

La situació a Barcelona

Segueixen els atracaments i els robatoris

Atracaments

A dos quarts de vuit del matí d'ahir entraren a l'Hotel Ritz, per la porta que dona al carrer de Llíria, quatre subjectes pistola en mà, es dirigiren a la caixa i, amenaçant els dos dependents que hi havia, els obligaren a donar-los una quantitat que hi havia a la caixa, 25.000 pessetes, destinada a pagar el personal.

Un cop amb els diners, se'n anaren amenaçant de mort a qualsevol que sortís al carrer.

Aquesta era la versió consignada en una nota oficial, per manifestacions fetes per alguns dependents.

L'hora i la forma com s'ha realitzat aquest atracament ha cridat l'atenció del jutge, el qual està fent una enquesta molt detallada.

Per la seva part el governador civil deia que davant mateix de l'Hotel hi havia una parella de guàrdies de seguretat, els quals no han vist res ni ningú els ha dit res. A la gita hora hi havia en aquell lloc l'automòbil del governador — que té el domini al dit carrer — i prop de l'auto alguns policies que tampoc han tingut la més lleugera notícia del fet.

El gerent de l'Hotel ha manifestat al governador que no creia que s'hagués realitzat tal atracament.

De les nostres investigacions sembla que l'atracament és una realitat.

A l'Hotel Ritz, els dissabtes, al matí, es pagat el personal de cuina, i l'encarregat de pagar rep els diners als divendres, a la nit.

Aquests diners eren ahir en un escriptori instal·lat prop d'una porta que dona al carrer de Llíria, i que serveix per a l'entrada de mercaderies.

Al matí d'ahir hi havia en el local els dos dependents esmentats i dos xofers, que acabaven d'arribar amb dos camions. Entraren quatre individus, pistola en mà, i molt quietament, sense crida ni soroll, obligaren a tots a posar-se de care a la paret.

Després anaren a l'escriptori i s'apoderaren del diner, que no eren 25.000 pessetes, com diu la comunicació oficial, sinó que no arribaven a 5.000.

I un cop fet això, amenaçaren als presents, si per cas es movien, tancaren la porta per la part de fora i se'n anaren amb la tranquil·litat més gran.

Això explica que els guàrdies de seguretat de la porta no s'adonessin de res.

Es creu que els que han comès el fet estaven molt al corrent dels costums de la casa.

Un d'aquests dies foren despatxats alguns del personal de cuina, per faltes comeses.

A dos quarts de deu del matí, el recader Ramon Sorera Barber, de 20 anys, que havia entrat a l'escala número 13 del carrer de Fontanella, fou atracat entre el primer i segon pis per dos subjectes que es veu que el seguien.

Els atracadors li arrabassaren 200 pessetes i li donaren cops al cap produint-li una ferida incisa i commoció cerebral, de pronòstic reservat.

Fou auxiliat al dispensari de la Ronda de Sant Pere.

El pacient posa a una fonda del carrer dels Tallers.

EL GOVERNADOR

El governador manifestà ahir que en els sondeigs que ha fet quant a la situació de la vaga de transports, s'ha convençut que el conflicte ha esdevingut una lluita entre la classe patronal i el Sindicat Unic.

Creu que és un error haver donat tal amplitud al conflicte d'un ofici determinat, però és ja un fet, i això augmenta les dificultats de solució,

perquè s'hi barregen l'amor propi i els apassionaments de classe.

El governador no deixa de fer gestions, però atenen sempre a la possibilitat de llur eficàcia, perquè fora equivocat creure que hi pot intervenir de qualsevol manera.

El senyor Portela ha fet cessió del seu que li correspon com a governador, a la Junta de Protecció a la Infància, de la qual entitat és un dels fundadors i vocal nat.

AL MOLL

Treballaren ahir al moll del carbó 150 homes i 122 carros en la descàrrega de sis vapors.

Als altres molls 1.020 homes descarregaven 10 vaixells. D'aquells homes, 750 eren de la Germandat de Sant Pere Pescador, i 270 no associats.

NOVA REORGANITZACIÓ DE LA POLICIA

El governador civil ha manifestat que ha tingut conferències amb el cap superior de policia i han parlat d'una nova distribució del personal a fi que s'obtingui el major resultat possible, i aconseguir la major eficàcia.

Quan el van visitar els comissaris ja els va dir que desitjava que la policia s'incorporés al moviment de Barcelona contra el terrorisme, confiant que la policia respondria als anhels de la ciutat.

EL CONFLICTE DE LA CATALANA DEL GAS

Segons el governador, la delegació regia del Treball intervé en el conflicte de la Catalana del Gas.

Sembla que la direcció de la Catalana creu que el Sindicat del qual formen part els obrers no està constituït segons la llei.

Diu també la direcció que fa poc temps va concedir als obrers millores d'importància.

PER LA FAMILIA

DEL NOI MEDIÀVILLA

	Ptes.
Suma anterior.....	1.509'55
J. R. A.....	10'00
Un grup d'empleats.....	25'00
J. G. A.....	25'00
H. de T. C.....	25'00
Total.....	1.594'55

UNA GRIDA

El nou Comitè de Vaga crida tots els interessats en el ram de transports perquè avui acudin a la reunió que tindrà lloc al Saló de Sant Joan, vora l'Arc del Triomf, a les deu del matí, per a tractar de la tornada al treball.

LA RABASSA MORTA, EL CAP DEL GOVERN I L'INSTITUT AGRICOLA

El president de l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre ha dirigit al president del Consell de ministres la següent carta:

Barcelona, 28 de juny de 1923.

Excel·lentíssim senyor marquès d'Alhucemas. — Distingit amic i respectable President: Causa general sorpresa la referència que publica la premsa d'una visita que feu a vostè una comissió de titulats «rabassers» i parcers catalans, car segons la versió publicada manifestà vostè que el contracte de rabassa morta era una veritable iniquitat.

Per més que a Catalunya estem acostumats, especialment en aquests últims temps, no sols a la incomprensió absoluta per part dels governants dels nostres vitals problemes, sinó que rebem també greus injúries les nostres més volgudes institucions, vaig voler pensar per la meua part que no podia mereixer del cap del Govern aquell judici una institució venerable, que quan menys hauria d'insultar-li respecte, si no afecte i admiració, per ésser un dels principals factors de riquesa i del benestar moral que a les comarques vitícoles de Ca-

talunya s'estén a tots els elements de la producció, el mateix propietari que conreadors, fent d'aquesta una classe veritablement recollida, de la qual no hi ha cap jornaler o cultivador que no en desitgi formar part.

Vaig voler creure, repetixo, que no era cert que hagués aplicat vostè tan injust qualificatiu a un contracte reconegut i regulat pel Codi Civil espanyol, i que en diverses modalitats, però conservant sempre l'essència, s'allarga cada dia a moltes comarques de Catalunya, sempre a la llum del dia, i moltes vegades, davant del dispositari de la fe pública. Mes, per molt bona voluntat que hagi tingut a resistir-me a donar crèdit a semblant imputació, la realitat fa esvair tot dubte, i aquesta realitat existeix al Diari de Sessions del Congrés dels diputats, corresponent al dia 21 del corrent.

El «leader» del feticiu moviment rabassaire pronuncia les següents paraules: «Creu que puc dir, sense faltar a cap mena de respecte ni de cortesia, ni de relació personal, que el senyor president del Consell de ministres en la visita que li feren els rabassers i parcers, en tractar d'una manera concreta de les distintes formes contractuals a Catalunya, ens digué que al seu judici el contracte de rabassa morta era una iniquitat. Doncs, bé, del que es tracta és de modificar aquesta iniquitat».

Aquestes paraules, aquesta imputació tan greu, no són oficials.

Tot això, però, que és una cosa tan tonta a contemplar un abisme entre els governants i Catalunya, ens omple d'astorament i angúnia. Mes per si tingués vostè aquell expressat concepte de la nostra institució rural per falta de coneixement d'aquesta i el seu elevat criteri i patriotisme l'impulsessin a una doble rectificació, em complaça a trametre-li un exemplar de l'obra «La Rabassa Morta a Catalunya», que acaba d'editar l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre de la meua presidència, i que és un complet estudi del contracte en qüestió i de les derivacions que presenta en els actuals temps, fet a requeriment de l'Institut de Reformes Socials.

Espere, senyor President i distingit amic, que ha de merèixer l'atenció de vostè el dit treball.

El salutad afectuosament i es reitera de vostè atent amic i s. q. b. s. m. Carles de Fortuny.

RECOLLIDA D'ARMES

En els escorcollaments que va fer la policia la nit de Sant Pere, va recollir en diferents indrets 22 armes de foc i 3 armes blanques, portades sense permís.

SOBRE ELS ATRACAMENTS, DIU EL GOVERNADOR

El senyor Portela parlant ahir vespre de l'atracament de Sant Gervasi, deia que algú havia formulat alguns dubtes basats en que l'atracat no donés cap senya personal de cap dels atracadors, si bé cal fer-se càrrec, que la impressió produïda pel fet i el temor de revenges, fessin que l'atracat realment no es fixés en detalls.

No obstant — afegia —, quan els perjudicats callen, com va passar en el Ritz, on ningú va demanar auxilli i com ha passat en altres casos, cooperen amb llur silenci a l'obra dels atracadors. No es demana heroïsmes, sinó que els homes no siguin dones.

Està disposat el governador a adoptar mesures energiques — violentes, va dir — dins del que permeten les lleis per tal de posar fi als atracaments. Potser són obra de lladregots d'ofici; potser són obra d'altra mena de gent. Als uns i als altres se'ls aplicaran mesures preventives i contra que, d'aquí a algun temps, els barcelonins apreïaran llur eficàcia. Cal posar fi d'una vegada, a una situació tan vergonyosa.

Poden els barcelonins tenir la seguretat que la policia i la guàrdia ci-

vil actuaran com cal. Convé que els altres elements compleixin amb llur deure.

LA MORT

DEL CARRETER SANTOS GIL

Els peris armats de l'exercit don Antoni Ramon de León i don Sadurn Artamendi Núñez han comparegut davant el Jutjat del districte de l'Oest secretaria de don Frederic Grases, per a reconèixer les càpsules i projectil que foren recollits pel jutjat de guàrdia al carrer de Montaner, davant el del Carril, després de l'assassinat del patró carreter Josep Santos Gil.

En el dictamen que feren els peris, apareix que les dites càpsules i projectil pertanyen a pistoles automàtiques diametra.

S'ha rebut en el dit Jutjat un comunicat de la Inspecció general d'Ordre públic, manifestant que les gestions practicades per individus afectes a la dita inspecció, per a capturar els autors del dit atemptat, no han donat resultat.

Continua la policia treballant en les dites diligències.

UNA DETENCIÓ A TERRASSA

A la font de la Cugulada fou detingut Salvador Casases Gómez, de vint-i-dos anys, fill de Reus, al qual se li va ocupar una pistola Star, amb dos carregadors, havent estat traslladat a la presó de Barcelona.

EN PESTANA A L'AUDIENCIA

Per els dies 4, 5, 6 i 7 del present mes de juliol, hi ha assenyalades a la Secció primera d'aquesta Audiència 16 judicis contra Angel Pestana Núñez, pels delictes d'excitació a la sedició, escarni al dogma i injúries.

SOBRE UN RUMOR

Preguntat el governador sobre un rumor que algú feia córrer, suposant que havia tingut alguna diferència amb una de les primeres autoritats (la capta general), el senyor Portela ho va desmentir de la manera més categòrica.

UN ALTRE ATRACAMENT

A les tres d'ahir a la tarda, al carrer del Pervenir, de Sant Gervasi, un grup de cinc individus amb pistoles, va sorprendre el cobrador del Banc Central, Josep Moré, de 45 anys, al qual, amenaçant-lo de mort, li exigiren el diner que portava.

Com que el cobrador intentà resistir, els cinc individus se li abataren apoderant-se de la cartera i d'un saquet que contenia 3.320'47 pessetes, i cinc xecs a l'ordre de diverses entitats bancàries d'aquesta ciutat per un total de 19.671'90 pessetes.

Com que els bancs tenen establerta la setmana anglesa, i s'han donat les ordres corresponents perquè no siguin abonats el dilluns, no corre perill l'import dels esmentats xecs.

Dels cinc talons sotrets n'hi ha un de 10.000 pessetes, un altre de 8.400, un altre de 428'90, un altre de 395 i un altre de 450.

Ja en possessió del diner, els lladres li donaren cops amb les culates de les pistoles, causant-li diverses contusions lleus, i fugiren, escampant-se en diversos indrets.

Als crims d'auxilli de l'atracat, acudiren al lloc del succés alguns agents de seguretat, els quals, si bé intentaren perseguir els lladres, no pogueren trobar-los enlloc.

L'ATEMPTAT CONTRA EL SENYOR ALBINANA

Ha continuat la deflació de testimonis presencials del fet que acudí a la crida del jutge instructor del sumari, que ho és el de l'Audiència, don Marian González de Andia, secretaria de don Aciscle Casanovas.

Sembla que els esmentats testimonis, en nombre de sis, no han aportat al sumari res que mereixi esmentar-se, afirmant-se en la participació que tingué en el fet el detingut Gómez Rey.

Robatoris

Al moll de Pescadors han estat detinguts Tomàs Pedrol i Antoni Linares, els quals desembarcaven d'un bot una caixa plena de vidres, resultant que l'havien robat del moll de Sant Bertran.

Els agents d'autoritat sospitaren, perquè reconegueren en el Pedrol el qui feia pocs dies havien detingut per haver robat una caixa de plàtans.

A l'estació de França han estat detinguts Alexandre Marqués i Joan B. Huertas, i ells foren forçats a portar ous.

SERVEIS PRESTATS PER LA GUARNICIÓ

Els regiments de Vergara, Balaz, Numancia, Montesa, Santiago, Octau, lleuger, Primer de muntanya, Quart de sapadors, Intendencia, Sanitat militar i Comandament d'artilleria, han prestat 308 serveis, conduint i protegint 413 carros i camions amb un total de 884 homes.

PISTOLERS DETINGUTS

Uns guardes civils que patulaven ahir, a la tarda, pel Camp de l'Argu, es van fixar en cinc individus que feia estona rondaven per la vora d'una fàbrica del carrer del Fresser.

Com els inspiressin sospites, van manobrar de manera que els van endur a la presó de Barcelona.

Es diuen Josep Garcia Campuzo, Rastitú Gómez Adelantado, Manuel Talens Ginés, Jesús Rodríguez Giné i Joan Ensenyat Trilla.

Tots pertanyen al Sindicat Unic, i alguns tenen antecedents relacionats amb les lluites socials. El Rastitú Gómez va ésser processat a Sevilla, per temptativa d'homicidi contra el senyor Lerroux, i aquí ha estat pres i processat per atemptats i ara ho està per agressió a trets contra la força pública i pel troleig del carrer de Sant Pau, pel marc d'enguany.

El Talens també ha estat processat i darrerament va compareixer a l'Audiència, acusat d'assassinat de l'agent de policia senyor Pellejero, aleshores de policia senyor Pellejero, aleshores Martínez Anido. El jurat el va absoldre.

El governador elogiava aquest servei de la guàrdia civil, i feia notar que la reunió d'aquests personatges en quadrilla feia suposar que s'havia concertat per a cometre algun atemptat. Van ésser posats a disposició del jutjat, i cal creure que el jutge considerarà el fet com a temptativa d'assassinat.

Es precis — afegia — que les autoritats, «totes les autoritats», cooperin a la repressió del terrorisme, i els primers de tots, els jutges. No és de creure que els detinguts portessin les esmentades armes exclusivament per a defensa pròpia. Convé que cada autoritat prengui la responsabilitat de la seva actuació i després, que l'opinió jutgi implacablement a tots.

Els Pomells de Joventut

Regna entusiasme entre els pomellistes envers l'Aplec a Nària dels pròxims dies 25 i 26 del corrent.

La Junta del benemèrit Centre Excursionista de Catalunya, ha cedit galantment la sala d'actes del mateix, per la interessant conferència amb projeccions que sobre aquelles contrades pirenenques, tindrà lloc el vinent dia 3 del corrent. Per altra part la Comissió de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona ha facilitat gustosament belles projeccions, tot felicitant els pomellistes per la tasca cultural que amb tant d'entusiasme han emprès.

EL SENYOR

En Pere Abella i Viñas

Vocal de la Cambra de Comerç i Navegació

mori el dia 24 de juny últim, havent rebut els Sants Sagraments i la Benedicció Apostòlica

(A. G. S.)

Els seus esposa, fills, néts, germà, cunyades, oncle polític, nebots, cosins, parents tots, la casa Filla de Pere Abella i la Cambra de Comerç i Navegació, en recordar tan dolorosa pèrdua als amics i coneguts, els preguen que se serveixin assistir als funerals que, per l'etern descans de la seva ànima, se celebraran el vinent dimarts, dia 3 del corrent, a les deu del matí, a l'església parroquial del Pi

NO ES CONVIDA PARTICULARMENT

LES MISSES DESPRES DE L'OFICI I DE SEQUIDA LA DEL PERDO

AGRAINT L'ASSISTENCIA, EL DOLES DONA PER DESPEDIT

Cristalleria, Pisa i Porcellana

Despatx i Vendes: Bda. Universitat, 6 Carrer Cortis, 413
Tel. 6510 A

Macetons i Tallers: Carrer Cortis, 413
Tel. 617 H

Aquesta casa rep continuament, de les més importants del país i de l'estranger, les últimes novetats en Vairalles, Jocs de cafè, te, Serveis cristall, Bomboneres, Majòliques, etc., etc.

Vairalles angleses
Mintons

Serveis cristall
Baccarat
Val Sant Lambert
Badalona

Decoració de Vairalles: Pisa i Porcellana a gust del comprador, models novetats efectuats als seus

TALLERS DE DECORAT

Serveis per a Restaurants, Cafes, Balnearis i Comunitats Religioses.

Expedicions a Províncies

Vendes a l'engròs i detall

6 - Ronda de la Universitat - 6

FRANCESC FERRER ANGLADA

Capsets de luxe

per a bodes i bateigs. Antiga Casa BARGUES, carrer de Sant Pau, 38.

SANATORI

Naturista Ferrandiz 15 km. Barcelona. Nutrició, Raquitisme, Paràlisi, Ossos, Deformacions. — Preus des de 6 ptes. Tot inclòs. — Consultori: MALLORCA, núm. 236. — Telèfon 75 G.

El Dr. Roura Oxandaberro

Ginecologia. Cirurgia general. Del primer de juliol al primer d'octubre tindrà la consulta de 9 a 11 del matí. Carrer Cortis Catalanes, número 589.

Nonell Germans

DANVI — VALORS — DUPONS
Rambla del Centre, 18

Vida religiosa

Avui: La Preciosíssima Sang de Nostre Senyor Jesucrist; Santa Elionor, verge. — Demà: La Visitació de Nostra Senyora; Santa Simforosa, màrtir. Quaranta hores: Avui, a la Catedral Basílica. Hores d'exposició: De dos quarts de set del matí a dos quarts de vuit de la tarda. — Demà, a la mateixa església.

La missa d'avui: Dominica VI després de Pentecostès, color vermell. — De demà: La Visitació de Nostra Senyora, color blanc.

Cort de Maria: Avui, Nostra Dona de la Mercè, a la seva església, privilegiada, o a la del Pi, privilegiada. — Demà, Nostra Dona dels Angels, a la seva església.

Adoració nocturna: Avui, Torn de Sant Francesc d'Assís. — Demà, Torn de Nostra Dona de la Mercè.

Vuites en sufragi de les ànimes del Purgatori: Avui, Torn de la Santíssima Trinitat, a la seva capella, Escorial, 155 (Gràcia). — Demà, Torn de la Comuni-

moració dels Fideis Difunts, a la mateixa capella.

— Diumenge VI després de Pentecostès. — Evangeli. — Mc, VIII, 1-9.

En aquells dies, com que una gran geració tornava a seguir a Jesús i tampoc tenien res per menjar, crida Jesús els deixebles i els diu: «Me fa llàstima aquesta gent; tres dies ha que són amb mi i no tenen res per menjar; si els deixés tornar-se'n de juns a casa, cauran esvalts pel camí i n'hi ha que són vinguts de lluny.» Els deixebles li fan de resposta: «I en aquest desert, qui té prou pa per tant?» Jesús els demana: «Quants pans teniu?» «Set», responen ells. Llavors Jesús mana seure's tothom a terra, pren els set pans, i havent donat gràcies, els esbocina i els dona a sos deixebles que els reparteixen. I ells els reparteixen entre el poble. Portaven encara uns quants peïxos. Jesús que els benedicí i mana també repartir-los. I tothom pogué menjar i s'adonaren. I encara se n'emportaren coves de bocins sobrats. I això que a menjar eren una quatre mil. Llavors Jesús va fer tornar-se'n tothom a casa.

(De la «Fulla Dominical» del bisbat de Barcelona, edició catalana.)

— L'Apostolat de l'Oració de la parròquia de Sant Cugat començarà divendres un solemne Triduum al Sagrat Cor de Jesús.

Ahí i avui hi ha hagut exposició del S. S. res del Sant Rosari, exercici piadosos en honor del I. C. de J. i sermó pel P. Cándid Rincón, C. M. I.

Avui, es farà la conclusió del Triduum.

A dos quarts de vuit, missa de Comunió general amb plàtica. A les deu, amb exposició de S. D. M., solemne Ofici cantat per la capella de música de la parròquia i sermó pel president del Triduum. Després de l'Ofici es cantarà la devota absolta «Ànima de Crist», quedant tot el dia de manifest el Senyor, donant-li vetlla reverent sacerdots, senyors i senyores inscrits a l'Apostolat.

A les cinc de la tarda, Rosari, Trisagi solemne, exercici del Triduum i sermó pel citat P. Cándid Rincón. Després del sermó s'organitzarà la tradicional processó, acabant-se tan piadosos actes amb la benedicció, reserva solemne i cant de la «Salve» i «Professió de Fes».

Dilluns, dimarts i dimecres vinent, a les set del matí, continuaran els exercicis del mes del sagrat Cor.

Dijous, dia 5, de sis a vuit, se celebraran cinc misses a l'altar del Sagrat Cor, en sufragi dels associats difunts.

Tots els associats que assisteixen a la Comunió general poden guanyar indulgència aplicable a les ànimes del Purgatori.

— Solemnes cultes que l'Apostolat de l'Oració de Sant Miquel del Port dedicarà al Sagrat Cor de Jesús, amb motiu de la fi del mes que li ve dedicant.

Avui, a les vuit, missa de Comunió general amb plàtica que farà el reverend senyor director i escoltats cànecs per l'Escolania parroquial, augmentada.

A les deu, Ofici solemne amb el Senyor exposat al final de la funció de la tarda, donant vetlla d'honor els socis de l'Apostolat. Predicarà mossèn Josep Planas, Pbre.; i a gran chor es cantarà una bella missa litúrgica.

A les sis, Sant Rosari, Trisagi solemne, sermó que dirà el P. Brú d'Iguadala, caputxí; processó del temple, reserva, «Angelus» i «Pater pro animabus» i confiteors.

Serán portants del fíllem els socis del Patronat Obrer de Sant Miquel del Port.

Demà, dilluns, a les nou, Ofici funeral i missa en sufragi dels germans difunts.

— Antiquíssima Confraria del Sant Crist, de la parròquia de Santa Maria de Jesús.

Solemnes cultes que amb motiu de la seva festa principal celebrará avui, festivitat de la formosíssima Sang de Nostre Senyor Jesucrist:

A les vuit del matí, missa de Comunió general per a tots els associats i altres devots del Sant Crist. Farà la plàtica el reverend senyor rector, director de la Confraria.

A les deu, solemne cant per l'Orfèu Montserrat, que dirigeix el senyor Pérez Moya. Després de l'Evangeli, predicarà el Rnd. Josep Noguera, Pbre.

A les sis de la tarda, Rosari, piadosos exercicis del Via-Crucis per la Secció de portants, amb cants apropiats en cada estació, cantats per la capella de música de la parròquia, seguidament sermó que dirà el Rnd. Jaume Plans, acabant-se amb l'adoració de la Imatge de Jesús Crucificat.

— Parròquia de Sant Agustí. — Avui, al matí, se celebraran misses a les hores de costum. A les vuit, Comunió general de la Confraria del Roser. A les deu, Ofici. Durant la missa de dotze, el senyor rector explicarà un punt doctrinal.

A les tres de la tarda, Catecisme, i a les sis, res del Sant Rosari i visites al Santíssim i a la Verge.

— Parròquia de Santa Madrona. — Avui, diumenge, a les deu, missa cantada per la clerecia i fideis i Homília; a les onze, exercici mensual de la Confraria del Roser; a dos quarts d'una, última missa i plàtica doctrinal.

Tarda, a les cinc, Rosari i començament del mes de juliol dedicat a la Mare de Déu del Cor de Jesús.

Tots els dies de feina, a la set del matí, missa i exercici en honor de la Verge del Carme.

Dia 6, primer divendres, a dos quarts de

vuit, missa i exercici propis del dia en honor del Sagrat Cor de Jesús.

— Festa principal de l'Apostolat de l'Oració de la parròquia de Sant Pau del Camp, en honor del Sagrat Cor de Jesús. — Avui, diumenge, a les vuit del matí, Missa de Comunió general amb predicació preparatòria pel reverend senyor Rector.

A les deu, missa solemne cantada per la capella de música i l'escolania parroquial, dirigides pel reverend mossèn Sentís, prevere.

A les sis de la tarda, Exposició del Santíssim Sagrament, Sant Rosari, Trisagi cantat, últim dia del mes del Sagrat Cor i sermó pel reverend Antoni Solanich, prevere.

Seguidament s'organitzarà la processó pels palaus i ciutat, acabant-se amb la solemne benedicció i reserva.

Bisbat

— El nostre venerable Prelat doctor Guillemet ha fet una visita a les obres del temple parroquial de Sant Josep de Badalona.

— Ha finalitzat el termini per a la signatura dels opositors al darrer concurs a les rectories vacants en aquesta diòcesi.

— Ha circulat les invitacions l'Apostolat de senyors per a l'obra de la Preservació de la Pà per a la solemne distribució de premis que avui tindrà lloc al Palau de la Música Catalana, a dos quarts de sis de la tarda, presidida pel senyor bisbe de Vich, doctor Francesc Muñoz i autoritats locals.

Acompanya les invitacions un selecte programa que desenvoluparan seccions d'algunes d'algunes dels diferents Centres d'ensenyament que la benemèrita Obra sosté.

A la sala de danses del Palau estaran exposats els treballs escolars, podent ésser visitats la tarda de l'esmentat dia.

Si hi ha qui no ha rebut la invitació per haver-se absentat a respectiva seladora o president, poden reclamar-la a la senyoreta Josefa de Julià Vilar o a donya Amanda Casafont i d'Oregon, en llocs respectius domiciliats.

— En la solemne processó del Corpus que celebrà la parròquia de Santa Eulàlia de Viladecan, portà el penó del Centre Moral Eulalienc, el conegut comerciant En Vicens Ribas, havent estat confiat els respectius cordons al soci del mateix Centre En Josep Casamitjana i a l'Emili Abreu, en representació del Centre Benèfic Social Parthenon. Acompanyava el penó la banda de música «La Lira Hortense».

De Societat

Un dels llocs on la nostra aristocràcia sentí preferència en la revetlla de Sant Pere, fou el Reial Polo Jockey Club Barcelonès.

Aquesta societat, que compta entre la llista dels seus socis les personalitats més conegudes d'aquesta ciutat, organitzà, com anys anteriors un ball en els jardins del mateix, en el dij dia.

La concurrència que va assistir-hi, fou nombrosa i selecta, veient-s'hi les més distingides famílies de la bona societat.

L'element jove va dansar a la pista de patinar i a la placeta central, artísticament il·luminada. Un jazz-band i un manubri van executar els balls.

Aj voltant de la pista hi havia diferents tauletes, on la concurrència, a mitja nit, pogué menjar.

En un grup de gent coneguda hi veírem els marquesos de Lamadrid i de Julià; les senyoretes Pau Fabra, Monolús, Frias i Maria Lluïsa Mun-

tadas, Marianneta Bufala, Mercè López-Ser, Maria Ferrer Llopis, Cecília Gloria Conde, Silé, Fontcuberta, Adela Cobs, Mercè Roser Rigalt, Núria Torruella, Mercè i Montserrat Des-

pujol, Victòria Montoya, Carme Rocamora, Hortensia Pi-Gibert, Mercè Boada, Maria Teresa Bartrés, Mercè i Margarida d'Alòs, Palau, Cazorro,

Cambra, Galofre, Tusquets, Contí, Figueras, Cardona, Ventura, amb totes llurs famílies.

No cal dir que la festa va resultar un èxit i que la concurrència sortí (a primeres hores del dia següent) altament satisfeta.

— Sha vist pare d'una noia el matrimoni Puges-Cambra.

— A la Basílica de Nostra Dona de la Mercè s'han celebrat les noces de la senyoreta Natàlia d'Orenbach i de Felu, filla dels barons de Bujeta, amb l'advocat En Manuel Pérez Rosales.

Va beneir la unió el reverend pare Guitari, Provincial dels Dominics, i actuaren de testimonis, per part de la núvia, el marqués de Camps, representat pel seu fill Jordi i per part del nuvi, En Josep Rosales, En Creu Usatorre i En Josep Torres.

A la nova parella, que ha sortit de viatge, el desitgem moltes felicitats.

FIVE

LLIBRES NOUS

«Descripción, Historia y Estadística de la Red Telefónica de Guipúzcoa», per l'enginyer-director de la Xarxa, don Ignasi Maria Echazde.

Hem rebut un interessant opuscle que porta el títol que encapçala aquestes línies.

El seu objecte és donar una breu idea, però completíssima, del que és la Xarxa Telefònica Guipuscoana, el seu origen, el seu desenvolupament i l'envejable altura a què ha arribat el progrés en les comunicacions de la província, la menor d'Espanya en extensió, però rica en iniciatives i fecunda en l'organització de serveis públics.

L'opuscle està luxosament editat en dos idiomes (castellà i francès); porta sis escaients fotogràfics i un mapa de les comunicacions telefòniques, a quatre tintes.

Comença per un curs de geografia primitiva; en l'espai d'una pàgina descriu la província en els seus factors més essencials de població, indústria, mineria, comunicacions, finances, etc., etc. Entra després en matèria fent una breu història de la Xarxa i descriu la seva organització actual i serveis que presta. Segueix després en la part estadística, interessantíssima, exposant el desenvolupament del personal, obra, d'instal·lacions, estesa de circuits, moviment d'abonats, servei expedit i rebut i rendiment econòmic.

Però la part més suggestiva és l'estadística mundial comparada, on es pot veure que la diminita província ocupa (fent la comparació per quilòmetre quadrat), el sisé lloc al món en estacions públiques; l'onze en extensió de línies urbanes; el setze en línies interurbanes; el sisé en nombre de conferències interurbanes; el tercer en recaptació per les dites conferències; el segon en recaptació per abonaments.

En l'estadística del país, Guipúzcoa figura al cap de les «províncies» espanyoles.

Acaba el llibre amb diversos apèndix molt interessants.

Generalitat

La Comissió provincial ha despatxat els següents assumptes de la Secció de Comptes municipals:

Dictàmens proposant l'aprovació i finiquit dels comptes municipals de Les Franqueses, Martorell, Sant Antoni de Vilamajor, Sant Pere de Riudevilles i Sant Vicenç de Llavaneres, corresponents a l'any 1920-21; de Castellar del Riu i Sant Joan de Fàbregas, corresponents a l'any 1921-22.

— Ahir al matí el president d'aquesta Diputació, senyor Vallès i Pujals, va complimentar el nou governador civil.

DIPÓSIT

de l'Escola Superior d'Agricultura

	Ptes.
Fabricació d'olis, per A. Matons	6
Les vaques i la producció de llet, per Rossell i Vilà	6
Anàlisi d'adobs, per F. Novelles	3
Indústries de la llet, per Soler i Coll	4
L'art de fer bon vi, per J. Raventós	6
La reproducció i l'herència en el bestiar, per Rossell i Vilà	4

Demaneu-les a EDITORIAL POLÍGLOTA, Petritxol, 8.

NOTÍCIES DE LA PENÍNSULA

(Telegrams i conferències de LA VEU)

PROCESSAMENT

DEL GENERAL CAVALCANTI

Madrid, 30, 2 tarda.
En la reunió del ple del Consell de Guerra i Marina, celebrat aquest matí, s'ha acordat el processament del general Cavalcanti, com a conseqüència de la sumaria instruída pel comitè portat a Tizza.

MANIFESTACIONS DEL PRESIDENT

En rebre aquest matí els periodistes, ha manifestat el cap del Govern que s'havia posat a la signatura del Rei diversos decrets, resolent competències.

Les noves de Barcelona deien que la tranquil·litat era completa, essent més el nombre de carros que circulaven.

Parlant del Consell del diluns, ha confirmat que s'hà pendrà un acord concret sobre el pla parlamentari de dimarts, en relació al problema de les responsabilitats.

Referent a això — ha afegit el marquès d'Alhucemas — anit passada vaig parlar amb el comte de Romanones i aquesta tarda en proposo tornar amb el senyor Alvarez.

— Estaran obertes les Cortes fins que es liquidi aquest assumpte? — ha preguntat un periodista.

— Almenys — ha respost el president — aquestes són les nostres aspiracions, el bé, en tot això, el primer i principal és endegar-lo, puix nosaltres ens proposem assenyalar un termini per a l'actuació de la comissió.

Esta clar que sobre aquesta proposta i plans hi ha sempre el vot de la Cambra.

Ha dit, després, el president, que passarà el dia de demà al camp.

— De manera — han insistit els periodistes — que les Cortes estaran obertes uns quinze dies?

— El Govern — ha acabat dient el marquès d'Alhucemas — està decidit a tenir-les obertes tot el temps que sia necessari.

D'aquest extrem també ens n'hem d'ocupar en el Consell del diluns.

DE GOVERNACIÓ

El ministre de la Governació ha manifestat aquesta tarda que les noves de Barcelona donaven compte d'haver circulat avui més carros que ahir.

Ha afegit que el senyor Portela no havia començat encara les negociacions amb patrons i obrers de transports, limitant-se a parlar amb uns i altres elements, per a estar informat de la situació.

Al·ludint al robatori del rellotge, ha dit que el tenia a casa el rellotger, i que d'allí se l'emportaren els lladres.

INJUSTÍCIES EN UNES OPOSICIONS

El tribunal d'honor constituent per a depurar les responsabilitats contra els examinadors en les oposicions a places d'administratius d'ensenyament primari, ha acabat les seves tasques, havent elevat els acords presos al ministre per a llur aprovació.

Sembla que s'adoptaran grans mesures correctives, per haver-se demostrat les injustícies comeses en les sudites oposicions.

PER A SARAGOSSA

Ha rebut el senyor Gasset aquest matí una comissió de Saragossa, composta pel governador, l'alcalde i els parlamentaris, per a interessar al Govern la concessió de crèdits per a reformes locals en la capital de Saragossa.

El ministre ha promès atendre'ls i estudiar l'assumpte.

AL PALAU

Aquest matí ha despatxat amb el Rei el president del Consell.

Acabat el despatx, ha rebut el Rei algunes audiències, entre elles la del bisbe de València, don Salvador Raventos, el comte de Lizaraga, que li ha donat les gràcies per haver dedicat el Rei un retrat a la Reial Congregació de Sant Fermí dels Navarros, de la qual el Rei és pregepte.

També ha rebut el Rei el ministre d'Instrucció pública de Portugal, el qual anava acompanyat del ministre plenipotenciari de l'estament país, senyor Melo Barreto.

Davant del cap superior del Palau, marquès de la Torre, ha jurat el carter de gentilhombre don Pau Vila San Juan.

PRESENTACIÓ DE CREDENCIALS

A les dotze han presentat llurs cartes credencials al Rei el nou ministre de Colòmbia, don Guillem Camacho Carrasosa i el d'Hongria, baró de Korany.

Acompanyaven el primer el comte del Valle i el segon, el duc de Vista-Hermosa.

El Rei vestia uniforme de capità general.

Han estat presents a la cerimònia el ministre d'Estat, els caps palatins marquesos de la Torre i de Viana, el general Milans del Bosch, l'ajudant Vigón i l'oficial major d'alcabalders, senyor Zaballós.

PRESIDENCIA

La secció de Literatura de l'Ateneu ha elegit president l'escriptor senyor Martínez Ruiz, «Azorín».

SOBRE LA SITUACIÓ DE BARCELONA

«El Liberal» dedica el seu fons a la situació de Barcelona, i després d'elogiar la resistència del Govern a declarar l'estat de guerra, diu que les solucions cal cercar-les dintre de la llei.

La nova llei sobre finança d'armes pot ésser eficaç, però cal tenir cura de no fer-ne ús indegut, puix podria ésser un substitutiu de la pressió governativa pel règim de les quinzenes.

Afegeix que està bé allunyar els elements del revolucionarisme de l'acció judicial i militar, però convindria que també actués el ministre del Treball.

Per què no funcionen els tribunals arbitrales? Per què no es dicten llaudes que obliguin a patrons i obrers? Per què, en fi, es fa tot a la repressió i es té en lamentable oblit el sistema preventiu, recomanat especialment per a qüestions d'aquesta naturalesa?

Reconeixem que és necessària la repressió. El terrorisme és quelcom tan greu que ho justifica. Amb tot, no és tot terrorisme, i per a això hi ha al marge del terrorisme, i s'hi confon, aquesta contraindicada repressió.

SIGNATURA DE GUERRA

Madrid, 30, 415 tarda.
Concedint l'emplen de general de brigada honorari en situació de reserva al coronel de cavalleria don Pere Adeal.

ELS RECARREGS ARANZELARIS

La «Gaceta» publica les següents Reials ordres del ministeri de Finances:

Una disposant que el recarreg que ha de cobrir-se per les Duanes en les liquidacions dels drets corresponents a les mercaderies importades i exportades per aquelles durant el mes de juliol vinent i el pagament de les quals hagin d'efectuar-se en moneda d'or, serà de 25 cèntims.

Una altra disposant que les cotitzacions que han de servir de base durant el mes de juliol vinent per a liquidar el tant per cent de recarreg a que han d'estar subjectes les mercaderies produïdes i procedents de nacions a les quals s'aplica la primera columna de l'aranzel i d'aquelles les divises de les quals tingui una depreciació en la par monetària amb la peseta igual o superior al 70 per 100, seran les següents: Alemanya, 0'007; Portugal, 0'750; Àustria, 0'009; Txecoslovàquia, 20'009; Brasil, 20'396.

ROBATORI

En una rellotgeria del carrer de Sant Agustí penetraren dos subjectes amb el pretext de fer uns compres.

No feren cap adquisició, però un cop marxaren el dependent notà la falta de dos rellotges, l'un valorat en 500 pessetes, propietat del ministre de la Governació.

EL SINDICAT DE TRANSPORTS DE VALÈNCIA

València. — En una votació prèvia que es celebrà al Sindicat de Transport per a tractar del plantejament de la vaga, per majoria es declarà el sindicat contrari a la vaga.

La votació definitiva se celebrà demà diumenge.

SOBRE L'ASSASSINAT DEL SINDICALISTA MEANA

Gijón. — Davant el jutjat d'instrucció de la causa per l'assassinat del socialista Lleó Meana, ha comparegut

un altre jove, el qual ha dit que veié el presumpte autor del fet.

El jutjat ha realitzat una diligència al lloc on es cometé el crim. A la diligència, de caràcter comprovatori de les manifestacions d'aquest jove, hi ha assistit el declarant i també el s'reno Domènec Calleja, celebrant-se un encausament entre tots dos testimonis, que s'han mostrat d'acord.

A conseqüència de les diligències practicades ha estat posat en llibertat Adolf Montserin (s) Viribia, per no resultar cap càrrec contra ell.

El fet continua en el misteri i es creuen general que l'autor de l'assassinat no serà descobert.

L'ESTAT DEL P. MANJON

Granada. — Continua en el mateix estat de gravetat el P. Manjon.

L'infant don Carles ha estat al Sagre Mont per a refinar-se personalment de l'estat de l'infant malalt, amb el qual estigué parlant bona estona.

El P. Manjon ha dedicat un llibre a l'infant don Carles, dient que tal vegada és l'última que escriurà.

He pregat a l'infant que l'acompanyés dels Reis, puix no ignorava que són pròxims els seus últims moments.

Aquestes paraules impressionaren prou a l'infant i tots els que amb ell estaven a la cambra del malalt.

L'infant sortirà demà cap a Màlaga.

UN GENTILHOME

Madrid, 30, 515 tarda.

Com hem dit anteriorment, aquest matí ha jurat el carter de gentilhombre de S. M. l'advocat i periodista de Barcelona senyor Vila San Juan, essent assistit en l'acte pel majordom major marquès de la Torre i l'infant una preciosa clau d'or donada dels marquesos de Castellforte.

Terminada la cerimònia, el Rei ha parlat extensament amb el senyor Vila San Juan de la situació de Barcelona, preguntant-li que li exposés clarament la seva opinió com a advocat i com a periodista.

El monarca ha recordat al nou palatí que a Les Planes de Barcelona, en ocasió del seu discurs, el senyor Vila San Juan va presentar al Rei els periodistes de Barcelona, per indicació del marquès de Foronda.

Després d'escollir amb gran atenció al senyor Vila San Juan, el Rei li ha dit que era precís que la població ajudés les autoritats en bé de Barcelona i d'Espanya.

Després, el senyor Vila San Juan, acompanyat del marquès de Bendaña, ha presentat els seus respectes a la Reina donya Victoria, qui li ha expressat el seu desig d'anar aviat a Barcelona.

El senyor Vila San Juan ha estat molt rebeït i ha sortit complagut de les atencions rebudes al Palau.

LA CURACIÓ DE LA TUBERCULOSI

El doctor Torras Talars donà a la Casa de l'Estudiant una conferència per a donar compte dels seus treballs per a curar la tuberculosi.

Dividí el procés de la malaltia en dos sectors pel doctor Torras, el moribund i el de reeducació, ha circumscrit, per ara, al primer el fruit de les seves experiències.

En el dit període el bacil de Koch es desenvolupa en el medi propici que representen els àcids produïts a causa del desprendiment de la càlcul orgànica del nostre organisme.

L'aplicació que en l'actualitat es fa dels productes de la química catalòtica, en els casos més favorables, sols aconseguixen isolar per algun temps el bacil, que en la soledat es desenvolupa per a rompre amb major pujança les parets que l'empresonen i irromp amb enorme virulència en totes les cèl·lules.

Les seves conseqüències determinen el ràpid desenllaç per hemòlisi de moltes tuberculosi, que deixades en oblit es creien definitivament curades.

El doctor Torras Talars, mitjançant l'aplicació del sèrum d'aviram i de les injeccions d'òxid de calci (no la sal de calci com equivocadament s'ha dit), produeix la remineralització de l'òrgan atacat, amb la qual cosa destrueix els àcids, i el bacil, faltat d'ambient propici, s'assembla.

A presència dels seus oients, el conferenciant realitzà diverses pràctiques de laboratori per a demostrar la forma en que s'obté la neutralització de les sals càlides i destrucció de les toxines amb l'esmentat sèrum d'aviram i tot el procés seguit fins arribar a l'acabament de terminant fesi.

També exhibí uns conills en els quals pogué apreciar-se a cop d'ull, els efectes curatius i preservatius de l'òxid de calci.

El doctor Torras fou molt felicitat en acabar la seva dissertació.

— Parlant «El Debate» de la dissertació del doctor Torras, diu:

«Arriba a coneixement nostre, i encara que sembli increïble, es desgraciadament certa, la desatenció del Col·legi de Metges d'aquesta Cort envers el doctor Torras.

Sense atendre els requeriments que a aquest savi se li feien per entitats oficials de Barcelona, perquè hi donés a conèixer els seus treballs, va voler reservar les primícies dels seus treballs per a exposar-los a Madrid, correll d'Espanya.

L'acollida que trobà en aquell centre mèdic, no va poder ésser més hostil.

Es repeteix, doncs, una vegada més la trista odisea dels qui vénen a revolucionar idees arcaiques.

Pero, no mereixia la personalitat científica del doctor Torras una acollida almenys cortès? És un indocumentat qui, cop aquest senyor, té en la seva carrera científica la consagració de nombrosos premis extraordinaris per altres tant treballs notabilíssims, entre ells el premi de la Universitat de Darmstadt, en el seu concurs internacional?

La pràctica ha de consagrar els resultats fins ara obtinguts pel descobriment del doctor Torras, no el criteri apriorístic del Col·legi Mèdic.

En canvi s'accepta a ulls clucs les majors incertituds que ens arriben de països remots. Ningú no es profeta en la terra.

SOBRE LA RETIRADA D'EN CAMBO

Madrid, 30, 615 tarda.

«A B C» publica un article, signat per Eusebi Diaz i datat a Barcelona, comentant la retirada del senyor Cambó.

Diu que està justificada la impressió que aquesta retirada ha produït a Barcelona perquè el nom d'en Cambó va unit a tots els aspectes que afecten al catalanisme des de la Solidaritat fins ara; i afegeix:

Prescindint dels seus mèrits indiscutibles, ha estat En Cambó l'agitador de l'ànima catalana, el portaveu de les seves queixes, l'organitzador de les seves hostis disciplinades; i mori En Prat de la Riba, el verb més autoritzat de la ideologia nacionalista. Ha estat també el diplomàtic del partit i aquesta és una qualitat ben singular per ésser la més rara entre les que avaloren a aquests polítics capacitats, entusiastes i constants.

En Cambó era l'essència catalanista des de 1907 fins que el radicalisme de l'Acció Catalana formulà una nova doctrina i desplegà una altra bandera.

Per apreciar-ho bé, interessa recordar de lluny la qüestió.

Es atribuïa a l'acabament un origen pròxim i artificios.

No és un problema modern; té el seu arrelament històric.

En els últims dies que Castella guanyava gloriósament la seva independència,

forma Catalunya la seva personalitat, amb les característiques de la llengua, peculiar dret, tradició conservada en llegendes, trobes de poemes, música castissa i comerç florissant, tot a l'ombra de llibertats que defensà amb altívessa i valor.

En arribar a la plenitud de la nostra història, sorgí la pàtria espanyola i s'aconsegui la unitat nacional, que no fou obstacle als furs catalans fins que l'esperit caesarista absorbí tota diferència administrativa.

El pessimisme s'inicià a Espanya després de les guerres colonials davant la decadència i el desgovern s'arrelà més a Catalunya quan, perdut el comerç antillà, tingué base material la protesta, sempre suficient, contra el poder central.

Cercant solucions, s'accentuà el catalanisme a través de la Solidaritat.

D'aquesta prengué el seu impuls la Lliga, agrupant els homes més poderosos per llur riquesa i els més prestigiosos per llur talent.

Cambó es destacà entre tots amb un credo polític de finalitat precisa, obert a tot allò que inspirés a reivindicar les remotes llibertats de Catalunya, però oportunista i flexible a les circumstàncies.

Es refereix després a l'actuació política del senyor Cambó, del qual diu que a Catalunya apostolitzava i a Madrid servia de fiscal i esperonament als Governos rutinaris, fins que prengué part en els Governos nacionals.

El triomf d'Acció Catalana va impulsar-lo a retirar-se de la política.

Aquest fou el seu error, perquè el paper que arribà a exercir no podia ser estrany a la marxa política d'Espanya, essent com és, trampat ja el seu criteri, la zona mitjançana entre el separatisme i la pàtria, potser en aquest ordre ho que en l'organització social, que requereix una classe intermèdia per a suavitzar el xoc de les extremes esquerres. Sense l'elecció d'en Cambó, serà brusca la relació entre l'Estat i l'Acció Catalana i impossible una solució harmoniosa, perquè la Lliga, sense En Cambó, perdria prestigi a Madrid i veuria minvades les seves hostes a Barcelona, a benefici del nou partit catalanista.

MANIFESTACIONS DEL GENERAL CAVALCANTI

Madrid, 30, 830 nit.

Els periodistes han visitat aquesta tarda al general Cavalcanti per a preguntar-li sobre la seva actitud davant el processament acordat pel Suprem de Guerra i Marina.

No tenia el general notícia oficial de l'acord i ignorava el fonament del mateix.

Suposo — deia — que ha d'ésser fonamentat en una suposada extensió d'atribucions en el manament que llavors exercia.

— No sospita vostè — pregunta el periodista — que hi hagi altres causes?

— No — contesta el general —, no puc ni tant sols sospitar-ho. Si més: crec que els membres del Suprem, generals tots envellits sobre el camp de batalla seran incapaces de deixar-se portar per determinats estats d'opinió que tampoc crec existixin. Tinc, demés, rebudes grans proves d'afecte de molts membres del Suprem, entre ells del president, general Aguilera, a les ordres del qual estava a Cuba.

— Quina ha d'ésser la seva actitud davant el processament?

— Cap: seguiré com fins ara. He cregut sempre complir amb el meu deure. La consciència no em fa el més petit rept. Em veis afatigat pels meus companys de l'exèrcit, admirat, segurament sense mereixements, pel poble.

Quina actitud vol vostè que prengui? Cap: esperar, esperar. Jo soc home de serenitat, potser és aquesta la meua única virtut, i espero tranquil·litat als esdeveniments.

Comprenc que en aquests moments l'opinió busca responsables, i que per la fatalitat m'arriba a mi quelcom d'aquest justificadíssim estat d'apassionament.

— Pensa vostè fer quelcom?

— Ah, sí. De moment demanare la revocació de l'acte de processament. Espero que serà modificat. La resolució ha estat votada per nou vots contra set.

CAMISERIA SANS
Boqueria, 32
Gran assortit en corbates

L'ERUPCIÓ DE L'ETNA

Això em fa suposar que després d'algunes aclaracions poden modificar-se les apreciacions d'alguns consellers.

Tant si és així com si prospera el processament, jo res no faré.

AL SUPREM DE GUERRA

Madrid, 30, 915 nit.

En la reunió ordinària del ple del Suprem de Guerra i Marina s'ha acordat l'ascens del capità d'infanteria don Ricard Rada, destinant-se altres propostes.

També ha estat acordat el pla de treballs per a la pròxima setmana, assenyalant-se per al dilluns dues vistes contra altres tants soldats, per delictes comuns; per al dimarts, una contra un país, per agressió a la força armada; el dimecres, una altra contra un Comissari de Guerra; i el dijous i divendres, dues: una contra un ex-capità, i una altra, contra un subdit francès, per homicidi.

El dissabte hi haurà reunió de l'Assemblea de Sant Hermenegild.

L'auditor, senyor García Parreño, ha signat un vot particular oposant-se al processament del general Canalejas.

LA VAGA D'AUTOMOBUS

El servei d'autobusos s'ha establert avui com en dies anteriors, sortint 22 cotxes, dels quals quatre es dediquen al recorregut Carabanchel Quatre Vents.

PROPAGANDA SANITARIA

Demà es celebrarà al saló d'actes de les Escoles Aguirre un acte de propaganda sanitària.

EN ROMANONES

El comte de Romanones ha marxat aquesta tarda a la seva finca de Miralramp, on romandra fins dimarts al matí.

ELS EMPLEATS DE BANCA I BORSA

Madrid, 30, 10'30 nit.

Durant tot el dia han continuat les negociacions entre els banquers i el Sindicat d'Instituts de Banca i Borsa, per a tractar de les bases presentades per aquest.

Com a conseqüència de les converses, s'ha acordat que la representació del Sindicat redacti unes noves bases introduint les modificacions que vol la Unió de Banquers i que aquelles sien sotmeses a una Assemblea general que se celebrarà demà dilluns, la qual podrà adoptar-les, modificant-les o rebutjant-les, acatant la decisió de la Junta Directiva del Sindicat.

Les darreres impressions són molt optimistes.

CONFERENCIA

El coronel Pardo i el P. Revilla han visitat aquest matí el general Aizpuru, amb el qual han celebrat una llarga entrevista.

OLOR

L'olor a Madrid, ha arribat avui a 40 graus.

La causa de tan elevada temperatura ha mort d'una congestió cerebral l'home Pere Ruiz, de la Companyia Madrid-Caceres-Portugal, que estava netejant aquesta tarda una màquina.

CONFERENCIA COMENTADA

Ha estat molt comentada una conferència que anit passada, amb ocasió del banquet en obsequi del ministre d'Instrucció de Portugal, celebrat al Ritz, els senyors marqués d'Albuquerques i Sánchez Guerra.

Després, el marqués d'Albuquerques portà en el seu cotxe al seu domicili el senyor Sánchez Guerra, sense dubte per a poder continuar la conversa.

L'HORARI DELS TRENS

El director d'Obres públiques ha dit aquest matí als periodistes que era cert el que es venia dient en els diaris referent al nou horari dels trens.

Unicament s'ajornarà el relatiu al ràpid nocturn de Madrid a Barcelona fins que la Companyia disposi del material convenient.

Polítiques

A VILAFRANCA

El dia de Sant Pere se celebra a Vilafanxa del Penedès un aplac d'Acció Catalana.

A l'arribada dels oradors hi hagué sardanes a la Rambla, a càrrec de la cobla «l'Empordanesa», de Palafrugell.

Seguidament començà, davant de concurs nombrosos, el miting al Teatre Principal. En el públic hi havia moltes vilafranquines.

Parlaren els senyors Antoni Galland, Elies Rogent, Ventura Gassol, Josep Grant i Sala i Jaume Bojell i Mañé.

Tots donen aplaudits, especialment

en llurs atacs als enemics de Catalunya.

Després se celebrà un banquet, acabat el qual es pronunciaren brindis patriòtics.

ARRIBATS

Ahí arribaren de Madrid els diputats a Cortes senyors Pla i Deniel, Albo i Rodés.

NOUS RETOLS EN CATALA

Travessera de Dalt. En una torre que s'acaba d'edificar: «P. Grau. Construccions. Verge del Carmel, 22. Telèfon 116 G.»

Dietari històric

1 de juliol de 1898

ES DEIXEN PER ACABADES LES OBRES DE RESTAURACIO DEL MONESTIR DE RIPOLL

Era bisbe de Vich el reverend Josep Morgades, quan l'any 1886 es començaren les obres de reconstrucció del vell i històric cenobi i al mateix temps obert l'honor de veure-les acabades. A cel obert el temple, derruït els murs, esfondrats els coberts, el contrast del Monestir en les dues èpoques deixa veure el treball fet, l'any de salvar un joell, el just orgull de conservar un monument històric.

Les festes que se celebraren tingueren importància. A la vigília del dia de la consagració del temple es va celebrar una funció a l'església de St. Pere, presidida pel bisbe de Lleida, i a la nit, les músiques tocaren per la vila, tota il·luminada per l'electricitat.

La consagració fou celebrada per un Ofici dels prelats de Vich, Lleida i Segorbe, avui en processó a l'església de Sant Pere per a recollir les relíquies dels màrtirs, traslladant-se a la Basílica. Solemníssim va resultar el transport de les despulles de les grans figures catalanes, els comtes Guifré i Berenguer III, els comtes Rodolf i Tallaferro i els abats Desbachs.

El vell Crucifix, única resta de l'antic convent, fou allí instal·lat, col·locant-se a l'altar major la Verge de Ripoll, present del Papa i obra de l'Enric Serra. Lluita els prelats «muniats», hi assistiren els bisbes de la «Unió d'Esglésies» i l'arquebisbe de Tarragona.

A l'escalf del sentiment patriòtic, es va demanar a aquest, pels representants de la Unió Catalana, Lliga de Catalunya i Centre Excursionista de Catalunya, que igualment el de Ripoll, fossin restaurats els monestirs del Poblet i Santes Creus. L'arquebisbe oferí fer el possible, no anagant els greus obstacles que s'hi oposaven, oferint a seu càrrec el marqués de Comillas.

Les festes de Ripoll, d'ara fa trenta anys, popularitzaren aquell monument, feren que la premsa tractés abundantment del que restava poc menys que ignorat, i que homes erudits escrivissin notables monografies sobre l'obra projectada i dirigida per l'abat Oliva, ja canviada per En Verdaguier en el «Canigó».

D'una d'elles recordem aquestes paraules d'En Puig i Cadafalch: «Jo no sé si és coincidència de la història, que l'art romànic floresqués amb tot esplendor amb l'alt rei que assenyala els jorns més grans de la història patria; que s'estengués per totes les terres gironenques i allí visqués resistint anys la invasió oïdal, vivint potent amb el nou art produït al cap d'anys que havien mort en tota l'Europa obres com les tres ales del claustrer del XIV, i no morís fins a la mort de Catalunya».

L'art que morí amb la patria, no se per que morí que aquí també renàix; que la festa de Ripoll és la celebració de dues renaixences: la de la terra catalana i la de la part més catalana de tots, que va saber escriure en esglésies i claustrers i castells, els jorns més gloriosos de la terra».

ESPIGOLAIRE

Publicacions rebudes

«Butlletí de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana». Número corresponent al darrer mes de maig.

«Revista Popular». Número del dia 24 de juny.

«El Iris de Pasa». Número del 24 de juny.

«Los Ciceros», revista mensual filològica hispano-americana. Número de març.

«El Financiero», revista setmanal. Número 1.159.

«Ciberia», revista dedicada al progrés de les ciències. Número 43.

«Cermánico», revista catalana de Sant Joan de Vilatorrada. Número 22.

Durant la nit del 17 de juny, prop de la una, algunes fortíssimes explosions anunciaven una violenta represa de l'erupció de l'Etna. A 18 quilòmetres de Linguaglossa, s'havien obert cinc esquerdes, una de les quals constituïa un veritable cràter.

En fer una ressenya dels episodis més sobresortints de l'actual erupció de l'Etna procurarem despullar-nos de la nota d'exageració que ha caracteritzat els periòdics de fora, i fins de dintre d'Itàlia.

LINGUAGLOSSA, SALVADA

Linguaglossa és una ciutat de 15.000 ànimes, situada a la vassalla marítima de l'Etna. Als primers dies de l'erupció, sembla inevitable que la lava la deixaria sepulcra del tot. Els habitants havien abandonat llurs cases, emportant-se'n tant com podien.

Però quan l'amenaça semblava més imminent, el corrent de la lava es dirigí vers Castiglione, i encara que no entrà dintre d'aquesta ciutat, amuralhada per un coll que la rodeja, destruí l'estació del ferrocarril, restant així interrompuda la comunicació. Les primeres i úniques poblacions destruïdes foren Cerro i Catena, d'escaços habitants.

La visió de la gran onada del volcà a la nit, era imponent amb els milers de llampecs i la gran massa de foc rogenca que s'estenia a 1.750 metres, i anava avançant, mantenint la seva característica de consistència, d'abundància i de velocitat.

Per a fer-se una idea exacta de l'onada de la lava, cal pensar en els grans dipòsits de carbo fòssil que es troben en els recs dels ports, i imaginar-se que aquesta massa, en una ampliació de prop de dos quilòmetres, i una alçada de 10 metres, s'ha ences tota ella, i que una força misteriosa l'empeny en una marxa de destrucció.

Els habitants de Linguaglossa, així que l'onada quedà encalmada, tornaren a la ciutat, encara que el perill no havia pas desaparegut gens. Però fos pel turment de la pluja de cendra, fos pel fred intens que feia a la nit o per l'esperança en que aquella calma seria perdurable, els veïns tornaren a llurs cases. Aquesta esperança motivà una gran calma que impressionava el foraster, però que es la millor prova de la força d'esperit de la raça que durant segles ha vist a la fúria del volcà.

Fora del centre habitat d'aquesta ciutat tan antiga i celebrada per les seves catorze esglésies, l'estat d'esperit variava, segons que hom s'apropava a la lava. La gent més llunyana vigilà sense repos; la més a prop estava preparada a fugir amb els atuell de la casa, embalsats i el carro situat davant la porta, la que estava tocant al foc, ja havia tret els mobles i demolit la casa, emportant-se'n tot el que es podia, tenint la seguretat que unes hores després, aquelles parets, en torg de les quals havia nascut i crescut, esdevindrien cendres soterrades pel foc.

Aquesta era la gent de Cerro i Catena, estretament agrupada i mirant

el seu terror com si volgués defensar encara amb la fidelitat de l'instint un d'instimable. Donaven crits els visitants innumerable arribats per a contemplar l'espectacle, ben inconscient de la tragèdia d'aquells cors plens d'un dolor sense expressió. De fets tres dies aquella gent no menjava ni dormia. A totes les parts hi havia l'efigie de la Mare de Déu o de Sant Egidí, girada de cara al foc.

No és possible fer evaluacions, inclos vagues, sobre els danys causats per l'erupció. Més tard, quan el perill hagi desaparegut del tot, aleshores es veuran les anècdotes. Seran moltes els que, amb la casa i el camp no hauran perdut tot.

Si Linguaglossa hagués estat destruïda, la catàstrofe hauria tingut conseqüències tràgiques, no sols per la ciutat sino per tota la gran zona dels voltants. Un cop la lava hagués arribat a la carretera de Linguaglossa portaria fins al mar, la pendent que té hauria emprès una velocitat més impetuosa i una força destructora, romandible, en un terreny riquíssim.

L'ATRACCIO

DEL TRIST ESPECTACLE

L'espectacle d'una erupció volcànica no és d'aquells que es poden gaudir tots els dies i totes les nits. Per això és comprensible que molta gent desitgi no perdre l'ocasió que, per sort, es presenta rarament. Però les excursions vers l'Etna en automòbil, començaven a assumir un caràcter de festa. Els estètics, en guarda pols i ulleres fumades, en pocs dies havien esdevingut un exam per culpa del qual no es podia dormir, mirant-lo els habitants amb mal ull.

Quan En Mussolini féu la seva visita a Linguaglossa, restà dolorosament sorprès d'aquesta festivitat inoportuna i ordenà que es prohibís l'entrada dels automòbils als camins de l'Etna. En virtut d'aquesta ordre, la ciutat restà més quieta i tot persistí en la intranquil·litat, els habitants pogueren dormir.

Aquesta caravana d'excursionistes arribava a la regió volcànica en plena nit, restaven una hora adormit estacament el foc, i després s'entornaven a casa. Podien endur-se'n dos records de l'erupció una branca d'arbre i un tros de lava. Amb la lava no es pot tenir impaciència per col·lir-la, sino que cal esperar que es refredi.

LA FE EN SANT EGIDI

El diumenge, dia 17, al matí, mentre se celebrava l'ofici entre les deu i les onze, arribà la notícia de l'erupció a la Catedral curulla de gent. Els missatgers que havien assistit al desenvolupament del fenomen, exageraven la seva importància.

Els fidels, plens de pànic, dirigiren llurs pregaries al sant patró, i després de les oracions i les lúgubres cantades, tregueren la imatge de Sant Egidí i en processó el portaren a la plaça de l'estació.

Des d'aquell moment, la multitud dels fidels no deixaren sol el seu sant

vetllant-lo entorn seu, pregava amb tot fervor i deixava cera, flors i joles, implorant la seva misericòrdia.

Sant Egidí mirava el braç de la lava que s'havia destacat del principal, havent atenuat la seva amenaça. Els veïns determinaren treure el sant de l'església i anar a plantar-lo davant l'avançada més destructora.

Però els habitants de Castiglione també el volien per allí, originant-se amb això un conflicte entre ells, resultant que el bastó del rector quedà trencat en tres trossos.

Ara el poble de Linguaglossa, en vista que la lava s'ha aturat a un quilòmetre de les portes de la població, content, crida el miracle de Sant Egidí i les cadenes, els anells, les arracades i altres joles van a parar als seus peus. Totes les dones estan sense arracades. Els objectes d'or oferts pesen prop de dos quilos. També ha rebut el sant grans ofertes de diner i a més se li preparen grans festes.

ELS DARRERS SIMPTOMES?

Havent cessat el perill, les autoritats han aixecat l'ordre de no deixar entrar forasters.

El professor Arcidiacono, de l'Institut Tècnic de Messina, ha mesurat la temperatura de la lava prop de les boques eruptives amb un piròmetre Le Chatelier, trobant-la de 995 graus. El professor Neunerlig, director dels serveis volcànològics de les Índies holandeses i el professor del Fiore, professor de la Universitat de Nàpols, sortiren a l'observatori de l'Etna acompanyats del guàrdia Barbagallo que tant s'ha distingit per les seves arriscades observacions.

El professor del Fiore diu que al cràter central hi ha actualment dues boques: una al vall connecte ventilador, vers el nord, i l'altra al flanc occidental enormement agrandida, de la qual en surten fortes fumeres amb violència.

Durant la nit del 23 al 24 hi hagueren grans explosions de materials incandescents amb color roig fosc.

En Pere Rahola reelegit president de l'Ateneu Barceloní

S'ha efectuat a l'Ateneu Barceloní la sessió reglamentària amb l'objecte de nomenar president per al propi exercici de 1923 a 1924, havent estat reelegit per unanimitat el president actual En Pere Rahola.

Als nostres subscriptors

A fi de no retardar la recepció del diari i les altres publicacions als amics i subscriptors que en aquesta època de l'any canvien de residència, els preguem que, en trametre'ns un canvi d'adreça, no deixin de detallar en lletra ben llegible:

Nom i cognom del subscriptor.
Residència habitual o antiga.
Nova residència, amb tots els detalls.

I publicació o lot a que estan subscriptos.

Ben entès que, per la complexitat dels nostres serveis, no responem de cap canvi, sigui temporal o definitiu, si s'omet qualsevol dels indicats detalls.

Per la tramessa del diari a fora, no augmenta la subscripció, si no es a l'estranger. Les altres publicacions o lots, augmenten 0'50 pessetes mensuals.

Recomanem a les entitats i als particulars que tenen a bé transmetre'ns articles o notes publicades, la necessitat absoluta (sento la qual no ens és possible fer-ne el menor cas) d'avaluar degudament els originals amb un segell o una firma.

LLETRES I LLIBRES

De Leopardi

CHOR DE LES MOMIES

Sola eterna en el món, a qui es de-
tota creació cosa.
Mort en tu reposa
nostre nua natura.
No amb goig, però segura
contra l'antic dolor. La nit pregonia,
dins la confosa ment,
volta el greu pensament
de fosc i al desig i l'esperança
ja sent manca de gelit,
nostre arid esperit,
tot deslligat d'afany i de temença,
i sense fedi, vagues
consum, lentes adats.
Visquem. Com de pàrroca larva,
i de somnis suats
recordança confosa
al minyónet lactant vaga dins l'a-
sua memòria en resta
del nostre viure, que de lluny no
a esclatim. Què iorem? Parriba
Quin fou el punt coent
que dona el nom de vida?
Cosa estupenda, arcana,
la vida avui, al nostre pensament,
tal com la mort ignota,
apar al del vivent.
Com, quan era vivent, mort defugia
ara defugit el flamejat vital
nostre nua natura
no amb goig, però segura:
car ésse afortunat
nega a mortals i nega a morts el fat.

JOSEP CARNER, trad.

EL JOC

(Seqüència)

Non seulement il n'y a pas
de vertu où il n'y a pas de
regle et de loi, mais il n'y a
pas même de plaisir. Les jeux
des enfants eux-mêmes ont des
lois, et n'existeraient pas sans
elles; ces règles sont toujours
généralisées, et cependant, plus
on les observe strictement,
plus on s'amuse.

JOSEPH

Mireu un infantó com jugar movi-
ments expansius d'una energia expan-
dida sense ordre. L'infant veu un
objecte, el voldria, i quan el té el
mira, el remena, el deixa, en vol un
altre: l'infantó juga.

Mireu en un col·legi els parvuls que
juguen: tots corren, salten, criden,
riuen. Llevat l'aspecte mitològic, que
no tenen, són com la munió d'infan-
tons en el «Triomf de Venus» de Tizià.
L'energia infantil s'expandeix en
aquella mena d'avalotament, jugar,
per ells, és com una embriaguesa:
res no els lliga ni els obliga.

Però, mireu unes nenes que ju-
guen: fan com una sardana, canten
una cançó: tot hi és en ordre. Quina
finalitat tenen? Igualment, distreu-
re's, expansionar-se.

I els nens més grans: ja han escol-
lit un joc que té la seva mena de
reglamentació. Si algun hi manca,
disputen fins que tornen a l'ordre. La
característica del jugar, també veiem
que és l'expansió: però més ben ad-
ministrada, reglamentada, ordenada.

Sembla que s'hi projecta en aque-
lla manera com una ombra d'obliga-
ció, que s'adiu més amb el far de la
vida. Perquè la vida està plena d'o-
bligacions, i no és una expansió
idíl·lica: no és cosa de riure-hi massa
ni de jugar-hi gaire.

Mes han de fer ben tost per viure:
el dia és curt, la feina és gran;
i van perdent aquell mig riure,
alguns del tot, altres no tant.

L'energia que s'expandeix en joc,
cal canalitzar-la assenyadament: di-
rigir-la a servir aquelles necessitats
constituïdes en obligacions de la vi-
da. Cal cenyir el caprici, minvar el
desordre expansiu, conduir l'activitat
els fins de la vida.

El joc és reglamentat; va perdent
l'aire de follia i es torna suau-
ment alegre; ha perdut l'esbojarrament,
i té un calient graciós; no esclateix la
riallada, però dibuixa un dolc som-
riure. Jugar aleshores podria ésser
oir música o llegir poesia, o conver-
sar amablement.

Mes, per això, cal una educació pre-
via. Sense que hi hagués formada
una habitud, aquest jugar no fóra
placenter, expansiu, fàcil, lleuger. Cal
tenir l'esperit educat en les arts per-
què plagui, sense gran esforç d'aten-
ció, una poesia, perquè reposi una pa-

gina de Mozart. Cal el conreu de l'or-
dre i l'harmonia fins que esdevin-
guin habitud en l'ànima.

Es aquella habitud que torna lleu-
ger el treball, i fa possibles les grans
empreses. El joc, aleshores, no des-
tomba dels deures de la vida ineludi-
bles, peremptoris: va esdevenint
més poc atzarós i s'adiu dolçament,
amb qualsevol activitat de l'esperit.
Però, mai del tot: sempre una llarga
empresa, fatiga acompanyar-la tota: vol
esforç; amb el plaer sol no arriba-
riem a terme en les empreses més
usuals i vulgars de la vida. Aturar-se
on començaria l'esforç i anar papa-
llonejant de cosa en cosa, donant a
l'activitat el destí d'obrir-se a la seva
pròpia expansió de jugar: heu's aci
el dilettantisme. Així hi ha diletan-
tisme literari, n'hi ha en el negoci, en
l'art, en la política. Sempre que l'ho-
me, de fet, no posa l'esforç que calgui
per a assolir el terme d'una obra,
sempre que de fet el plaer és guia-
dor, hi ha dilettantisme. Es com aquell
joc infantívol que obeta al caprici:
mes ara es juga amb les coses més
serioses de la vida.

De les maneres de jugar, la
més plaent, en el fons, i la més avi-
nent a la vida, és aquella nada en
la memòria. El jugar més expansiu
i més durador és una expansió de la
memòria. El càlcul no és expansiu,
sinó concentrador: recerca, combina,
prova.

A manera que el jugar va esdeve-
nint més d'acord amb la vida (amb
la vida humana, plena de deures), va
allunyant-se d'aquella manera de
joc que s'immorgia dins l'atzar i el
caprici.

J. M. CAPDEVILA I DE BALANZO.

Paisatge de tardor
al capvespre

A En Jaume Maurici

Encara que no fos sinó per a reno-
var un bri del goig que s'asaboria d'a-
quell capvespre, em seria sobiran-
ment grat de resseguir el bell camí
que feia un dia, tornant de Besalú,
al pic que en jorn, poblats d'encises,
morla.

Us diré el que, per a sumar-vos
possiblement, al meu plaer.

«Camíant, abellit a les carícies de
la sort, un dia tornava cap a Col·lell,
— pelau bosca, cenobi i adhuic, si us
plau, castell — pel camí d'Almori.

Almori és un masiu de la munta-
nya: quelcom que fa impressió d'un
vilatge amb un anyoc de cases ve-
lles, amb uns voltants poblats de
pins, esvelts, segurs i fins, on can-
ten algunes fontanelles.

Ven's aci, — i no és conte, sinó
història — que el capvespre m'encalca
al pic que em feia pier el camí.

Anava camí envall, camí envall...
Com un foc d'encenall moria el
sol al pla de la catena llunya: a Co-
tiza.

El bastó al puny; els ulls i el cor
en ample pasturatge, i els meus ca-
bells enduts pel fresc oratge.

Part d'enlla del camí, l'opulent gra-
na del crepuscle vestia el vell clo-
quer de La Miana.

Amb un fi parloleig, a la pau dels
moments tot abellit, les campanes re-
saven l'Angelus de la nit.

L'espectacle del cel, el ponent
meravellos, era un aiguabarreig de
llums i de colors: tons de cobalt, de
lis, de malva...; sang de les roses
darreres, morint per endolcir l'ad-
vent de la nit balba de novembre.

O delícies remembres!

Després del breu esclat, sota l'arc
de ma vista tot el curumull de llums
moria en ametista.

Camí dels seus joquers, els vols tu-
pits, passaven els ocells, a vols, en-
fredorits.

En els replecs obscurs de les munt-
anyes, s'encenien els focs de les ca-
banyes dels carboners.

Amb els sentits oberts feia camí...
Al cor, el dringoleig de la sang en
jo!

Devers l'indret estèril de l'espluga
feia concert la música poruga dels
grills darrers i del cadells, vibrant.

A poc a poc, la Nit, el meu camí
anava esborrant.

Total, perfecta, nua, pels fessals
valents i les collades. Ella escampa-
va el nivell de ses ungides cabelleres
vellutades a la llum incerta i crua
del blanc de les estrelles.

La quietud brunzia a més orilles.

Tot fent camí, ran dels meus peus

botà la llebra parda, revelant-se del
somi de la tarda.

Totes les coses dormien, mansue-
tes: el llentiscle i el pi, l'arc i el gi-
nebre. La nit les abrigava amb un
llençol de gebr.

I s'escaigué, beneïda ma sort!, que
jo perdés tot d'una el camí i el meu
nord.

I la Nit m'acollia amb una mater-
nal parencia.

I em besava en els ulls, remulls,
com una mare besa l'infantó petit,
portant-lo al razer calent del pit.

Encara m'hi estaria perdut dintre
l'ombriu d'aquell camí, si m'ho do-
naven a escolli!

Els cantirs del joir a doll pregon
vessaven alguerols damunt el món!

I en retornar la matinada, reprenia
el camí, responent als concerts de
l'ocellada.

ONE

COMENTARIS

«LA PRINCESSE DE CLÈVES» EN L'E-
DITORIAL CATALANA

Mediti, abans de dir-nos capricios,
el qui ara llegirà l'anotació que ens
suggeri anys enrera la primera llec-
tura de «La Princesse de Clèves». Diu
l'anotació: «El caràcter moralitzador
d'aquest llibre és com l'altra cara d'una
mateixa medalla en vist «La vida
devota», de Sant Francesc de Sales».

La senyora de La Fayette ens pre-
senta en «La Princesse de Clèves» la
galeria de gent cortesana coetania
dels darrers anys del rei de França
Enric II, casat amb una Mediceis, qui
mori de resultes d'una ferida en un
torneig. Així com en tantes de no-
vel·les tanim els grans de la sensibi-
lilitat i de l'agudesa franceses, «La
Princesse de Clèves», crònica que té
aires de novel·la, ens dona una me-
sura de la virtut francesa.

Es cert que si la virtut no fos ad-
mirable per ella mateixa, i això per
senzilla que sigui, el ponderar com
a cosa extraordinària la de la prin-
cesa de Clèves, nada de Chartres,
i la del seu marit príncep de Clèves,
gairebé seria ofendre'ls. Cal tenir pre-
sent que en el llibre de la senyora
de La Fayette la virtut de la parella
esmentada s'afina i creix molt per raó
del contrast que presenciem entre el
seu comportament ple de profunditat
i la munió lleugera i corrupta de
cortesans que els és veïna.

El conteniment de l'afició en la no-
ble noia qui, maridada per docilitat a
la seva mare amb el príncep de Clè-
ves, després s'enamora sense poder
fer més del que de Nemours, i el
conteniment de la revolta d'ànima
en el seu marit quan, enamoratíssim
com ha estat de la seva muller d'en-
ça que la veu, ven clar que ella no
l'estima i que estima el duc: el res-
pecte que l'un i l'altre serveix al sa-
grat pacte, i el que mutuament se
serveix en el tracte, en cada paraula,
en mig dels neguits de l'enamorament
extern i del trasbals de l'ànima... I
el príncep arribant a morir per causa
del desamor que ell sap, sense ni
una hora d'indignació envers la mu-
ller, i ella, ni després del marit mort
no volent la unió amb l'enamorat duc
de Nemours, per tal com sap que
va ésser ocasió de la mort del marit
qui tant l'estimava, i retirant-se a una
clausura... Tot això és sobretot exem-
plar, en mig d'aquella crònica, perquè
s'aixeca com una reacció singular
contra la frivolitat i convencionalisme
dels pactes en aquella cort enfoca-
da d'historietes d'adulteri, de «petites
bandes», d'embolics de cartes d'amor
que un s'hi perd com per les fron-
des d'una genealogia enrevessada, i
d'homes empolainats qui al mati lluei-
xen el cop de llança endevinat i a la
tarda plenen com criatures per les
seves amants.

Però no és la que resulta del con-
trast tota la virtut del llibre admi-
rable de la senyora de La Fayette. Hi
ha una virtut que li ve d'ella: de l'au-
tora. És, amb una pau d'ànim exem-
plar que la senyora de La Fayette
porta al llibre la galeria de dames
i cavallers d'aquell segle de corrup-
ció no massa lluny del qual li tocà
viure. Acaba de lliscar-nos la paraula
«corrupció». Doncs bé; encara que
recordar-se paraula per paraula dels
mots d'un llibre no és fàcil, assegura-
rem que l'autora de «La Princesse
de Clèves» ni tan sols l'anomena en
tot el llibre la corrupció. Tan pulcra
i tan exempta de susceptibilitat, o
d'ira se'n mostra parlant dels pe-
-

dors com parlant dels virtuoses. Re-
gistra els fets sense ni excitar amb
la pintura ni voler judicar. En ella
pulcritud i contenció fan una mateixa
virtut.

Cert que si exigíssim a Madame de
La Fayette l'haver estat apòstol de
les intimes virtuts a les quals ara
ens invita per efecte del contrast que
en les persones ens mostra i pel to
pulcre i cenyit de narradora, i potser
aleshores hauríem de demanar-li més
passió: passió d'una certa qualitat.
Perquè l'apostolat demana un con-
post de virtut i de passió: en aquell
punt que passió encara és una força
neutra on l'esperit del mal no ha en-
trat. Però tal passió d'apòstol es com-
pra amb diner de santedat; o bé exi-
geix, com en els casos d'un Sant
Pau o d'un Sant Agustí, que la pas-
sió antiga hagi estat purificada en
el renunciament.

Això ho dic perquè davant dels
passos immorals o il·lícits que veiem
en el món: posem el cas de la vida
dissoluta de la cort del fill de Fran-
cesc Ier, és difícil conèixer nosal-
tres mateixos els graus que en el mo-
viment que ens empeny a indignar-
nos en o abominar-ne, pugui haver-hi
de passió no prou pura: enveja, ge-
losia, una inclinació inconfessada en-
vers aquella mateixa persona de qui
judiquem o abominem, o el greu del
goig d'aquella persona o bé d'altres
qualitats seves, dels quals nosaltres
potser tenim-ne una secreta sobejan-
ça no podem gaudir.

En res d'això no cau la senyora
de La Fayette. Si no la passió de l'a-
pòstol en té la virtut que tot sent con-
tinència és pietat. Quan reistra la re-
lació deshonesta, el manament, la
traiçió, la pulcra llisat amb què ho
conta fa que ens n'adonem allò que
és precís. Mai no escandalitza amb
una cruïda de pintura revenjadora
ni es dona aire a escandalitzar-se ella
mateixa.

Un menys virtuós que ella es podia
haver sentit temptat (transportem-nos
a l'època que ens descriu) a posar,
no sigui sinó de pensament, sota el
títol «La Princesse de Clèves» aque-
stí suplí: «Llibre d'utilitat i per a
guarda de noies i casades, les quals
per raó de llur llinatge no puguin
avitar de conviure amb la hona so-
cietat». Res que ni de lluny s'assem-
bli a aquest tò nasal en tot el text
de la senyora de La Fayette. Ni ran-
cúnia entre dents, ni una frase trait
impaciència, ni res d'amagar, quan
ho sap, si tal beutat pecadora tenta
tals perfeccions o tals talents, ni cap
entensió que s'assembli a una sen-
tència condemnatòria o a un retruc
de passió personal.

La llicia que ens dona aquest llibre
no ens cansarem de repetir-la.

L'autora hi és tan pacient i pulcra
en tractar de la virtuosa parella de
Clèves com en tractar de tots aquells
que al seu volt contrariaven les vir-
tuts de les quals ells foren nostra.
Aquesta equanimitat d'estil (Aqui l'es-
til és tota una dona) ens és un be-
nastruc indit per a fiar-nos del co-
neixement psicològic dels més íntims
afectes que demostra l'autora, sobre-
tot en la persona de Madame de Clè-
ves, psicologia que arriba a un ex-
traordinari valor de justesa, sense é-
sser exhibent, i que si per alguns és
la primera qualitat d'aquest llibre
per al comentarista és almenys la se-
gona.

Editorial Catalana ha tingut un en-
cert elegantíssim en elegir aquesta
obra i Rafel Marquina n'ha fet una
traducció mereixedora d'ella.

HUBERTO PEREZ DE LA OSSA

En la novel·la i en el teatre d'Hu-
bert Pérez de la Ossa encara hi ha
el poeta. Tenim davant el seu llibre
«La lámpara del dolor» de la Biblio-
teca Patria. En l'ambient, un matís
Vall-Inclán, de la gentíl comedieta
de mirinyac «Papeles viejos» hi sura
aquella essència mig poesia mig mú-
sica que crea un nimbe al volt de
l'acció.

Encara que a estones no fos rigoro-
sament acatador dels canons dels gè-
nères, la disposició cordial que s'en-
duu en el jove poeta a tastar-hi tots i
transfigurar-los amb l'encís del seu
temperament, s'atorga el perdó per
ella mateixa. Així Huberto Pérez de
la Ossa va realitzant allò a què un dia
invitàvem els nostres poetes: és a
dir, escampar al seu geni a la novel·la,
a l'escenari i a la tribuna en un
desig d'exercici complet de l'esperit.

En la novel·la «La lámpara del do-
lor», guanyadora del premi fundat
per donya Angela D. de Roversa, i
que omple el major espai del volum,
hi ha una certa vibració espiritual,
un encís que, a pàgines, comunica
un estat d'ànim al paisatge, i fineses
de sensibilitat de poeta, demostrant-
se en una acció que era una prova:
acció central esglaiadora, i amb mo-
ments d'un realisme crudel en el seu
procés. Es com si Huberto Pérez de
la Ossa s'hagués vestit d'una arma-
dura ferrenya. Però endevinem el ca-
valler que hi ha sota; la veu i el
gest del poeta traspuen a l'armadu-
ra la seva llum d'ànima i la seva
flexibilitat. El capítol de la clínica,
i els del retir de Carlos després que
té les mans amputades, són del més
emocionant d'aquesta novel·la de
poeta.

El protagonista de les mans capo-
lades: les mans que són fesomia de
l'ànima com pugui ser-ho la cara;
les que acaronen, abracen o rebutgen,
podria romandre com l'equivalent
masculí de la llegenda que va pel
món segles ha, de la donzella sense
mans a qui Déu les torna noves, de
l'altir estant. En «La lámpara del
dolor», Déu té una mitjançera que
és Agnès, la promesa que el jove
mutilat tem que ja no voldrà ser-ho
més. Però un dia, de matinet, arro-
bossat en la gran capa, encara és
detura davant la casa d'ella, no es-
tant, per això, gaire esperançat. De
sobte sent que li agafen la capa, i
una veu que fa: — Has tornat, a l'úl-
tim? — I ell: — Però, tu m'espera-
ves? — Si; ella no havia deixat d'es-
perar-lo: — Sabia que havies de tor-
nar. — Aquesta novia fidel és una fi-
gura d'una pietat aconsoladora. L'au-
tor encara podia haver afegit al fi-
nal que, aquell moment, Carlos va
sentir com si les mans li tornessin
a créixer, i com d'aleshores enlla-
no en sentí més la manca. Perquè
en la llei de gràcia és dit i repetit:
Seran dos en una carn. També la
vida d'Agnès serà la vida de Carlos;
i les seves mans seran com les mans
d'ell. Perquè la caritat fa miracles.

JOSEP LLEONART

ESMENES

Entre nombre d'errades d'impre-
ta en els meus dos escrits anteriors
al d'avui, són de remarcar les que
s'ofiren fragments ben coneguts que
hi reproduïa dels senyors Mathen i
Gassol; i en el meu text original les
paraules: «allhora» on el meu manus-
crit deia «a l'hora»; «celebrisme» i
«celebracions» on jo deia «cerebralís-
ma» i «cerebracions»; i «no deixant
de pertorbar» on jo deia «no deixant-
se pertorbar».

NOTA

A fi que les persones que des de
darrers d'abril hagin enviat particu-
larment al comentarista les seves pu-
blicacions no malentenguin el seu si-
lenci, el comentarista ha d'advertir
que aquestes publicacions que espe-
raven la seva tanda no podran ésser
comentades d'ell, per tal com des d'a-
vui i per temps limitat el comen-
tarista ha d'interrompre la seva col·la-
boració a LA VEU.

També li pertoca fer notar que dels
escrits que hagin sortit o puguin sor-
tir a LA VEU, únicament són del co-
mentarista els que van signats al
peu amb els seus nom i cognom.

JOSEP LLEONART

Lletres estrangeres

Una història i una enquesta

A les «Editions G. Grès», de París,
M. René Lalou acaba de publicar
una «Història de la Literatura fran-
cesa contemporània», que comprèn
de 1871 a 1922. És aquesta, doncs,
una història literària que comença
precisament en el punt on els al-
tres historiadors o crítics s'aturen, i
que no és limitada pas a l'enumeració
dels autors il·lustres, sinó que estudia
tota la producció literària francesa
d'aquests cinquanta anys darrers, no
deixant d'examinar cap escola ni
cap influència.

M. Lalou ha volgut demostrar que
les qualitats d'erudició i de con-
sciència reconegudes a la crítica uni-
versitària no són irreconciliables amb
l'amor a les obres contemporànies,
havent prestat a les temptacions més

excentríques d'aquests últims anys, una eclectica simplicitat. El resultat assolit per M. Lalou és una exposició crítica, viva i completa, de la qual després, progressivament, trauera dels retrats dels escriptors notables, trauera la fisonomia de llurs deixebles i l'estudi de les influències socials o artístiques, una imatge mòbil i fidel de l'esperit francès contemporani. El quadre és seductor per la seva mateixa complexitat.

Cal reconèixer que M. Lalou ha realitzat un veritable «Tour de force» en escriure, amb tan variat i complex assumpte, un llibre clar i ple de moviment, que mai no cau en la sequedat enumerativa d'un manual escolar. I cal reconèixer, també, la dificultat de la tasca, per la dispersió en què es trobaven els elements a què ha hagut de recórrer M. Lalou i pels nous precedents que ha tingut. Si descomptem l'obra «La Littérature française au XIX siècle» de Charles Le Goffic, i els «Vingt-cinq ans de vie littéraire» de M. Eugène Montfort, no trobem gairebé res més que pegues servir de «corpus» a un nou tractat de literatura francesa contemporània. Si altres meritis no tingués, M. Lalou hauria assolit el d'haver establert aquest «corpus».

El llibre de M. Lalou, amb tot i l'eclectisme obligat del seu autor, ha mogut, naturalment, gran rebombori i ha estat rebut amb reserves gairebé per tothom. Com que hi són estudiades totes les escoles i l'autor no vol pertanyer «exclusivament» a cap, tots els crítics hi diuen la seva. Paul Souday li ha dedicat dos fascicles del «Temps», i aquest sol fet prova la importància que s'ha donat tot seguit al llibre. Altres crítics, com Duclaud, Thérèse, Hermant, Marsen i Raynaud, posen el crit al cel, per tal com els cou el judici que l'autor ha pogut fer de les escoles a què pertanyen. Valéry Larbaud afirma, pel contrari, que cal estar reconegut a M. René Lalou per la seva tasca. Aquesta és, també, la nostra modesta opinió.

L'obra comença per una acurada exposició de la liquidació del romanticisme i dels corrents espirituals que informaren el naturalisme. Estudia el parnassianisme i el simbolisme en totes llurs fases, i fins arriba a les escoles post-simbolistes i d'avantguarda. La novel·la, el teatre, la poesia, la literatura de «posició política» o d'idees, no hi són pas negligides: «el capítol sobre el gran debat actual entre els nacionalistes i els internacionalistes» escriu Paul Seipiel — és d'una rara imparcialitat. Si hom pren l'obra en son conjunt, dubto que es pugui fer cosa millor. És un llibre que s'ha de tenir a mà. Hom no sabria trobar guie més segur ni més agradable que M. Lalou, per trobar un camí en el laberint de les lletres franceses hodiernes.

Els estrangers i els estudiants trobaren en aquesta obra un guia indispensable, on s'esmenten molts noms i molts grups oblidats, per exemple, en els llibres de Lanson, Canat o Wandérem. Certament que la història, i més la història literària, necessita una objectivitat i un repos que no pot tenir l'obra de M. René Lalou; però, per aquest mateix motiu, i per tractar-se d'un llibre escripturament «aj dia», resulta interessant i, com deien ara mateix, indispensable. Paul Souday diu que és a voltes divertit i a voltes irriant; i blasma l'apassionament de l'autor; però afirma la qualitat de «crític brillant» i «batalador» que posseeix M. Lalou, i això ja és una ferma garantia. El quadre que acaba el llibre, exposant les principals direccions que el pensament i l'art francès — és a dir, la literatura i la estètica — prenen en els moments actuals, prepararà el lector perquè pugui comprendre i gustar les obres futures.

Els temes literaris apassionen el lector francès; si més no, apassionen els propis escriptors que, en conjunt, formen un nucli de lectors respectable. L'exemple el tenim, no solament en la divergència d'opinions que el llibre de M. Lalou ha suscitat, sinó també en l'enquesta enviada per M. Gaston Picard sobre un tema tan «moral» per una banda; i tan «professional» per altra banda, com és el de la «publicitat» en les lletres.

La publicitat literària ocupa en la premsa un lloc que cada dia creix, i fins assolix formes exteriors a la premsa. Davant d'aquest fet, M. Gaston Picard ha preguntat als seus col·legues:

a) Si hom troba legítim fer circular les obres de l'esperit al mateix titol i amb l'ajut dels mateixos mitjans que els productes comercials de tota mena.

b) Si la publicitat literària, tal com es practica, no neutralitza i fins posa

en perill el lliure exercici dels drets de la crítica.

c) Si hom la creu, pel contrari, un benífet, estimant que per a tot bon llibre tota difusió és bona.

Les respostes rebudes s'han publicat a «La Revue Mondiale» de París, i són remarcables les que han donat André Antoine, Marcel Barrière, Mme. Berthelot, René Bizet, René Boylesse, Jean Cocteau, André Delacour, Mme. Delame-Mardrus, Max i Alex Fischer, Maurice Gaucher i Adolphe Falgairolle.

M. Adolphe Falgairolle, l'illustrat crític de «Le Feu», posa els punts damunt les i i diu:

«El fet que es discuteixi simplement l'ús dels procediments comercials per a la venda de «productes» literaris, prova en excés a quin grau d'inferioritat social són col·locats en l'any de desgràcia de 1923, els treballs intel·lectuals. Hem de saber si es discuteix el principi de la publicitat literària en el seu sentit modern, des de les plaques esmaltades de les escales fins a les cobertes dels carnets de segells de correu o bé es preten judicialment el dret moral que les obres d'art tenen tinguin a la publicitat. En el primer cas, a saber, si les obres literàries han d'emprar els mitjans americans, en una vida social americanitzada, jo crec que caldria que tots ens hi poséssim d'acord. Conviendria que els escriptors que s'exposessin al públic com qualsevol industrial... Res no pot contrariar aquesta «philopinkerie» literària. Els crítics poden corregir-la. La crítica conscient és el metge de l'esperit dels lectors. Un ramet o un líbra pot ésser dut al pinacle o a la primera plana de tots els diaris o bé pels corredors del «Metros». Si el que l'administra, el Metge Crític, el reconeix saludable, de bon ús, per què s'avergonyiria de recomanar-lo «malgrat la «reclame» que els seus fabricants li han fet? En el cas contrari, crec que la crítica honrada no es troba pas afectada per l'excés de prospectes, d'anuncis o de llegendes laudatòries. Què ha fet la llei per a combatre aquesta remeis especials que malmeten els textos que pretenen guarir, desinfectar o reconstruir? No res. En literatura la cosa canvia. En literatura hi ha un tribunal contra els malfactors: és la crítica. La crítica prou sabrà distingir entre els enverinadors i els guaridors.»

Així parla M. Adolphe Falgairolle.

No clourem aquesta breu ressenya sense remarcar la constant i intelligent atenció que presta a les lletres catalanes el prestigiós setmanari parisienc «Les Nouvelles Littéraires», que dirigeixen M. Jacques Guenne i monsieur Maurice Martin du Gard. El «Courrier des Lettres» estranger de la mentada publicació dona setmanalment una nota informativa sobre la producció literària catalana, al costat d'altres informacions sobre la majoria dels països estrangers.

FLY.

Vuitcentisme barceloní

Dels vells costums

Ens és grat, a mesura que el temps avança assenyalant-nos amb nous anys com s'acaba la generació amb la qual hem conviscut, girar la vista enrera, i en el record, suplir l'esperança que esperona sempre les joventuts.

Per això l'entrada d'un any nou ens porta un seguit d'alegria, com si consignés un gran més d'allunyament amb ço que hem vist, sentit i viscut; que condició és dels vells rememorar, com si la vida que sens escurça volgués concentrar-se sols en el record.

Mig segle de fer de testimoni als esdeveniments engendra una afició a fer comparances; però renunciem a donar la raó al vell copler castellà, que deia:

«cualquier tiempo pasado fue mejor.»

Això és una relativitat, i el que digueren els vells d'ahir i diuen els d'ara, ho giran d'aquí quaranta anys els que avui són joves.

Parlem, si, de vells costums: els uns seguits encara; altres, perduts en la vida barcelonina. En les famílies, en el sentit íntim, i en la col·lectivitat, generalment, perdura encara el temps de repos, el compàs d'espera, la plena satisfacció amb què s'ac-

miada l'any vell i es saluda el nou en les festivitats casolanes que van de Nadal als Reis. Són les curtes vacances d'hivern, i malgrat no celebrar-se «Ninou», festejador del primer de gener, reduir-se l'exhibició dels un dia populars «passabres», del cap de Nadal a les neules dels Reis, persisteix la vella tradició barcelonina, amb les festes teatrals, les felicitacions i les joguines que a la mai-nada duen els fabulosos Reis d'Orient. Les celebrades fires de Sant Tomàs, el clàssic passeig un dia al de Sant Joan i després al Parc, s'han esborrat, com s'han perdut les exhibicions clàssiques del carrer de l'Argenteria i les fastuositats de les botigues del de Ferran, car la creixença de la ciutat ha anat descendent les velles vies per a donar-li el caràcter multifòrme de les modernes metropolis. Però persisteixen les fires al voltant de la vella seu, i per Santa Llúcia i Nadal, reviu el cos de la ciutat amb tota la força del tradicionalisme.

No s'ha perdut aquesta característica de l'avior. El passeig de la Muralla del Mar, encis dels nostres avis, té encara la seva supervivència en la democràtica Rambla — que segons popular frase és de tothom — com per a l'elegància resta el passeig de Gràcia, al qual disputaran al privilegi un dia no lluny les grans vies de les Corts Catalanes i la Diagonal, més assolides i tranquil·les en alguns indrets. L'auto moderníssim ha substituït les cabsines, tartanes i galeries de fa un segle, però la vida és la mateixa, com identic és el plaer de la passejada.

Com en altres temps començen els balls de disfresses, i com en aquells es celebra la festa dels Tres Tombs, i en plena «setmana dels barbutos», allusiu a Sant Antoni Abad, Sant Pau, primer ermità, i Sant Pau, apòstol — encara es venen tortells en improvisades parades als carrers del districte quint, que malgrat el seu cosmopolitisme conserva el seu caràcter propi, potser degut a la importància de dos edificis que encloren: l'Hospital de la Santa Creu i l'església mil·lenària de Sant Pau del Camp.

Podríem posar aquí una digressió sobre els costums dels barcelonins del vuitcent en agermanar la religiositat i l'afició a les llepoleries, que no serem nosaltres els descobridors, sinó En Joan Cortada i En Josep Manjanes en el seu notable «Libro Verde de Barcelona», publicat en 1848, veritable anuari de costums populars del seu temps i alguns dels quals encara perduren en les nostres cases menestres. Fan observar dos cronistes l'ús de torrons i neules per Nadal, els panallets per Tots Sants, els melons per Sant Domènec, besucis i gelats per Corpus, el be de Pasqua, els matons per Sant Josep i els clàssics tortells de Sant Antoni i Sant Pau. No es parla, però no enclorem en aquest registre, de certs fruits de temporada, com el conegut refrà de

Santa Magdalena
l'avellana plena

record de festivitats de barri.

Arribem a la Candelera, que tanca el cicle obert per Nadal, i trobem que els barcelonins de mitjan segle XVIII celebren la rifa dels porquets de Sant Antoni, tres greixosos exemplars, passats amb flocs i llacs per la ciutat, als quals fan música un tambor i una gaita, al mateix temps que es desparten els bitllets, i qual producte és per a l'Hospital, a condició de pensió dels religiosos de Sant Antoni, ja que a aquella institució havia estat atorgada la concessió.

Passada la festa de Santa Eulàlia, patrona de la ciutat, amb funció religiosa, al matí a la Sen i ball públic, a la nit a Llotja, s'inicia el Carnestoltes, moderat, amb alegria, sense escàndol, com una cerimònia cívica més, entre les de l'any. El procedim els tres dijous, el dels comparses, el de les comares i el gras, i diuen que en un d'aquests balls els padrins

a punt de sortir

1	d
2	e
3	f
4	g
5	h
6	i
7	j
8	k
9	l
10	m

de l'humorista
ricard ferrer

feien un present a les padrines de la criatura, i en altre ball aquelles rebien l'obsequi. Una fraternal festa els ajuntava en el terç dijous, celebrant-se en els dos darrers un ball a Llotja. Al costat de la que podríem dir festa humorística, aquells barcelonins hi posaren la impremta del segell de caritat, com anys després, En Sebastià Lynyent, del carrer de Flaxaders, devia formar la «Societat del Born», amb la divisa de «Filantropia i diversió».

Ens referim a la comitiva que seguia els carrers per a recaptar quantitats per a una substanciosa sopa per als presos. La formaven l'alcalde de la preso o algun empleat, tres o quatre nenes vestides de blanc, amb llacet i flocs, i un agutill mig disfressat amb bata vermella, coll de puntes i barret de teula, als quals seguien tres individus amb una gaita, tambor i flabiol, que recollien la bona voluntat dels homes lliures per a complaure els seus germans presos.

Era la pràctica d'una petita virtut cívica, no oblidant-se en la satisfacció els infelïços que no gaudien de llibertat.

La «rua» era l'agermanament de tota la població, i uns per a veure i altres per a ésser vistos, no mancaven a la Rambla. Potser un dia tin-

gué gran esplendor, però en les dades que recordem i anem seguint, sembla que abundava més la nota ridícula. Els escriptors esmentats diuen que abans hi anaven els carnatges particulars amb famílies que lluien rics vestits, mes en els seus temps (1848), predominaven les tartanes, els omnibus i les «mitges fortunes» de lloguer. Una nota barroc predominava en tot, l'home de la figura, el moro cappelat, el que porta per sobre el vestit una camisa de dona, el de la cara pintada de negre, Carnestoltes vulgar, que té per cant la canço treta per un ataconador dels Encants, i que diu:

A setse, a setse,
a setse el vi,
el pobre Carnestoltes
s'acaba de morir.
Sí, sí.

El ball final és a Llotja, i el popular a la «Patcada», als magatzems d'En Nadal, del carrer de Tapes. I quan al dimarts toquen les dotze de la nit, en el campanar de la Seu, para l'orquestra, la gent surt dels balls i l'anunci de la Quarasma acaba, ràpida, tota manifestació d'alegria.

J. BO I SINGLA.

La Setmana de Lisboa

El terrorisme anticatalà

No passa un dia o dos dies que els diaris de Portugal no semblin la por en l'opinió pública i dels pregons de l'aproximació luso-espanyola, aproximació en la qual es concep l'Espanya, tal com geogràficament es presenta avui, amb diversos telegrames, datats a Barcelona. I que hom encapçala invariablement amb les següents paraules: «El terrorisme a Barcelona». D'altres encara, no prou contents amb ço que de ermell i sang porten aquelles paraules fatídiques, ja vulgars en la premsa portuguesa, empren per capçaleres resums dels mateixos telegrames i trien preferentment frases tètriques com: «Dues bombes en un enterrament — Nombrosos ferits — Barcelona és una veritable plaça de guerra — Un altre atemptat frustrat — Empresonament de vuit bombistes».

I bé, senyors. Aquest reclm minuterrompt de la tragèdia, que fa que la vostra ciutat aparegui als ulls de Portugal, i tal volta a l'esguard de les terres d'Amèrica del Sud, on es parla la llengua portuguesa com una autèntica fomal, respirant ferro, foc i odi, no pot romandre sense punició.

Cal que immediatament diagnòstiquem tan maledrades noves; per tots els mitjans legítims i honestos. Per què no se n'ocuparen al Congrés de la premsa llatina que tingué lloc a Llo? Per ventura no hi acudiren els periodistes catalans?

Es perquè, a nosaltres no ens agrada la propaganda del descrèdit que certes agències de Madrid i Badajoz, d'algun temps ençà, han escampat per totes les nacions d'Europa, que

ens revoltam avui, no solament contra la nostra premsa, sinó també contra determinades agències que a Portugal no ens porten altres noves de Barcelona.

No passa un dia o dos... Sempre, sempre el titol crònic llançant la sement pecaminosa.

Per què, doncs, no es constitueix una censura prèvia per a tots els telegrames que s'adrezen a l'estranger? I, si no, per què, com altra classe de solució, no es constitueix a Lisboa un «bureau» d'informació que no solament realitzi la vostra propaganda, com li escauria, quan sorgissin semblants notícies, les corregir i o desmentir, realitzant enaems la valoració de totes les vostres iniciatives i del vostre desenvolupament progressiu? Es cruel i avorrible per a nosaltres que amb tanta devoció us acompanyem no trobar en la nostra premsa altra mena de noves que aquelles maledrades a les quals ens venim referint.

L'harmonia i el mutu coneixement de les nacions llatines no s'aconseguiran d'aquesta guisa, orem?

Per què escampar el terror? Solament per atènyer determinats objectius que ens repugna de concebre. Sols per ferir la sensibilitat dels ingenus i dels creients. Sols per llançar terra als ulls d'aquells que a Portugal us admiren i aplaudeixen.

I, si no és això, com explicar-se que l'altre dia el nom de l'il·lustre cabdill Francisco Cambó sorgís, barrejat absurdament, en una qüestió administrativa del diari «O Seculo»?

No. No pot ésser. — X.

Municipi

VISITA DEL GOVERNADOR NOV

En visita de compliment, ahir al migdia estigué a l'Ajuntament el non governador civil don Manuel Portela Valladares, essent rebut per l'alcalde senyor marquès d'Alfala i els regidors senyors Blaiot, Domènec, Santamaría, Quirós, Falau i el secretari de la corporació don Claudi Planas.

REPATRIAMENT DEL BATALLÓ DE BADAJOZ

Contestant al cursat per l'Ajuntament ha rebut aquesta un telegrama del president del Consell de ministres manifestant que es donarà el degut curs a ço que s'interessa de la repatriació i llicenciament dels individus de quota del batalló de Badajoz, tal com se sol·licita per aquest Ajuntament per als dels batallons expedicionaris de Vergara i Alcántara que es troben actualment a Melilla.

PRESENT AL COS DE BOMBERS

A l'Ajuntament s'han rebut 50 pessetes amb destinació al Montepio del Cos de Bombers, tramessas per don Josep Sentmanat, agraint els bons serveis prestats per individus de l'element Cos en l'incendi ocorregut a casa seva del carrer de Mallorca.

MOCIONS A FOMENT

Davant la Comissió de Foment han estat formulades les següents mocions: Del senyor Cararach: interessant que es col·locin caires i rigoles al carrer d'Arquimides, entre els de Sant Hipòlit i Arxid i Vila, i perquè es destinin 2.000 pessetes per a la col·locació caires al carrer de la Jota. Del senyor Santamaría, Massot i Eco-

la; perquè es doti de la il·luminació necessària els carrers del Congrés, Llatamendi i Universal (barrada de Can Quipians); que es destinin 2.000 pessetes a l'adquisició de rigoles i caires amb destinació al carrer del Tel·lón, i igual quantitat i per al mateix objecte amb destinació als carrers de Varsòvia, Art i Passatge d'Orient.

Obituari

ENTERRAMENTS

N'Ignasi Carrera i Roura. Avui, a les onze del matí. Casa mortuòria. Balmes, 59.

FUNERALS

En Cèsar August Torras i Ferrer. Morí el 22 dels corrents. Demà, a les deu, funerals a la parròquia dels Angels.

Na Mercè Julià i Truño, vídua d'En Pau Soler. Morí el 24 del proppassat mes. Demà, de les deu a les dotze, misses a la parròquia de Santa Anna.

PARTICIPACIONS DE DEFUNCIO

Na Francisca Mirel i Gó, vídua en primeres i segones nocces, respectivament, d'En Josep Suriol i En Josep Munt. Enterrada ahir a la tarda, al Cementiri de Sant Gervasi.

NOTICIES DE L'ESTRANGER

Maniobres dels nacionals alemanys

Berlin, 30.—Al «Berliner Tageblatt» li comuniquen de Stuttgart que la nit del 24 de juny celebraren una reunió cinc mil afiliats al partit nacional socialista, dedicant-se a executar exercicis militars. Després d'això, procediren a la benedicció de llurs banderes, sense que les autoritats locals intervinguessin en el curs de llurs maniobres. — Havas.

Berlin, 30.—El «Vorwärts» denuncia l'existència d'una oficina d'informació nacionalista que està afiliada a la Reichswehr. Segons el dit periòdic, l'esmentada oficina té nombroses sucursals que es dediquen a controlar l'organització dels partits d'esquerra. — Havas.

El «Catalunya»

a Estocolm

Estocolm, 30.—El creuer espanyol «Cataluña», que ve a Estocolm en visita oficial, fondejà en aquest port ahir al matí, canviant amb la plaça les salutacions d'ordenança.

El Rei de Suècia donarà al Palau reial un l'unch en honor dels mariners espanyols.

Assistiran a l'acte tots els membres del Govern, el ministre d'Espanya a Suècia, el comandant del creuer «Cataluña», senyor Luances, l'Associació de mariners suecs i els oficials del creuer espanyol.

Diumenge l'Associació de mariners suecs donarà un gran banquet en honor dels mariners espanyols. — Havas.

Mons. Testa a Dusseldorf

Dusseldorf, 30.—Monsenyor Testa ha visitat els presoners polítics alemanys, que estan detinguts a la presó de Dusseldorf. — Havas.

Incautació de quatre mil milions de marcs a Gustavsborg

Magúncia, 30.—Les autoritats d'ocupació s'han incautat a Gustavsborg de quatre mil milions de marcs paper, que eren destinats al pagament dels ferroviaris vagabunds. — Havas.

França i Bèlgica

Paris, 30.—Constituit el nou Gabinet format pel senyor Theunis, hi haurà de seguida un canvi d'impressions entre París i Brussel·les amb l'objecte de posar-se d'acord per a redactar en comú la resposta que ha de donar-se al qüestionari anglès. — Havas.

Paris, 30.—Segons els periòdics d'aquesta capital es creu que dilluns vinent es donarà al Foreign Office la resposta franco-belga al qüestionari britànic. — Havas.

A la Dieta saxona

Dresde, 30.—La sessió d'ahir de la Dieta saxona acabà rebutjant-se una moció de desconfiança presentada contra el president senyor Zeigner. Aquest declarà que mai havia dirigit cap crítica contra la política interior del Reich, sinó que considerava impossible que continués l'actual Gabinet del canceller Cuno. Afegí el senyor Zeigner que, a judici seu, havien d'entusiar-se immediatament les negociacions amb França i Bèlgica. «No comparteixo de cap manera», acabà dient, «l'optimisme de les dretes, car una gran part del poble alemany està molt cansada ja i es mostra molt desil·lusionada d'acabar l'actual situació». — Havas.

El govern belga

Brussel·les, 30.—Sota la presidència del senyor Theunis els ministres belgues han celebrat una reunió per a canviar impressions sobre els temes en els quals està concertada la declaració de ministri.

Se suposa que ahir a la tarda el Sr. Theunis sotmeté a la signatura del rei Albert el decret retirant la dimissió de l'anterior Gabinet. — Havas.

Brussel·les, 30.—El «Monitor» d'avui publica un decret retirant la dimissió de l'últim Gabinet. — Havas.

L'actitud d'Anglaterra

Londres, 30.—Comunica l'Agència Reuter que als ciroels autoritzats es creu que la solució de la crisi belga posa fi als obstacles amb què trobava perquè fos franca la resposta francesa al recent qüestionari britànic.

Als dits ciroels es creu que Anglaterra rebrà molt aviat l'esmentada resposta, i així s'entrarà en un període d'actives negociacions entre els aliats.

Als dits ciroels s'opina que la nota alemanya mereix resposta esperant que els aliats trobaran un mitjà de presentar una resposta col·lectiva al Reich. — Havas.

Les finances franceses

Paris, 30.—La Comissió de Finances de la Cambra dels Diputats ha aprovat per vint vots contra tres l'article relatiu al pressupost biennal. — Havas.

La Cambra francesa aprova el pressupost

Paris, 30.—En la sessió que celebrà ahir la Cambra dels Diputats fou aprovat per 437 vots contra 168 el pressupost general que regirà durant el corrent any de 1923. Malgrat l'oposició que han fet els diputats socialistes i els radicals-socialistes fou aprovada certa clàusula addició aprovada pel Govern per 418 vots contra 168. En la dita clàusula s'estipula que el dit pressupost de 1923 continuï vàlid per al pròxim any de 1924, d'acord amb els desitjos reiteradament exposats pel president Poincaré. Per consegüent la Cambra votà, en votació privada, l'autorització i la percepció dels impostos corresponents, introduint les eventuais modificacions que es creguen necessàries per al corresponent exercici de 1924. — Havas.

Bomba a un tren belga

Duisburg, 30.—Ha esclatat una bomba a l'interior d'un tren belga de permisionaris que sortia d'aquesta ciutat.

Els vagons han quedat completament destruïts.

Han resultat 9 morts i 25 ferits. — Havas.

Brussel·les, 20.—De les averiguacions practicades per la policia sobre l'atemptat comès a Duisburg contra un tren en el qual anaven soldats belgues amb permís, resulta que la bomba que explotà al tren, devia ésser col·locada en el «retro» del vagó que quedà destruït.

En el lloc del succeït, quedaren arrencats per la força de l'explosió uns metres de rails, però a les dotze del dia i gràcies a la rapidesa amb què s'efectuaren els treballs, estava restablerta la circulació. — Havas.

L'Estatut de Tànger

Londres, 30.—El «Daily Express» diu que la Gran Bretanya desitja una garantia en virtut de la qual tingui la seguretat que Tànger no arribarà a ésser un dia un segon Gibraltar que pugui posar en perill la situació que disfruta al Mediterrani.

El fi que es proposa al Govern britànic és que Tànger arribi a ésser un port internacional amb idèntics drets comercials per a tothom.

En el pla britànic, es preveu la instal·lació a Tànger d'una Municipalitat o Ajuntament que tingui representants de totes les nacions aliades o que tenen interessos a Tànger, el qual estaria encarregat de l'administració de la ciutat. — Havas.

Els francesos ocupen Handen i Edisborn

Coblença, 30.—Les tropes franceses d'ocupació s'han possessonat de l'estació i del poble d'Handen que la línia de Darmstadt a Frankfurt i del poble i l'estació d'Edisborn, de la línia de Frankfurt a Kronberg.

Ambdues localitats estan enclavades al cap de pont de Magúncia i han estat ocupades com a acte de sanció pels sabotatges comesos en la línia de Magúncia a Worms. — Havas.

Vaga imminent de metal·lúrgics a Alemanya

Berlin, 30.—Es considera imminent la vaga de 250.000 obrers metal·lúrgics, a causa de l'«actiu» desproporció dels salaris. — Havas.

Nou leader laborista anglès

Londres, 30.—En substitució del senyor Webb, ha estat elegit el senyor Ramsay MacDonald president executiu nacional del partit laborista britànic. — Havas.

El comerç entre França i Espanya

Paris, 30.—En la sessió nocturna últimament celebrada per la Cambra dels Diputats s'entaulà a dos quarts de cinc de la matinada una animada controvèrsia sobre la qüestió del tancament de fronteres als vins importats de l'estranger.

El senyor Barnegaray, diputat pels Baixos Pirineus, advertí el perill de provocar represalles per part d'Espanya si s'adoptés aquella mesura, i invità al ministre d'Agricultura a posar-se d'acord amb el de Comerç per a evitar l'adopció de qualsevol mesura que pogués portar desagradables conseqüències per a la producció nacional.

El ministre d'Agricultura afirmà que el Govern s'esforça a conciliar tots els interessos nacionals.

El president del Consell afegí: «prosegueix les negociacions animat d'aquest mateix esperit».

A petició dels ministres interessats en aquest assumpte, la Cambra ajornà aquest debat fins acabar les negociacions. — Havas.

Les negociacions russo-japoneses

Toquio, 30.—Han començat ja les converses preliminars per a les negociacions russo-japoneses. — Havas.

Els Reis de Romania a Bucarest

Bucarest, 30.—Procedent de Polònia han tornat els Reis de Romania. — Havas.

El Dr. Cuno a Hamburg

Brema, 30.—En la Cambra de Comerç d'aquesta ciutat el canceller Cuno ha pronunciat un discurs afirmant que la resistència passiva la origina la voluntat unànime del poble.

A la nit el senyor Cuno marxà cap a Hamburg. — Havas.

Fàbriques de Duisburg que pleguen

Duisburg, 30.—La fàbrica Phoenix que ocupava si mil obrers ha cessat de treballar per manca de matèries primes. — Havas.

Desordres a Reggio

Roma, 30.—Segons els periòdics d'aquesta capital, a conseqüència de l'atemptat que es perpetrà en la persona del cap feixista de la regió de Reggio, Emilio, un grup de feixistes incendià, en concepte de represalles, la Cambra del Treball de la ciutat de Reggio. Entre feixistes i obrers es produí una batuda, resultant mort un obrer. — Havas.

La Societat de les Nacions

Paris, 30.—Segons «L'Echo de Paris» el senyor Hannotaux proposarà que es reunexi el dia dos del pròxim juliol el Consell executiu de la Societat de Nacions, amb l'objecte de fer una revisió de les nòmimes que cobra el personal del Secretariat General i l'Oficina Internacional del Treball. — Havas.

La «lleï seca» als Estats Units

Nova York, 30.—El Govern de Washington ha donat instruccions perquè siguin exceptuades de la «lleï seca» la cervesa i les begudes medicinals que portin a bord els vapors de les Companyies franceses.

Les Companyies italianes han format una protesta. — Havas.

El Sant Pare i Mons. Gasparri

Roma, 30.—Amb motiu de celebrar la festa onomàstica al cardenal secretari d'Estat del Vaticà monsenyor Gasparri, el Papa li ha regalat un valuosos relicari de plata amb una reliquia de la benaventurada Sor Teresa del Nen Jesús. — Havas.

El procés Judet

Paris, 30.—Represa la vista de la causa contra el senyor Judet, aquest, contestant a preguntes de la presidència, donà detalls sobre les seves visites al Vaticà i sobre les que féu a Suïssa a determinades persones.

Afegí que totes aquestes visites estaven relacionades unes amb altres i amb un únic objecte: curar el con-

curré d'elements favorables a França. Per això — afegí el senyor Judet — em causa gran estranyesa el que em retreguin ara aquestes gestions meves, gestions que sols felicitacions em varen valdre.

A més, afegí, des de que ha començat aquesta visita, resulta del que aquí s'ha dit, per uns i per altres, que el veritable processat no sóc jo, sinó Hans Bossard. — Havas.

Paris, 30.—A noves preguntes de la presidència, contesta el processat dient:

Jo no compartia ni molt menys totes les idees d'Hans Bossard, ni vaig prendre part en els seus tractes.

Es cert que celebrava freqüents conferències amb ell, però ell era qui facilitava informes.

També tenia jo relacions diàries amb l'ambaixador de França i amb els meus companys de la premsa francesa, i que consti que a ningú li semblava estrany.

Quant a l'agregat militar francès senyor Pageot, contra el qual havia formulat una protesta amb motiu d'haver estat registrats indegudament als meus equipatges per ordre d'investigació seva, no hi ha dubte que aquest militar em mirava amb mals ulls, per la qual cosa acollia totes les calumnies enconyonies que li portaven en contra meua.

A Suïssa, diu després el processat, hi tenia els meus fills educant-se en un col·legi, a Suïssa tenia molts amics particulars, i era doncs natural que jo anés a residir a aquest país.

El processat es refereix novament a la senyora Bossard dirigit-li durs atacs, als quals posa fi parlant en veu conmovida del dolor que experimenta davant la idea de morir, si bé innocent, deshonrada.

El processat parla després amb gran extensió dels senyors Leon Daudet i Maurras, formulant fortes censures contra tots dos i atribuint l'origen de l'odi que el tenen a la negativa seva a convertir el periòdic «L'Éclair» en òrgan del partit orleanista.

Comença a continuació la destil·lada dels testimonis de carcer.

El senyor Winter, comissari general de seguretat nacional durant la guerra, explica que els anomenats documents Lanken i von Jagow, documents que es refereixen personal i taxativament, com se sap, al senyor Judet, foren sotrets del Ministeri de Negociis Estrangers de Berlín el mes de maig de l'any 1919 i foren remesos a França per un subdit alemany, al qual només es coneix pels noms d'Alfred i Leopold.

Tots aquests documents, afirma el testimoni, que són autèntics i originals, llovet del quart, que és una senzillà còpia.

Declara, a continuació, el Sr. Rugere, funcionari del ministeri de Negociis estrangers francès, sobre la remesa de fascicles amens, referents a l'afet Judet.

Per últim declara el perit Deyen, el qual exposa que la situació financiera de «L'Éclair» no sempre fou pròspera, i que Judet, no cobrava tan crescut sou, reservat, com deia.

Afirma després que el senyor Judet, fins quan no tenia fortuna pròpia i malgrat no cobrar ja els 4.000 francs mensuals acreditats en concepte de «lleï declarada», com a director de «L'Éclair», marxà el 1919 a Suïssa, fixant la seva residència a les vores del llac Thon.

A preguntes d'un jurat, reconeix Judet seguir de vent al comte de Saint Armand el diner que aquest li prestà.

Després d'això s'acaba la sessió. — Havas.

Alemanys militaristes

Berlin, 30.—Des de Stuttgart comunica al «Berliner Tageblatt» que en la nit del 24 del corrent, uns cinc mil individus afiliats a l'partit nacional socialista, es dedicaren a practicar exercicis militars, essent les remeses, després de benèdicta, una bandera.

Afegí el despatx que les autoritats locals intervingueren per a posar fi als dits exercicis. — Havas.

Pèrdues franceses al Marroc

Casablanca, 30.—Le Petit Marocain diu que en els combats haguts recentment, que donaren per resultat l'ocupació del poblat d'Elmers, les tropes franceses, segons sembla, tingueren 13 oficials, 20 sergents i 50 soldats morts. — Havas.

Alemanys condemnats a mort a Magúncia

Magúncia, 30.—El Consell de guerra celebrat en aquesta població ha condemnat a mort set alemanys que la nit del 25 de l'actual intentaren fer descarrillar l'express de Wiesbaden a Estrasburg. Un altre individu ha estat condemnat a treballs forçats a perpetuïtat pel dit motiu. — Havas.

Comentaris a la sessió del Senat francès

Paris, 30.—L'opinió de la premsa francesa sobre la sessió celebrada ahir al Senat es resum amb tota precisió en el comentari que publica «Le Matin» afirmant que l'Alta Cambra francesa donà una manifestació total d'adhesió a la «unió sagrada», aprovant per unanimitat els crèdits demanats per a mantenir l'acció de França al Ruhr.

Dos dies després de publicar-se la carta del Sant Pare, afegí «Le Matin», el Senat donà a entendre que donava a aquesta una significació claríssima.

Els diaris de les dretes fan ressaltar els aplaudiments repetits amb què foren saludats les paraules de M. Poincaré, demostrant a les potències, tant espirituals com temporals, el just fonament de l'ocupació del Ruhr.

El «Pigaro» fa present els seus desitjos que tot el món comprengui el significat del vot unànime de l'Alta Cambra francesa, sobretot tenint en compte la diversitat de criteris manifestats en ella sobre nombroses qüestions.

El «Gaulois» creu que M. Poincaré estigué ben inspirat en suprimir tot possible equivoc.

El «Echo de Paris» diu que en l'exterior l'opinió no podrà enganyar-se ja sobre l'exacte significat de les manifestacions de M. Poincaré. — Havas.

La Conferència dels països bàltics

Riga, 30.—Per al dia 9 del pròxim juliol està anunciada una nova Conferència de països bàltics. — Havas.

El Vaticà i França

Roma, 30.—El Papa ha rebut a l'ambaixador de França príep del Vaticà, senyor Joannet, havent durat l'entrevista més d'una hora. — Havas.

La venda dels vaixells d'En Wrangel

Paris, 30.—En contestar el Govern francès a la protesta formulada pel govern dels soviets contra la projectada venda d'alguns vaixells dels que formen la flota del general Wrangel situats en aigües de Bizertza, declara que aquesta venda no té altre objecte que recaptar cabals per a pagar els tripulants encarregats de la custòdia d'aquella flota i atendre a reparacions que aquesta necessita.

Els vaixells d'aquella flota, afegí el govern francès, no seran restituïts més que a un govern rus normal i no és aquest el cas del govern dels soviets.

Per altra part, el govern francès es reserva clarament i terminantment el dret que es concedeix a tot creditor de retenir els béns del deutor.

Acaba dient que no pensa vendre cap vaixell de l'esmentada flota a Romania ni a altres potències. — Havas.

Desaparició d'un diputat provincial francès

Paris, 30.—Fa alguns dies ha desaparegut el comerciant M. Quemener, conseller general de Bretanya.

La policia ha detingut a un soci de M. Quemener, que es diu Sezenec, que acompanya en automòbil a M. Quemener, de Morlaix a Douez, lloc en el qual es perdí el seu rastre.

Un xofer ha declarat que en un dels blicions de gasolina de l'automòbil de M. Quemener s'havien trobat taques de sang. — Havas.

AUTORITZEU LES NOTES DE LES QUALS ENS PREGUEN LA PUBLICACIO, AMB UN SEGELL O UNA FIRMA QUE ENS SIGUI CONEGUDA.

La Veu de Catalunya

DIARI NACIONALISTA CATALÀ D'AVISOS I NOTÍCIES

El separatisme d'En Bergamín

«Yo, en mi paso por el ministerio de Hacienda, evité que a estas horas estuviéramos aislados, sobre todo a causa del Arancel, con vistas a Cataluña, confeccionado por el Sr. Cambó. Lo rebajé, y merced a eso obtuve ventajas para España.»

(Paraules d'En Francesc Bergamín)

HEU'S ací un ex-ministre de Finances de l'Estat espanyol que creu i diu que, perjudicant Catalunya, afavoreix Espanya. És un cas nou i cru de separatisme. No solament el senyor Bergamín considera que Catalunya no és Espanya, sinó que creu incompatibles i contradictoris els interessos dels dos països que ell veu en el fons de la seva ànima diferents i hostils. Mai segurament cap ministre o ex-ministre de cap país del món no haurà parlat així de cap part del país que regeix o ha regit.

Quan a Madrid i entre els ministres i ex-ministres es donen aquests casos fulminants de separatisme, quina estranyesa pot causar que a Barcelona sigui cada dia més gran el nombre dels separatistes? Davant aquests exemples colpidors, confessem que nosaltres mateixos ens sentiríem atrets irresistiblement a les solucions més extremes, si no fos precisament per la consideració que, quan tots els enemics de la causa catalana coincideixen en aquesta concepció separatista del nostre problema, potser no sigui aquesta concepció la més adequada a la futura grandesa i llibertat de Catalunya. El nostre recel més viu en contra de la concepció separatista és, doncs, fonamentat en aquesta mateixa concepció separatista del nostre problema per part dels Garcia Prieto i els Bergamín, els A B C i els Imparcial, de la política i de la premsa espanyola. Cal notar que parlem de concepció i no de solució, car és molt possible que aquesta mateixa concepció irreductiblement separatista del nostre problema pels polítics i la premsa de Madrid faci inevitable la solució separatista.

Hi ha, a més a més, en les breus paraules d'En Bergamín tot el procés de la decadència espanyola. En Bergamín ha volgut afavorir Espanya perjudicant Catalunya. I en realitat ha perjudicat Catalunya i Espanya.

En aquesta guerra dels aranzels, a la qual alludeix amb tanta oportunitat, Espanya ha estat vençuda. La balança comercial espanyola ha tingut l'any 1922 un dèficit de 1.583 milions de pessetes. Durant el primer trimestre de l'any actual, mentre el dèficit total de la balança comercial francesa ha augmentat en 890 milions de francs, el comerç amb Espanya ha proporcionat a França un superàvit de 112 milions de francs. Aquesta és l'obra del senyor Bergamín. Espanya ha estat comercialment envaïda. En la guerra econòmica ha estat vençuda.

El govern de concentració lliberal prossegueix l'obra del senyor Bergamín. Ha presentat a les Corts el projecte de prorrogar per un any la facultat concedida al govern per a concertar tractats de comerç amb els països estrangers, atorgant-los avantatges duaners que excedeixin del vint per cent per sota de la segona columna aranzelària. Ha publicat un Reial Decret rebaixant les tarifes d'entrada de certs articles manufacturats. Lliberals i conservadors coincideixen en la seva actuació contra Catalunya, sense deturar-los, en llur concepció separatista del problema català, ni la consideració que aquesta actuació anticatalana perjudica també greument Espanya.

Incomprensió o desamor?

Els judicis dels polítics i de la premsa madrilenya sobre els nostres afers

Un judici recent de W. Fernández Florez

Retenim ahir un judici antic de l'Unamuno per a constatar que en els judicis dels polítics i la premsa madrilenya, no hi ha tan sols incomprensió, sinó també desamor.

Avui reproduïrem, com a confirmació de la mateixa tesi, uns parafràsis de les «Impresiones de un hombre de buena fe», que publica a «A B C» un escriptor castellà ordinari, tan ponderat i tan subtil com W. Fernández Florez.

Diu: «En la última sesión del Congreso, el Sr. Besteiro ha formulado una importante acusación, una acusación de doble filo, que hería por igual a los hombres de la Lliga catalana y a los gobernantes españoles.

Los regionalistas — dijo — han venido más de una vez a formular peticiones autonomistas y han cedido ante la concesión de ventajas aranzelarias.

La mayoría liberal asintió a estas palabras, como si estas palabras no entrañasen para los Gobiernos del régimen una justísima inculpación de haber paliado con cohechos lo que debieran resolver con acciones de mando, dignamente, por procedimientos confesables y legales, y no a costa del progreso industrial y del bienestar económico del pueblo.

Ese fué el procedimiento; ese, que denuncia el Sr. Besteiro. Así se ha llegado a empobrecer al país y a

complicar, hasta extremos de difícilísima solución, el grave problema de Cataluña. La Lliga ha explotado un sentimiento, transfiriéndolo a medida de su conveniencia, para servir la codicia sin límites de una parte de la clase patronal catalana. La Lliga adoptaba — es bien notorio — una doble personalidad en Madrid, la de quien aspira a robustecer los vínculos de unión entre Cataluña y el resto de España, y en CCataluña la de quien sugiere la desesperanza e incita a cortar las amarras que arrastran a la perdición. En este juego le ocurrió a la Lliga lo que a aquel hombre de la novela de Stevenson, inventor de un brebaje que le permitía separar físicamente su yo virtuoso de su yo inmoral. Últimamente, ya no puede recuperar su forma primitiva. Y se asusta. Y prepara su desaparición, como el personaje del novelista inglés. Esos hombres tenían interés en que el problema que planteaban no alcanzase nunca solución, porque esa solución podría perjudicarles en su egoísmo. Hay en ellos una característica abominable: sus cálculos, sus especulaciones burguesas, a costa de un sentimiento popular. Eran y son de la misma calaña de los políticos que padecemos en Madrid, y si los ideales que ellos explotaron triunfasen alguna vez, la primera medida de salud de Cataluña sería extirparlos de su vida pública.»

En tots aquests atacs extemporanis i injustos a la Lliga hi veiem barrejats la incomprensió i el desamor. Així, un escriptor generalment elegant arriba fins a l'insult i la grolieria. Un home diria que sota les ratlles escrites, s'hi ven bategar l'odi a la riquesa catalana. Afegeix:

«La falta de evolución en la industria catalana (recuérdense aquellos húsos del año 50, de que habló España desde el ministerio de Fomento) fué culpa de los regionalistas, que arrancaron de los Gobiernos nacionales concesiones aduaneras abusivas, desquiciadas, con las que se amparaba una producción deficiente que, sometida a una competencia, no tendría más remedio que evolucionar, mejorando con ventaja futura para ella e inmediata para el país. A esa labor mezquina, equivocada, cuya ilicitud pagó España entera, Cataluña inclusive, lo han sacrificado todo los regionalistas. No hay entre ellos un solo hombre que tenga la grandeza espiritual, la elevación de miras que correspondía a las aspiraciones que decían tener. Para el gran talento de Cambó hemos tenido siempre un profundo respeto. Pero quien repase serenamente la labor de los hombres de la Lliga, no puede dejar de advertir que sus actos y sus palabras acusaban más la existencia del tendero ansioso de multiplicar sus ganancias, que la del romántico que vibrase bajo la fuerza emotiva de un puro ideal de redención.»

Aquesta suficiència amb què parlen de la manca d'evolució de la indústria catalana els representants d'un sector ètic que amb prou feines ha sortit del pasturaige i de l'agricultura de secà, i per al qual l'agricultura de regadiu ja constitueix una mena d'«agiotage» escandalós, és veritablement còmica.

I aquesta prova de la barreja de la incomprensió i el desamor és més greu, car l'autor sembla menat per un desig de comprensió i de simpatia. Aquest escriptor castellà vol conèixer i vol estimar Catalunya, però prejudicis ètnics són més forts que ell mateix.

I així acaba dient, contradictòriament:

«Decían: «Nuestro problema es sentimental», y alargaban las manos bajo las mesas de los ministros para recoger las suculentas tarifas aduaneras.

Eran... como todos. Como quienes escumbían a sus presiones, como estos politiquillos que creían — infelices! — que se podía conjurar la gran cuestión de las aspiraciones catalanas, la protesta creciente de un pueblo culto y trabajador contra un Estado decrepito y concusionario, favoreciendo a Empresas comerciales o bancarias afectas a la Lliga, o regalando a ésta unas cuantas actas de diputados o senadores.

Así se derrumba todo por la ladera del fracaso, y por culpa de unos y de otros el mal tiene ya difícil remedio; se pierde ahora el tiempo en palabrería sin interés. Y cuando se dicen algunas crueldades como las que en su discurso expuso el Sr. Estadella, en el Senado, el cóncave crea cumplir con su deber, alborotando y ahogando la voz delatadora...»

Això no és ben bé Sinesio Delgado. Però, enfondint una mica, hi trobareu el mateix motor sentimental...

A L'ESTACIÓ

COM que el meu amic íntim, en el seu telegrama, només deia que arribaria a la nit, sense precisar en quin tren, i n'hi havia dos de possibles, l'un a les deu i l'altre a les dotze, vaig decidir-me a anar a passar la vetlla a l'estació. Era, anturalment, el meu deure, d'esser-hi a l'arribada del tren de les deu, però ja comprenia que el meu amic no apareixeria sinó a la mitja nit, — al capdavant, l'hora més escaient per a una aparició. M'hauria jugat qualsevol cosa que, el meu amic, de cap de les passades no vindria abans. Jo era, doncs, lliure d'anar a un cafè, a un cinema o a un teatre, per no aixecar-me fins a tres quarts de dotze. A tres quarts de dotze en un cafè només hi romanen les parelles que ja fa temps que són casades, en el cinema comencen aquella quarta part que ja heu vist tot seguit d'entrar, i al teatre, fet i fet, ja endevineu quin serà el desenllaç. Però jo tenia una voluntat sorda, sorrida, d'oferir un sacrifici ombrívol a l'amistat gentil. Estava decidit a romandre dues hores a l'estació. Confessaré que vaig tenir la feblesa de comprar un diari. Us farà somriure, i amb tota la raó, la idea de creure que un estret com és un diari, que ben plegat el podeu dur a la butxaca de l'armilla, hagi arribat a semblar una solució a un home que té dues hores de coll. A més, jo, per fer-me càrrec d'un diari, l'he de llegir de pressa. Si provo de llegir-lo a poc a poc, penso en altres coses. Si provo de tornar a llegir a poc a poc allò que he deixat estar per qualsevol insípida escapada imaginativa, aleshores no ho entenc. Jo no puc llegir un diari de cap a cap d'una ratlla, i després de l'altra, com qui llaurés resignadament amb la vista. He de llegir en zig-zag.

Vaig consumir, doncs, el meu diari en els cinc minuts d'esperar el tren de les deu. Recordo que els editorials no eren més que sabonera, i els telegrams gairebé tots reproduïts de l'edició del matí; acabaven d'omplir aquelles fulles enganyoses una llista de títols del Deute amortitzats, un extens butlletí meteorològic, i dues o tres notícies que a tots els diaris conserven compostes com a material de recurs per a omplir un buit: la mort de Lenin i el nou enfonsament del marc.

Del tren de les deu va baixar-ne bastant de gent. Va ésser un moment vibrant. Els homes, tots semblaven joves, amb capells fluïxos i gabardines, i tiraven les maletes als camàlics, amb una alegre exaltació. A les dones els reien els ulls sota els arcs voltaics. — Ja som a casa — es deia tothom. Ningú no pensava: — Romandrà a l'estació tot esperant aquell tren o l'altre. — En aquella hora la gent no està per combinacions. Se'n van a jòc. Els empeny la idea egoista del dolç conhort imminent. Sensació sedant de la casa que no es belluga mai, dolls d'aigua, el pijama, dormir ficats al llit... Llur agosament és visible. La corrua s'organitza, es fon, en un moment.

No diré pas que a l'estació, en les hores successives, hi manquin del tot els espectacles. Un home tot brut camina al flanc d'un tren desert, amb una barra a la mà, i fa, tot colpint els baixos de cada vagó, uns sons metàl·lics. Al cap de quinze minuts passa un altre ferroviari que ha trobat tres ampelles buides d'aigües minerals. Després ve o se'n va una locomotora tota sola. El moment més apassionat és quan organitzen un llarguíssim tren de càrrega; als vagons, hermèticament closos, hi ha senyals cabalístics, fets amb guix, que us arriben a entretenir. Quan allò se us acaba, podeu anar a veure els cartells anunciadors; aquell de la platja i la palmera és el més conegut, però per passar l'estona els que us van més bé són aquells que tot són de lletres, en llur daler de les instruccions minucioses. Per un segon, us pot atraure la solitud impressionant de les sales d'espera, però un home no s'hi atarda; dar entenc, d'una manera escultòrica, que us espereu per dues hores, no us fa goig; preferiu de simular una certa volubilitat. El cafè-restaurant dona poc de si: aquells dos pilonets de taronges i de bananes més aviat us fan tristesa; les taules preparades amb tasses de cafè amb llet i sucres us recorden desgraciadament el col·lègi de primera ensenyança, el dia del sant del director. Jo tampoc no sóc d'aquells que s'encanten veient els telegrafistes a l'obra, per un dels vidres menys opacs de llur porta. Però, aleshores, hi ha encara un plaer que dura bastant. Es abandonar els ulls als innombrables llumets de l'estació, blancs, vermells, blaus; hom pot considerar-los amb una ànima mig folklòrica, com devien mirar els estels els pastors de la Caldea, i té prou lleure per a teixir-hi faules. El rengle de llumets blancs són uns pretendents d'aquell llumet blau, que és una princesa, però el rei son pare, que és el llumet roig, ha dit que el que s'hi voldrà casar ha de reeixir en tres proves, que seran...

Miro el rellotge: manca mitja hora perquè arribi el meu amic. Cal que em prepari. No divagaré més. Ara ja puc assumir l'aire d'una persona que realment n'espera una altra, i que li està vitalment interessada. De tant en tant sondejo, amb l'esguard, les llunyanies. Amb un esguard serè. D'aquí deu minuts em podré permetre, tanmateix, el primer gest d'impaciència. La cosa es comença d'animar. Venen deu o dotze camàlics i fan tertúlia asseguts a les vagonetes. Són com certs ocells que anuncien el bon temps. Hom sent crits de ferroviaris, lluny, per la via. Es veu que aquest tren en el qual arriba el meu amic és d'una certa importància, i volen assegurar bé el tret.

Sona la campaneta desitjada... I no triga a comparèixer el tren. Amb sorpresa meua, el tren avança amb massa lentitud. I és massa fosc. Comença de davallar-ne gent. Soldats, i tristos proletaris amb infants a coll-i-be, i dones que traguin grans embalsams, i dos o tres captaires professionals. És un tren de terceres. Els uns se'n van badallant, els altres mastegant un brot de romani, algunes criatures somniquen, s'allunyen els cops en terra del bastó d'un orb.

El meu amic no vindrà. Ara se m'acut. Seria un final massa esclatant per a una vetlla en la qual han sovintejat, relativament, els períodes somorts. Haurà perdut alguna combinació; de segur que demà al matí rebré un nou telegrama dient que arribarà, lacònicament, a la nit. Cadascú per allà on l'enfila.

Però precisament quan acalava la testa, passa una exhalació al davant meu, es baden portelletes amb estrèpit, el cor se m'estreny. sento el meu nom, no sé per on, vull orientar-me, i ja dos braços m'ofeguen. La gent flueix pel meu voltant, un formidable cop de maleta em fa vacil·lar, i tot el meu ésser es capbussa en una immensa, en una fantàstica felicitat de noi.

JOSEP CARNER

De Madrid estant

El «truco» considerat com element històric espanyol

LA sessió d'ahir del Senat havia d'ésser històrica, segons els auguris de consuetud i les rimbombances del definidor. Confessem, senyors, que ho ha estat molt més del que ningú no podia arribar a sospitar. I ho fou amb una continuïtat i permanència del sentit històric espanyol que permet a qualsevol observador curiós riscar l'afirmació de la fixesa inalterable del temperament espanyol.

Pràcticament, la política espanyola fa moltíssims anys que és, en el fons, una política de *truco*. La fàiso més o menys mestriol d'entendre, de conjuminar, de realitzar el *truco* és la qualitat que enlaira a preeminència o que classifica en estaments més baixos els homes polítics espanyols. Al capdavant tot es redueix a una mena de concurs sensorial de prestigiadors. El premi és, naturalment, per aquell que amb més prestesa i llestesa duu a venturós terme el *truco* més impenyat o més difícil. Aquesta qualitat de prestigiatador i de *truquista* són les que han establert les categories polítiques. I així, per exemple, ha pogut en mantes ocasions el senyor Alba fer créure als babaus que és un home de gran preparació, i el senyor Cierva ha reeixit a donar apariències d'energia a ço que no era sinó insensatesa temerària. Així, per exemple, ha pogut el comte de Romanones — i no pas per ésser-li reconeguda una major finor espiritual — fluir llargament dels avantatges d'una màxima categoria en la classificació, i En Melquíades Álvarez — a qui sempre se li veu el *truco* — no frueix sinó d'una minsa consideració d'home polític.

El *truco* ha estat en moltíssimes ocasions la fesomia política d'Espanya, la seva definició davant del món. Es a dir que el *truco* ha esdevingut una categoria històrica. D'ençà de la unitat espanyola — *truco* de gran presentació dels Reis Catòlics, reproduït per la companyia d'aficionats de les Corts de Cadix, — fins al *truco* de Meco — meravellosa desaparició d'unes responsabilitats evidents — n'ha tingut molts de *trucs* la vida d'Espanya. Però, després de Meco, el *truco* ha estat, quasi amb ininterrompuda permanència, a l'ordre del dia. No ens costaria massa anar trobant nombrosos i expressius exemples. Què fou, si no, la manobra d'En Cierva davant de la setmana tràgica de Barcelona? Què fou, si no, l'actitud d'En Sánchez Guerra davant l'Assemblea de Parlamentaris? Què fou, si no, el darrer debat ferroviari al Congrés? Què fou, si no, etc., etc., etc.

Tot això fa saborosament exacta la definició que d'Espanya va donar un il·lustre amic nostre, exquisit home de lletres, en tractar d'afavorir una personalitat estrangera — molt sincerament estudiosa — amb una norma de criteri per a judicar les coses que s'esdevenen a Espanya. Com l'estranger es confessés proper a la confusió més absoluta, a la incomprensió més invencible, en examinar les coses inversemblants i il·lògiques que s'esdevenien, el nostre amic li digué així:

— Miri, no s'encaparris. Espanya és l'únic país del món on no es pot assegurar mai que dos i dos fan quatre. A Espanya 2 i 2 fan sempre X.

Aquesta fórmula matemàtica, molt més escaient que aquella de «pi, erre, dos» que tenia a En Bartrina el cor robat, és, efectivament, una infal·lible norma de criteri per a judicar la política espanyola.

La X d'ahir al Senat ningú no se l'esperava. Era el *truco* que tenia preparat En Romanones i que executà amb la prestesa i llestesa que té ben acreditades. Ahir se sabé per què, malgrat el seu enyorós comiat a la joventut perduda, el Comte havia acceptat la Presidència del Senat.

Naturalment, amb la troballa de la incògnita, amb l'aparició del *truco*, reeixirem a saber la finalitat de les maniobres. Ja quan En Sánchez de Toca ens serví, mitjançant una anècdota de l'Àfrica equatorial, una victima propiciatòria a la brasa, i parlà de raons d'Estat, de votació per unanimitat, de no voler fer mal al govern, sentirem una flaire sospitosa de *truco* a la graella.

I, efectivament, els detalls de l'escàndol que s'originà i que els responsables amatents hauran telegrafiat, assabentats sobrerament, als llegidors de LA VEU.

Per a nosaltres el major interès — gairebé l'únic — que l'esdeveniment ens mereix és el d'aquesta supervivència inalterable del *truco* a través de la història, el temps i la tragèdia. En aquest sentit, Espanya és immortal. Com un núvol passen les grans tempestats. És suficient un cop ardit i joguínol per a esvaïr les complicacions més greus. En la decrepitud més espantosa la boca sense dents fa una ganyota de picardia.

Així ahir, en el moment que es feia veure més voluntat d'anar a l'afer de les responsabilitats directament i serenament, ço que en realitat s'intentava era donar el cop mortal a l'afer de les responsabilitats.

I perquè tot esdevingués en la més perfecta consonància amb les lleis històriques espanyoles, a l'ensens que això succeïa a l'alta Cambra, a la Cambra popular es debatia, a presència d'uns trenta diputats, el problema catalanista. Tota la serena i clara, reposada i ferma, nobilíssima peroració assenyada del senyor Martínez Domingo no arribava a tenir prou eficàcia per arrelar en una sensibilitat que no existeix. I en el banc blau un ministre català se l'escoltava amb una mena de curiositat prehistòrica. I és que francament tot allò no era història, senyor meu. On s'és vist, en un moment com aquell d'un regust històric tan escaient sortir amb una realitat viva, amb un fet real i sensible? És que el senyor Martínez Domingo té un *truco* per a finalitzar la qüestió? És que els catalans tenien un *truco*? Que hem de tenir, pobres de nosaltres! Si àdhuc el senyor Macià, que és l'únic que té un *truco*, resultà que el portà a la mà i que se l'acaba d'arrencar del pit!

Potser no cal, per tant, que ens estranyem del que va passar ahir a les dues Cambres del Parlament espanyol. Tot allò era tanmateix una pàgina de la història espanyola.

Girem full, doncs...

Però abans recollim del que passà al Senat l'única cosa viva. Quan En Sánchez de Toca trasmeté als senadors, a les acaballes del seu discurs el desig del general Berenguer, digué que aquest pregava que es votés per unanimitat el seu suplicatori per raó d'Estat.

Per raó d'Estat? Com s'entén? Què vol dir això? Com és que ell s'atreveix a dir aquesta frase i ningú fou riscat a comentar-la?

Raó d'Estat? Potser en el fons començava ahir a parlar-se del suplicatori per a processar la Fatalitat que, com és sabut, fou, segons moltíssims, la successora directa de Meco, l'única culpable.

Però, vagin amb compte els *truquistes*. Ahir s'invocava ja una raó d'Estat. I, naturalment, fou així invocada la Fatalitat. Un *truco* més, i li sabrem el nom de pila.

29-VI-23.

P. S. — En una propera crònica tractaré de les distintes faisons de catalanitat que representen les intervencions parlamentàries dels senyors Pla i Deniel, Macià, Domingo i Salvatella.

RAFAEL MARQUINA

El cas del senyor Salvatella

QUAN el nostre il·lustre amic N'Antoni Martínez Domingo pronuncia al Congrés el seu admirable discurs sobre l'estat actual del problema català i la urgència inajornable de la seva solució, li contestà, en nom del govern, el pobre senyor Salvatella. És clar, però, que el senyor Salvatella no podia contestar el discurs del senyor Martínez Domingo.

Davant del ciutadà benemèrit, que ha anat apartant-se dels governs de Madrid, quan ha constatat llur actitud d'indiferència i d'hostilitat envers Catalunya; davant el català il·lustre, que ha sabut sempre viure amb el ritme mateix de la Pàtria; davant l'ex-alcalde de Barcelona, que ha vessat la seva sang noble en les austeres funcions de la magistratura popular, què podia dir el senyor Salvatella?

Intentà, però, contestar quelcom i la seva intervenció no pogué ésser menys elegant. Va retreure el fet que personalitats il·lustres del nacionalisme català haguessin passat pels ministeris madrilenys. Molt oportunament el senyor Martínez Domingo, com dies enrera ho havia insinuat en una interrupció justíssima el senyor Rusiñol, va declarar que, efectivament, aquelles il·lustres personalitats nacionalistes havien patit una equivocació, ja que llur sacrifici no ha estat ni comprès ni correspost ni agraït.

Els ministres nacionalistes anaren als ministeris amb llur significació i llur caràcter. Per això, del banc blau estant parlaven el mateix llenguatge que des dels escons de l'oposició. Els ministres nacionalistes sortiren dels ministeris tan nacionalistes com hi entraren, més nacionalistes encara, si hagués estat possible. Ells tenien aquest concepte de la lleialtat. Llur generositat no fou corresposta ni agraïda. No en tenen ells la culpa.

El senyor Salvatella, però, no s'ho explica. El senyor Salvatella no pot comprendre com uns nacionalistes catalans que han estat ministres segueixen éssent catalans i nacionalistes. És perfectament explicable l'estranyesa del senyor Salvatella. És un fet públic l'efecte que produí al senyor Salvatella l'ús d'una carterà. I en trobar-se davant el cas exemplar d'uns catalans per als quals la possessió eventual d'unes carteres constituïa un mitjà per a servir la causa de Catalunya — i res més — no pot amagar el seu astorament i la seva estupefacció.

Comentaris a la sortida de l'«A B C»

Per a demostrar a l'«A B C», si tenim o no mitjans per a poder subsistir autònomament i que no és Espanya la que sosté Catalunya, li facilitem algunes dades interessants que poden donar en el seu dia els seus naturals fruits.

LA INDÚSTRIA CATALANA

La indústria catalana no és patrimoni de dues o tres ciutats. És ben bé genuïnament catalana. Pertany de fet a la major part de Catalunya.

Ram tèxtil de Catalunya

Compta la terra catalana amb més de 1.897 fàbriques que es dediquen a la manufactura del cotó, de la llana i estam, de la seda, del canem i indústries auxiliars.

La població obrera d'aquest ram, és molt superior a 150.000 individus.

La producció també és superior a més de 2.000 milions de pessetes, xifra no igualada per altra manifestació del treball d'Espanya.

Catalunya, per al regenerat de cotó, el filat, el teixit i gènere de punt d'aquesta fibra, esmerça uns 2.300.000 fusos.

El total d'Espanya és d'uns 2.400.000. Compta, demés, Catalunya amb uns 55.000 telers per a teixir el cotó filat.

La xifra total de telers d'Espanya és de 55.000.

L'any 1918, el cotó importat a Espanya es xifrava en 96.871.612 quilos.

Catalunya va consumir 92.957.000 quilos, o sia el 90 per 100 de la xifra total.

Aquestes xifres estadístiques no mereixen cap altre comentari.

La indústria del cuir

Barcelona ocupa el lloc més important. Segueix Girona, després Tarragona i Lleida.

La indústria de blanqueig és d'origen molt antic a la nostra terra catalana.

Compta amb unes 437 fàbriques on treballen uns 9.000 treballadors.

La producció de Catalunya és d'uns 206 milions de pessetes.

En tot Espanya hi ha unes 1.500 fàbriques. La producció total és d'uns 300 milions de pessetes.

Catalunya, doncs, ocupa també el primer lloc.

La indústria del paper

La nostra terra no perd tampoc en importància dintre d'aquest ram.

Catalunya compta amb més de 85 fàbriques. Hi treballen uns 3.000 treballadors.

La producció en xifres rodones és d'uns 38 a 40 milions de pessetes.

Existeixen unes 41 poblacions que es dediquen a la fabricació del paper.

La fabricació de Catalunya representa el 20 per 100 de la total d'Espanya.

L'indústria editorial compta a Catalunya amb unes 200 màquines que valen ben bé 14 milions de pessetes. I remetent al públic més de 600.000 quilos diaris d'impressos. Compta amb uns 6.000 treballadors.

Barcelona és la primera. Després Tarragona, Girona i Lleida.

La indústria de la fusta

Catalunya va en camí de eixar endarrera la indústria de les altres regions.

Les Idees i les Imatges

DEL CONCEPTE EQUIVOC DELS MOTS REACCIONARI I REVOLUCIONARI

Reaccionari, revolucionari són, per si sols, dos mots i conceptes, abstractes i flotants, mancats de tot sentit concret i positiu.

Reaccionari — vers què i vers quí? — revolucionari — vers què i vers quí? — és el que hauríem d'escatir abans de pronunciar-nos, abans de classificar, d'aprovar o de condemnar.

Els esperits lucids i equànimes de la nostra època, — oh! caríssim Enric Jordà! — val a dir que ja se'n comencen a adonar de la necessitat d'establir, a plena llum i sense subterfugis de cap mena, aquest punt de partida, destruidor i clarificador, cabdalíssim.

L'equivoc, el malentès, la confusió entorn dels dos mots i conceptes essencials són, però, molt aprofitats avui encara, pel periodisme inferior, pel letric absurd de mitging, pel confeccionament de programes polítics, anecdòtics o de circumstàncies.

JOSEP MARIA JUNOY

Segons un estudi fet per la Cambra Industrial d'Barcelona, l'any 1918, la fabricació de mobles a Catalunya, representava el 68 per 100 de la total d'Espanya.

La indústria del suro

A la nostra terra catalana, Girona ocupa el primer lloc. Compta amb unes 155 fàbriques, i treballen més de 7.740 treballadors. La producció es valora en uns 76 milions de pessetes.

La total de Catalunya és: 170 fàbriques amb uns 7.900 treballadors.

Manquen dades d'alguns pobles que tenen més fàbriques que no producció.

Avui en dia, aquesta indústria passa a Catalunya una crisi molt asseynada. Aquesta crisi es deguda, en part, a l'absència d'un poder públic intel·ligent i cordial.

La indústria química

Es manifesta Catalunya en aquest ram que està en camí de constituir una indústria química molt variada.

No tenim dades exactes de totes les valors d'aquest grup. Però el pes de la producció en les indústries químiques és superior a 2.500.000 tones.

Compta amb més de 400 fàbriques on treballen aproximadament uns 6.000 treballadors.

Ben clarament es pot preveure ço que significa en l'actualitat aquesta legió de fàbriques grans i petites de Catalunya.

La indústria metal·lúrgica

Catalunya es caracteritza per ésser una transformadora de la metal·lúrgia.

Catalunya, compta aproximadament amb uns 760 tallers que donen feina a més de 18.000 treballadors.

El promedi de producció oscilla en un 50 o 60 milions de pessetes.

Tenim ma mà l'estadística del Foment del Treball Nacional corresponent a l'any 1912.

A Barcelona en aquesta època existien 182 fàbriques les quals posseïen 4.150 màquines i ocupava uns 10.000 treballadors.

La producció de Barcelona es xifrava en uns 40 milions de pessetes.

La indústria hidroelèctrica

Hi ha a Catalunya unes 150 centrals que produeixen 1.200.000 cavalls de força.

El consum anyal d'Espanya en quilowats per hora és de 119.466 milions, dels quals en corresponen a Catalunya uns 30 milions, sense comptar el gas ni el carbó.

Catalunya consum mesolment unes 100.000 tones d'aquest combustible.

Hi ha encara altres moltes manifestacions del treball a Catalunya.

Però almenys aquestes xifres donen una idea de la importància que té a Catalunya el ram industrial. La xifra total de producció és d'uns 7.000 milions de pessetes en preus d'abans de la guerra.

Resta ben bé de relleu que Catalunya és per Espanya el centre del progrés industrial. Catalunya té, doncs una enorme potencialitat econòmica.

FRANCESC COLINDRES

DARRERES INFORMACIONS

BARCELONA

Segueixen els atracaments

Ahí, a dos quarts de deu de la nit, al carrer d'Escudellers, davant del passatge del Relleu, Joan Torrens Tort, de 21 anys, dependent del magatzem de ferros de Damià Mateu, va ésser atracat per quatre o cinc subjectes, que li van pendre 250 pessetes, import de la mesada que acabava de cobrar, i li van donar alguns cops, produint-li contusions al cap.

El pacient va ésser curat al dispensari de l'alcaldia.

Els sindicalistes detinguts

Es creu que un dia d'aquests quedarà determinada la situació dels sindicalistes que van ésser detinguts per ordre del jutge militar.

Hem sentit dir que el jutge, en les indagatòries fetes fins ara, ha trobat motius per declarar processats la majoria dels detinguts.

Detenció

de dos reventapisos

Anit passada, a les deu, els veïns de la casa núm. 2 del carrer de Semoleres, van sentir soroll al terrat.

Creient-se que podia ésser el que va resultar, hi van pujar preparats i junts, anant amb ells el guàrdia urbà Ricard Guerrero, que no estava de servei, i el guàrdia de la secció armada, senyor Anguita.

Van trobar dos subjectes amb uns sacs plens de llibres, un brasier i alguns altres coses, que es veu havien pogut arrebategar per allí.

Els van agafar, portant-los a la delegació de policia del districte, declarant anomenar-se Andreu Mercader, de 19 anys, sense domicili, i Miquel Escobar, de 17, també sense domicili.

PENINSULA

COMUNICAT OFICIAL DEL MARROC

Madrid, 1, 1230 matinalada
Comunicat oficial de Guerra:
«L'Alt Comissari d'Espanya al Marroc, des de Tetuan, participa a aquest ministeri:

Res de nou en tot el territori del protectorat.»

UNA BANDERA

El dia 3 de juliol es verificarà a Burgos l'acte de la remesa de la bandera del dotze Terç de la Guàrdia civil.

A l'acte hi assistirà l'infant don Ferran.

MITING SINDICALISTA

Demà, a les tres de la tarda, la Federació de Sindicats de Madrid celebrarà un miting al Circ Americà per a tractar de la situació de Barcelona.

UNA PROTESTA

La societat de paletes «El Trabajo» ha publicat un document d'enèrgica protesta contra tot atemptat personal, vingui d'on vingui.

Davant aquest estat d'oprobri i vergonya — diu el document — la nostra societat aixeca el seu pensament i a la força bruta del braç armat oposa la força potent del cervell.

Manifesten els signants llur indignació pels procediments terroristes que han produït tant de víctimes entre la Unió General de Treballadors i en el partit socialista i terminen amb aquest paràgraf:

«Treballadors, ciutadans: Que consti la nostra protesta contra el sistema repulsiu i criminal d'aquest innoble procediment. Elevem el nostre pensament a les més altes regions de l'ideal i serens, amb la convicció que ens dona la bondat de les nostres idees, combatem amb civisme aquests procediments que com a treballadors i persones honrades ens han d'avergonyir.»

LA CORRESPONDENCIA MILITAR I LES RESPONSABILITATS

«La Correspondencia Militar», ocupant-se de les responsabilitats, diu que no s'ha d'anar a donar vida a uns grans farsos.

Afirma que no és possible per a fer una depuració completa, que la comissió que es nomeni en tingui prou amb uns quants dies per a realitzar la seva tasca; i afegeix:

Els arxius, entre altres centres oficials, de la Presidència del Consell de ministres, dels ministeris de la Guerra (en aquest departament molt especialment el del Negociat del Marroc), d'Estat i de Marina, com també de l'Alta Comissaria, de les Comandàncies generals i de les estacions militars telegràfiques i radiogràfiques, han d'ésser detalladament examinats, comprovant-se si en alguns han estat arrencats, per ordre escrit, els documents que reglamentàriament haurien d'estar on no es troben.

Tota aquesta impropia i importantíssima tasca no hi ha forma ni manera humana possible de portar-la a terme en el curt espai de 10, 15, 20 o 30 dies; i si a títol de voler arribar aviat a la depuració de les responsabilitats això es pretén, nosaltres sostenim que s'engendrará la farsa que abans al·ludíem: que acusarà al Congrés sense base efectiva i que haurà d'absoldre el Senat, resultant que sols són seriosament i justa depurades, sense apremis, les responsabilitats militars.

Nosaltres creiem que aquesta comissió d'investigació ha de nomenar-se el més aviat possible, però que una vegada designada, procedeixi a tançar el Parlament, fixant la data, que el Congrés hauria d'assenyalar, perquè l'esmentada comissió presenti el seu valuós informe a la Cambra.

Més val tornar a obrir el Parlament a últims d'agost o primers de setembre, a continuar amb ell obert trenta dies o més per a una burla o una ficció, deixant on estaven les proves que puguin acreditar l'existència de les responsabilitats de govern.

LA TABACALERA

S'ha celebrat al saló d'actes del Banc d'Espanya la Junta general ordinària d'accionistes de la Companyia Arrendatària de Tabacs, junta en la qual es llegí la memòria, balanç i liquidació corresponent a l'exercici de 1922-23.

Oberta discussió sobre la memòria feren ús de la paraula alguns accionistes, a les observacions dels quals contestaren el Consell i el director general.

Per unanimitat fou aprovada la gestió de l'esmentat exercici, reelegint-se els consellers sortints senyors N. Antonio R. Beraza, En Francesc Gutiérrez Martínez i En Josep Sáiz Hernández.

CARTA D'EN BURGUETE

«La Voz» publica el següent solt: «El general de divisió i ex-Alt Comissari d'Espanya al Marroc, En Ricard Burguete Lana, ens dirigeix, acompanyada d'atenta carta en la que ens prega la seva publicació, còpia d'una altra carta, que envia a un diari del matí, el qual s'ha significat aquesta dies en la defensa del general Berenguer.

En aquesta reproduïm la següent afirmació de l'esmentat diari:

«La vacant de tinent general que hi haurà per l'octubre i que correspon al general Berenguer, número 1 dels generals de divisió, passarà al següent, que serà el general Burguete. I la contesta així:

«Li prego que aclareixi, per a sortir al pas de la maledicència malvada i de la insidia tan solta aquests dies, que d'haver ascendit el general Berenguer per l'octubre, a mi em correspondria ascendir per antiguitat pel desembre; això és, un mes i mig després.

A la carta, el principal paràgraf de la qual reproduïm, ens diu també que el públic, serà i desapaixonat, jutjarà la gestió d'alt comissari de nostre distingit comunicant, prudent i callat fins ara, quan sigui hora que consigní fets i documents oficials demostratius de com intentà desenrotllar la seva honrada gestió.

JUNTA DEL COMERÇ D'ULTRAMAR

La «Gaceta» d'avui ha publicat un decret de la Presidència del Consell de ministres creant a la pròpia Presidència la Junta Nacional del Comerç Espanyol a Ultramar, encarregada d'assistir al Govern en l'execució dels acords del Congrés recentment celebrat i de mantenir una constant relació amb els espanyols d'Ultramar, preparant la tasca de les Conferències o Congressos que en l'esdevenidor hagin de celebrar-se.

La disposició esmentada és la primera de la sèrie preparada pel ministre del Treball, d'acord amb la secretaria general del Comitè orga-

nitzador del Congrés, el qual es declara dissolt per decret del qual ens ocupem.

La Junta estarà constituïda pel ministre del Treball, Comerç i Indústria, com a presidents; el president de l'Institut del Comerç i Indústria, com a vice-president; i en qualitat de vocals formaran part de la mateixa els sots-secretaris del Treball, Comerç i Indústria i Estat, i el president o un representant de les diverses entitats nacionals o de les agrupacions o sindicacions nacionals de productors i de comerciants exportadors i importadors, constituïts o que es constitueixin, els comissaris de les exposicions de Barcelona i Sevilla i el comissari regi del Turisme.

Nominativament es designen els senyors don Bartomeu Argente, don Abili Calderon, comte de Caralt, don Josep Francos Rodriguez, don Leopold Matos, don Josep M. Pedregal, don Rafael Almirante, don August Barcia, don Salvador Canals, don Ramon de Castro, don August Gálvez Cañero, comte de Gamazo, don Francesc Grandmontagne, comte d'Altea, don Juli Lenzorbe, don Marian Martín Fernández, don Josep Maria de Velas, comte de la Mortera, don Marian Matesanz, don Lluís Palomo, don Basili Paraiso, don Adolf Posada, don Gregori Prados Urquijo, don Carles Prast, don Pelai Quintero, don Daniel Ria, senyor Sedó, don Nicolau Maria de Urgoiti, i don Praxedes Zancada.

Seràn secretaris de la junta indicada els presidents de les Cambres de Comerç espanyoles constituïdes o que es constitueixin a Amèrica i Filipines i dels centres i entitats espanyoles d'aquells països que la pròpia junta cregui convenient incorporar al seu si.

Seràn secretari i vice-secretari, respectivament, don Rafael Wells i don Francesc Muñoz García Crespo, i assessors don Joaquim Aguilera, don Bartomeu Amengual, don Manuel Andujar, don Francesc Bernis, don Ferran Cabello, don Antoni Camacho, don Francesc Carvajal, don Sebastià Castedo, don Josep Maria González, don Lluís Olariaga, don Victor Paré, don Pere Pérez Sánchez, don Josep Torroba, i don Josep Maria Zumalacarré.

La junta es reunirà en ple un cop a l'any, almenys, amb els vocals titulars i representants de les Cambres de Comerç i Centres espanyols d'Ultramar, constituït de fet una conferència anual continuadora de la tasca del Congrés.

CRISI INDUSTRIAL

Alacant. — La indústria sabatera de Elda està travessant una situació difícil a causa de l'escassetat de primeres matèries, originada per la vaga de transports de Barcelona.

Probablement la setmana entrant, de no posar-se ràpid remei a la situació, quedaran en atur forçós 800 obrers.

Alguns d'aquests han dirigit telegrams al governador i als ministres de Finances i Governació perquè facin el possible per a evitar la trista situació a la qual s'arribaria cas que la indústria arribi a una paràlització completa.

ATACAMENT A VALENCIA

València. — Aquest matí tres individus armats de pistoles es presentaren al despatx del magatzemista de carbons Joan Bautista, situat al carrer de Colom, número 415, amenaçant al caixer i exigint-li la remesa del diner que hi hagues a la caixa.

El caixer els lliurà 250 pessetes. Els atracadors es retiraren tranquil·lament i llavors l'atracat sortí al carrer demanant a crícs auxili.

Acudiren diverses patelles de vigilància i seguretat però no aconseguiren detenir als agressors.

ASSEMBLEA DE VINYATERS

Castelló. — S'ha celebrat una important assemblea de vinyadors de transcendental importància per aquesta comarca.

Han parlat el senyor Santa Cruz, el president de la Unió de Vinyaters de Catalunya, don Simon Ori i don Josep Rovira, tractant de la depressió soferta pel vi a causa de la utilització de l'alcohol de la indústria i de la impunitat que existeix en les adulteracions i falsificacions que han determinat a ruïna de la vinyicultura.

Demanen el concert de tractats amb l'estranger i la disminució de tots els tributs i impostos.

ACCIDENT FERROVIARI

Sevilla. — A causa d'un desprendiment de terres esdevingut prop de l'estació d'Espeliu, descarrilà un tren carboner, no havent-hi desgràcies personals.

Amb aquest motiu el ràpid de Madrid que havia d'arribar a aquesta capital a les deu de la nit, ho féu a les tres de la matinalada.

UNIVERSITAT BASCA

Sant Sebastià. — S'han reunit a la Diputació, els individus que componen la Junta d'Estudis bascs per a tractar de la creació de la Universitat basca.

Hi han assistit representacions de les Diputacions d'Alava, Guipúscoa i Biscaia.

ROBATORI

Bilbao. — En un carrer tan cèntric com el d'Enzo, ha tingut lloc, entre quatre i sis de la tarda d'ahir un robatori.

En la casa del metge En Pere Aldamiz, qui, amb la seva família, està estudiant a Múndaca, i aprofitant la absència d'una minyona de l'absoluta confiança del propietari, entraren alguns lladres.

En tornar, la minyona veié els roba-

toigs de les joies buits a terra. Havien robat joies el valor de les quals representa una important quantitat.

L'AJUNTAMENT DE BILBAO

Bilbao. — L'alcaldia ha marxat a Salupé, el seu poble nadiu, per a descansar uns quants dies.

Com que avui era el senyalat pel jutge del Centre per a respondre a la petició de reforma de l'acte de processament contra els dos regidors socialistes, hi ha hagut expectació per conèixer què que en definitiva passarà.

NOTES DE MELILLA

Melilla. — Ha marxat a la posició de Ras Medua el general Vallejo, el qual sembla que sortirà demà en direcció a Oran, i després cap a la península.

Ingressaren a l'hospital Docker els següents soldats, que en actes de servei foren ferits en diverses posicions: Lluís Montes, del batalló de Saragossa; Francesc Cartagena, del de Guadajara; Joaquim Rubio, del de Vergara; Santos Ortega, del de ferrocarrils; i Josep Mosa, del de Garlano.

Ha marxat cap a Tàfarsit el general Echagüe.

MITING

Bilbao. — El miting que se celebrà demà, a la Plaça de la Cantera, té per objecte protestar contra la persecució de què, segons diuen a la Casa del Poble, són objecte els treballadors a Barcelona.

Parlaran dos membres de la Confederació Nacional del Treball, i un de la Casa del Poble, de Bilbao.

DE GOVERNACIÓ - DESMENTIMENT

Madrid, 1, 2 matinalada.
El ministre de la Governació ha desmentit aquesta nit la notícia de l'atracament que es deia haver-se comès a l'Hotel Ritz de Barcelona.

TEMPORAL

Batlen. — S'ha desencadenat un enorme temporal en aquesta comarca.

Van caure alguns llamps. Un d'ells matà en el terme d'Espeliu, tres segadors. Altre produí un incendi en el terme de Villanueva de la Reina, cremant-se gran extensió de blat.

DE MALLORCA

Palma de Mallorca. — Ha arribat el nou capità general, senyor Fontan, que ha pres possessió immediatament del seu càrrec.

S'ha suspès el servei aeri amb Barcelona, fins que s'autoritzi pel govern la conducció de la correspondència.

EL BISBE DE VITORIA

Osca. — El bisbe, P. Zacariés, ha rebut notícia de la presa de possessió per poders del bisbat de Vitoria, cap on sortirà el dimarts.

Se li prepara un gran comiat. La clerecia li ha fet present d'un bacul.

D'ALMERIA

Almeria. — Els comerciants s'han queixat al governador per la negativa del Sindicat de Transports a desgrar mercaderies procedents de Barcelona.

Han sol·licitat que es garanteixi la llibertat del treball.

El governador així ho ha promès. Aviat funcionarà el Sindicat Lliure, creat d'acord amb els patrons.

Al casino de Lubrin ha esdevingut una ensulsiada de terres, restant sepultats tres obrers. Dos han estat extrets cadàvers.

L'homenatge a Mossèn Rexach

Girona, 1, 130 matinalada

L'homenatge a mossèn Rexach comença amb els millors auspicis.

Han arribat unes quaranta personalitats de Barcelona, presidides pel senyor Sol, conseller d'Instrucció Pública de la Mancomunitat de Catalunya. Entre elles hi ha els regidors, la comissió organitzadora i diferents pedagogs. La recepció ha estat molt afectuosa.

Al saló de l'Ajuntament s'ha celebrat la sessió homenatge, assistint-hi una concurrencia molt distingida, abundant-hi les senyores. Presideix el senyor Sol i pronuncien discursos la senyora Valdó i els senyors Agell, Jui, Esteve i Sol. Tots fan remarcar la importància de mossèn Rexach com a pedagog del segle XVIII enmig de la decadència catalana, el qual assentà els fonaments de la nostra pedagogia, sostenint que la llengua natural és la base de la nostra cultura.

Tots els discursos han nestat informats d'un gran sentiment de catalanitat i vassants d'amor a Catalunya.

Han estat molt aplaudits.

Demà se celebrará a Sant Martí d'Ollés la cerimònia de la col·locació d'una làpida a casa rectoral on visqué el pedagog català. — Pàgès.

Catalunya enfora

«LA REVUE CONTEMPORAINE»

Aquesta amigable revista, que sota la direcció d'Edouard Rod visqué un període brillantíssim durant la fi del segle passat, reprèn ara el seu prestigi sota la direcció de M. Charles Rivet. «La Revue Contemporaine», que és el complement de lectura dels intel·lectuals, dels polítics i dels economistes d'avui dia, ha devingut la revista del pensament hodiern, el pensament de la post-guerra. En ella es debaten les principals qüestions que mouen la curiositat mundial.

No és estrany, doncs, que «La Revue Contemporaine» presti atenció a les coses catalanes. En el número corresponent al mes de maig inserí un llarg article de M. Albert Schaeffer, sobre la poesia catalana i la seva moderna evolució. No intencionalment resumir l'article de l'il·lustre poeta francès, però direm que l'autoritat de l'amicalista en aquesta matèria és prou coneguda per tenir la seguretat del seu encert. El senyor Schaeffer informa els lectors de la revista esmentada, donant-los una visió de conjunt de la nostra poesia, iniciant-los així en l'estudi de les nostres lletres.

Per donar idea de la concisió i de la justesa de l'article que comentem, en reproduïm un dels paràgrafs inicials:

«Une caractéristique se dégage d'abord du mouvement confus qui signale les étapes de la renaissance catalane: la poésie fut le premier battement du cœur catalan qui retrouve sa vie propre, sa personnalité spirituelle. A travers les remous violents de la politique et des affaires, la poésie catalane reste l'expression spiritualisée des luites, des espoirs, des désirs d'un peuple qui voulait vivre encore une fois sa vie et qui, retrouvant sa langue, l'exprime par son verbe le plus savoureux, la poésie. D'une manière concrète, les aspects de cette évolution peuvent se condenser en trois phases: recréer l'idiome abâtardi par deux siècles d'éclipse durant lesquels la langue castillane possède la prépondérance; réintégrer la poésie dans sa finalité propre c'est à dire, développer cette poésie dans la sens d'une vrique personnelle; en fin, la dépouiller des influences étrangères pour que cette poésie renaissante conserve son caractère authentique parmi ses riches sources d'au-delà les monts.»

A QUE ENS SIGUI CONEGUDA. AUTORITZEU LES NOTES DE LES QUALS ENS PREGUEN LA PUBLICACIÓ, AMB UN SEGELL O UNA FIR-

El problema català a les Corts

(Discurs pronunciat al Congrés pel diputat nacionalista N'Antoni Martínez Domingo el dia 28 de juny de 1923)

LA REALITAT DEL PROBLEMA DE CATALUNYA

El señor MARTINEZ DOMINGO: Señores diputados, el estado de mi garganta y el espíritu de la Cámara, indudablemente distraído por otros asuntos, me obliga a reducir a muy pocas palabras lo que me proponía decir esta tarde. Así es que, saludando a la Cámara, y encomendándome a su benevolencia por la situación especial en que yo me hallo, he de entrar en materia inmediatamente.

La realidad del problema de Cataluña, señores diputados, no puede desconocerse, no debe desconocerse. Un Gobierno que se preocupa de las graves cuestiones que el Poder público tiene planteadas hoy a España. Esta aspiración de Cataluña a un Gobierno que rija su vida interior; el descontento de Cataluña, que ha ido agudizándose hasta convertirse en un estado de ira que llega ya a los límites de la exasperación (porque vosotros, señores, los que os habéis sentado en el banco azul, porque el Parlamento no ha tratado nunca de dar la más mínima satisfacción a las demandas catalanas), es un hecho que no puede negarse; tiene una realidad, que existiría lo mismo si hablásemos aquí del asunto, que si faltando a nuestro deber, nos callásemos los representantes de Cataluña.

Yo voy, señores diputados, a hablaros con gran sinceridad, como si ante mí propia conciencia analizara, cuáles son mis pensamientos, cuál es mi convencimiento íntimo al juzgar la situación actual de Cataluña en sus relaciones con el Poder público de España; cuáles son los sentimientos que laten ahora en el pueblo catalán, cuáles son las consecuencias que de tal estado de ánimo para el porvenir pueden deducirse, si a todos, a vosotros y a nosotros, no nos guía un alto sentido de patriotismo.

Creo que sería cosa innecesaria, superflua que yo me entretuviese en fundamentar las aspiraciones de Cataluña, después de tantos y tantos discursos pronunciados en este Congreso por personas que tenían para ello mayor autoridad y mucha más competencia que el que tiene el honor de dirigirlas la palabra; discursos en los que se han razonado las afirmaciones desde todos los puntos de vista en que el problema de Cataluña puede plantearse. Y no insistiré sobre esto, no hablaré una vez más de la personalidad histórica, real y viva de Cataluña; de los elementos naturales de su personalidad, de los caracteres que la distinguen de los demás pueblos de España, de la conciencia que el pueblo catalán tiene de su personalidad y de su voluntad firme de que esta personalidad se reconozca, con todas las consecuencias políticas que este reconocimiento envía consigo para los efectos de la reconstitución interna de España. He aquí los términos en que se plantea el problema.

LA PERSONALIDAD NACIONAL DE CATALUNYA

Cataluña tiene todos los elementos que son precisos para constituir una nacionalidad: una personalidad peculiar integrada por una lengua propia con su correspondiente literatura, un derecho privado característico, un espíritu popular, expresión de estas particularidades, conciencia de su personalidad; y si todas estas cosas discutierais, que no las podéis discutir, tiene la voluntad de reconstituir aquella nacionalidad, que perdió por un acto de fuerza. Este es el problema. Quizá haya muchos catalanes que se llamen autonomistas que no tengan aún conciencia clara de la naturaleza del problema bajo el punto de vista político; pero yo no digo que en el fondo de sus aspiraciones, cuando claman contra la centralización, cuando defienden la dignidad y fueros de la lengua catalana, cuando protestan contra las intromisiones del Poder público, cuando hablan del espíritu forastero que desnaturaliza muchas de las manifestaciones del pueblo, en el fondo de estas aspiraciones, que de tan diversas maneras se manifiestan, existe siempre una cuestión nacionalista; porque cuestión nacionalista existe siempre que un pueblo, sintiéndose algo distinto de los demás que le rodean, aspira a tener un Gobierno propio que responda al es-

píritu colectivo que informa toda su historia, aspira a emanciparse de los Poderes que le gobiernan, porque éstos no responden a sus tradiciones, a su naturaleza, a sus anhelos más íntimos y, por lo tanto, a su vida toda. Estas son las aspiraciones que nosotros entendemos que Cataluña puede realizar dentro de España.

EL MOVIMIENTO SEPARATISTA

¿A qué negar, señores diputados, que se ha iniciado ya, que ha ido desarrollándose un formidable movimiento de separación, alienación espiritual si así queréis, aunque tome formas más concretas y positivas, entre una buena parte de la opinión catalana y el Estado español, entre una buena parte de la opinión catalana y lo que hasta ahora se había apellidado política de conciliación y de armonía con el Poder público de España. Vuestra política de constante repulsa a las demandas de Cataluña, ha creado allí un estado tal de ira, de exasperación, que ya es difícil nombrar a España sin que las multitudes nacionalistas protesten; que ya todo lo que de lejos o de cerca pueda parecer una conciliación, pueda parecer debida a sentimientos de cordialidad, de efusión o de transacción con el Poder central, se tiene allí por una comedia o por una traición a la causa de Cataluña. (En este terrible trance, señores diputados, en el trance de sufrir tan duros calificativos, habéis puesto con vuestra política a hombres de cuyos sentimientos de catalanidad y aun de españolismo no podía dudarse.)

LA POLITICA DE COOPERACION

Yo os digo, señores diputados, que estos hombres han hecho ya excesivos sacrificios para sostener una política de conciliación con los gobiernos españoles. Vosotros los pagáis con el engaño; allí, con la ingratitud. Si vosotros persistís y ellos no rechazan vuestra doblez, yo digo que aquella ingratitud no será ingratitud; será justicia. (Rumores.) Ya me explicaré. Como no ha entrado en mi propósito el molestar a nadie (cosa contraria a mi conciencia, porque respeto más que nadie la dignidad ajena), voy a explicar las palabras que han motivado un movimiento de indignación en los señores que me escuchan. (Denegaciones en la mayoría.)

Yo no he podido creer nunca, señores diputados, que hombres tan amantes de Cataluña como los señores Cambó y Ventosa Calvell prestaran a la Monarquía, prestaran a los intereses de España los relevantes servicios, la patriótica cooperación que vosotros mismos habéis reconocido tantas veces, sin que de vuestras palabras, sin que de vuestros actos se desprendiera, cuando menos implícitamente, la esperanza o la promesa de que las aspiraciones de Cataluña, en cuanto a la autonomía, habían de tener, dentro de la realidad española, relativa o completa satisfacción. Si vosotros, si todos los políticos españoles, en la oposición sobre todo, habéis afirmado varias veces que era preciso, que era patriótico resolver la cuestión de Cataluña dentro de un ambiente de efusiva cordialidad, antes de que las exageraciones de los unos o los otros, antes de que los radicalismos de los bandos opuestos, antes que las imprudencias de los exaltados envenenaran la cuestión y fuera la solución imposible, o cuando menos, más difícil.

Inspirándose en este criterio conciliador hablaba el señor Maura de los anchos cauces legales en que podrían moverse las aspiraciones de Cataluña. También hablaba don Melquíades Álvarez en uno de sus manifestos — no recuerdo la fecha ni el motivo — de la autonomía de Cataluña como cosa que era urgente resolver, inspirándose en un sentido de alta política y de justicia. Inspirándose en este criterio ha hablado el señor conde de Romanones de la cuestión catalana como de una realidad que nadie podía dejar de afrontar, para buscarle solución adecuada. Y ¿qué habéis hecho? ¿Cuándo un Gobierno ha tratado de estudiar detenidamente, con seriedad, sin pasión, el problema de Cataluña?

Luego, después de tantas promesas habéis aparecido un sentimiento que no tenéis, y esto es lo que se llama

«doblez». (El señor Gascon y Marín: Eso ya es demasiado. — Rumores. — El señor Benítez de Lugo: Eso no se puede tolerar. — Un señor diputado: Tened paciencia.)

Quisiera, señores diputados, que os penetrárais bien de la importancia que tiene este asunto; quisiera, señores diputados, que hicierais todo lo posible para que el pueblo de Cataluña no pierda su confianza en el Estado español y no se abandone a todos esos sueños, a todos esos delirios que la desesperación forja y que no por ser imprudentes, no por ser temerarios pueden dejar de realizarse. No queráis que el abismo se agrande más. (El señor Sarradell y otro señor diputado piden la palabra.)

L'ACTITUD DELS GOVERNOS DAVANT L'EVOLUCIO SENTIMENTAL DE CATALUNYA

Deseo, señores diputados, que toméis mis palabras en su natural sentido, que no la toméis ni como amenaza, ni como un recurso oratorio, ni como un fingimiento de algo que no responde a la realidad. Mirad que os hablo poniendo toda mi alma en lo que digo; mirad que apuro expresiones toda la evolución que se ha operado en mi espíritu para confirmar lo que acabo de decir.

También yo, cuando el señor Silvela acudía al partido conservador, decía que éste, después de la amarga experiencia de lo de Cuba, y cuando hablaba de vigorizar las energías regionales, resolvería las aspiraciones de Cataluña con un amplio sentido de libertad y de justicia; y el señor Silvela fracasó, quizá porque el medio político que le rodeaba era decididamente hostil a sus convicciones. Y al señor Maura le sucedió algo parecido; su espíritu era tal vez sobradamente idealista para amoldarse a las realidades de la política en uso. Al señor Dato le oi yo en más de una ocasión decir que, aunque el era adversario de la autonomía, daría a Cataluña mucho más que otros políticos que se alaban de ser muy amigos de ella. Pero, por lo que fuere, todo esto quedó en la esfera vana de las promesas, en cuanto a lo fundamental de las aspiraciones de Cataluña.

Yo, regionalista de toda mi vida, porque he creído siempre que ese régimen centralizador y uniformista, que es, en el fondo, el que impera en España, es contrario a los matices variados de la vida, da un tono gris a los pueblos, me sentí rebelde; yo sentí rebelde todos los que amamos la libertad; todos los que hemos visto lo que es un pueblo que vibra cuando lo levantan y exaltan los ideales de amor a la Patria; nos sentimos rebeldes contra esa estructura artificiosa y ficticia, que muchos llaman unidad o intangibilidad de la Patria. Yo perdí así toda la confianza en que los partidos políticos españoles resolverían las aspiraciones de Cataluña.

LA POSICION DE LA MONARQUIA

Todavía esperaba yo en la Monarquía. Esperaba que el Rey, que ha de serlo de todos los pueblos que en España viven, tendría una visión más alta que los partidos políticos, porque no estaba sujeto a las flaquezas, a las pasiones, a los intereses de estos partidos, y que esta visión más alta le inspiraría la idea de que a los pueblos se les gobierna más con lazos de amor y de libertad que con alardes de fuerza; que la Monarquía podía ser el vínculo que diera unidad a todas esas oposiciones y divergencias de los pueblos que en España viven. Pero, no sé... no sé... llegaron a mí ciertos rumores, adviné ciertas cosas que no quería creerlas, y yo, monárquico de toda la vida, sentí que mis afectos se entibiaban y que no iba quedando ya en mí más que el concepto de algo necesario, de algo que no se puede sustituir porque su falta nos daría la sensación del vacío; pero que en mi corazón ya no quedaba nada o muy poca cosa.

En el Instituto Agrícola Catalán de San Isidro, de Barcelona, se conservan grabadas estas palabras de S. M. el Rey: «Yo os prometo hablaros en catalán cuando vuelva a Barcelona». Los ministros que aconsejaron a Su Majestad que hiciera tal promesa dieron muestra de patriotismo y de alto sentido político; los ministros que no le han aconsejado que la cumpliera faltaron a sus deberes monárquicos,

porque han expuesto a la real persona a las censuras de las multitudes catalanas.

El señor PRESIDENTE: No hay ni puede haber censuras más que para los ministros.

El señor MARTINEZ DOMINGO: Para los ministros; pero por culpa de esos ministros al Rey se le atribuye la falta.

El Sr. PRESIDENTE: El Rey, en el régimen parlamentario, no falta nunca; ni es justo ni admisible traerlo jamás a debate; son responsables exclusivamente sus ministros.

El Sr. BESTEIRO: El caso es que no se hable en catalán.

El señor MARTINEZ DOMINGO: Y de esta falta de cumplimiento queda allí prueba fehaciente, que enseñará al pueblo catalán a que no pueda fiarse de nadie.

El señor PRESIDENTE: No; únicamente los Poderes ejercidos por los ministros son aquellos a quienes puede dirigirse S. S.; no puede de ninguna manera hacerse alusión a los otros Poderes.

QUE HA DE FER CATALUNYA?

El señor MARTINEZ DOMINGO: Pues si tampoco se puede fiar de los gobiernos españoles y si tampoco se puede fiar del Parlamento ¿adónde volverá los ojos el pueblo catalán? (El señor marqués de Villabragima: Está faltando S. S. a la verdad. Eso es una injuria.)

El señor PRESIDENTE: ¡Orden! Permite S. S. que el orador exponga sus opiniones.

El señor MARTINEZ DOMINGO: ¿Adónde volverá sus ojos el pueblo catalán? Los volverá a sí mismo, estableciéndose una verdadera incommuniación espiritual entre Cataluña y España.

El muro ha empezado a levantarse ya; no queráis que continúe. ¿Por qué no cambiáis de política? ¿Por qué no iniciáis una política nueva, que podría servir para despertar las energías que tal vez existen dormidas en todos los pueblos españoles? ¿Por qué no les dais un ideal de Estado moderno, el de laborar con libertad su propia vida? Estas Cortes las llamáis constituyentes; ¿qué mejor principio, señores, de su Poder soberano? He dicho.

ELS MINISTRES NACIONALISTES

El señor MARTINEZ DOMINGO: Señores diputados, la Comisión política de la Lliga Regionalista me ofreció un puesto en la candidatura de diputados a Cortes por Barcelona. Al haberlo, dió pruebas de espíritu amplio, porque no exigió de mí ni adhesión a un programa político, ni subordinación a disciplina de partido, ni sacrificio de mi criterio sobre las diversas cuestiones que en este Parlamento puedan plantearse. Todo lo dejó a mi libertad; la lealtad vale más que los compromisos políticos, cuando se tienen arraigados los sentimientos del honor y del deber. Claro está que en lo fundamental yo coincidía con la Lliga: coincidía con esta minoría en dos afirmaciones fundamentales: en la autonomía de Cataluña, que yo creo se ha de obtener o más amplia posible, y en la consecución de que esta autonomía se obtenga dentro de España. Si esta coincidencia no hubiera existido, yo no habría aceptado un puesto en la candidatura de diputados a Cortes por Barcelona. En lo que no sea fundamental, yo puedo moverme con aquella libertad de acción que mi buen juicio me trace, y dentro de aquellos límites que la caballerosidad y la delicadeza señalen para que nunca puedan tacharme de ingratitud aquellos a quienes yo debí el honor de figurar en candidatura. Porque el agradecimiento no será una virtud política, pero tengolo yo por una de las que más enaltecen al hombre.

Y he dicho todo esto para que ciertas afirmaciones mías se interpreten debidamente, para que no extrañen y no llamen la atención ciertas afirmaciones que yo haya podido hacer; para que no admire omisa responder a aseveraciones que a mí, personalmente, no me atañen; para que se comprenda bien mi situación y para que no sorprenda la libertad de juicio con que, tal vez, llegué a expresarme al tratar muchos asuntos que en este Parlamento se plantean.

Los Ministros catalanes, indudablemente quisieron demostrar que no les guiaba una finalidad política al intervenir en la dirección de los asuntos públicos de España, absteniéndose, por delicadeza, de plantear la cuestión de la autonomía catalana en momentos difíciles para España; pero se equivocaron, porque se ve que no les agradecéis su actitud, y sólo ha servido para que ellos perdieran popularidad en Cataluña y para que se agudizara el problema, haciéndolo todavía más difícil.

La Lliga Regionalista ha perdido terreno en Cataluña precisamente por eso: porque la opinión catalana la acusa de contemporizar demasiado con vosotros; de que se interesa demasiado por estas cuestiones pequeñas y mezquinas que constituyen, muchas veces, la esencia de la política española, que se conforma demasiado con el régimen político que hoy impera en España; la acusa también de que aquí ha olvidado la pureza de la doctrina nacionalista. Por eso ha perdido terreno la Lliga, porque se la acusa de que es demasiado española, de que es poco catalana. Grave injusticia, indudablemente; pero las multitudes son muy simplistas.

QUE FARA EL GOVERN?

Mi afirmación de que os habéis preocupado poco del problema de Cataluña no queda desvirtuada, ni por la actitud de Canalejas, que soy el primero en reconocer que era realmente un verdadero hombre de Estado, de gran altura de miras, de espíritu superior, que contrasta con el espíritu mezquino y pequeño de que este Gobierno ha estado rodeado en más de una ocasión, ni por aquella famosa Comisión parlamentaria, que no fracasó porque se retiraron los parlamentarios catalanes.

Yo no lo recuerdo exactamente, porque vengo por primera vez al Parlamento; pero, indudablemente, debió fracasar, porque siempre que se trata aquí de este asunto se mueven las Comisiones en un ambiente de suspicacia y de recelo que resta eficacia a todo lo que pueda resultar de sus deliberaciones. (El señor ministro de Hacienda: ¡Pero si dió dictamen la Comisión! — El señor Besteiro: Aquella Comisión se componía de amigos particulares del señor conde de Romanones.)

De todos maneras, si es cierto que el Gobierno está animado de un espíritu de conciliación, nada le cuesta estudiar con detenimiento este asunto, nada le cuesta presentar un proyecto concediendo la autonomía de Cataluña, con las restricciones que considere convenientes; entonces discutiremos nosotros la soberanía del Poder central y hasta donde limita la soberanía de los Poderes autónomos. De el Gobierno muestras de este buen deseo, y, aunque yo por mi parte carezca de autoridad para hablar en nombre de mis compañeros, tengo la seguridad de que puedo decir en nombre suyo que todos estudiaremos este proyecto con detenimiento sin pasión, animados del deseo de que renazcan los sentimientos de cordialidad y de que podamos trabajar unidos en esta obra, sin pequeñeces, sin rencillas, sin resquemores. Pero es necesario que no os limitéis a vanas palabras. Entonces se podrá exigir de nosotros que combatamos el separatismo, porque se nos dará autoridad para hacerlo. Sin eso, no esperéis nada de nosotros. He dicho.

EL DARRER ESFORÇ

El señor MARTINEZ DOMINGO: Muy pocas palabras, señores diputados, porque tengo una grandísima dificultad para expresarme, pero intervengo nuevamente porque el señor Clerra ha dicho que tenían gravedad mis palabras porque encerraban amenazas. (El señor Clerra hace signos negativos.) Precisamente yo quería decir que por mucho que me halagara la representación parlamentaria de Barcelona, por muy alto que yo considerara ese honor, fue para mí un sacrificio muy grande y sólo me lo impuse para venir aquí a cumplir un deber de patriotismo, para venir aquí a realizar un supremo esfuerzo para que las aspiraciones de Cataluña se realizaran dentro de España. Ilusión engañosa tal vez, ilusión engañosa seguramente, porque

tiene algo de pueril jactancia, el que yo, que carezco de méritos y de cualidades, pueda lograr lo que personas de tanto relieve político, hombres de tanto talento, no han podido conseguir hasta ahora.

Pero, ilusión o no, yo he de hacer el esfuerzo para que los que pueden llamarse hermanos no quieran ser sino enemigos; para que si el día de mañana (y no es que amenace, pero los momentos son difíciles, señores diputados) graves acontecimientos que pueden ocurrir dan la razón a mis pesimismo, culpéis a vuestra ceguera, culpéis a vuestra terquedad, culpéis a vuestra locura si no tratáis de atender las aspiraciones de Cataluña. Para decirlos que aún es tiempo de que se conceda a Cataluña lo que hace tantos años pide.

Mirad, señores diputados, que no se trata de la Lliga, que Cataluña está muy por encima de la Lliga; que no hay entidad política, por hábil y poderosa que sea, que pueda simular un problema tan vivo, tan real, como el de un pueblo que pide la libertad y desea conseguirla; como el de un pueblo que quiere gobernarse a sí mismo; como el de un pueblo que tiene un alma y no quiere que la deformen influencias extrañas; como el de un pueblo que tiene una historia y quiere continuarla con arreglo a su espíritu, espíritu que nació dormido durante años y ahora revive; pero que, con todas esas alternativas, es el mismo espíritu que palpita en todas las páginas de su historia. Y eso no quiere decir, señores diputados, que todas esas aspiraciones no puedan, no deba realizarse Cataluña dentro de España, porque precisamente la significación de esta minoría no es más que esa: el esfuerzo que venimos a realizar para que la autonomía le consiga Cataluña dentro de España.

LA SITUACIÓN DE BARCELONA

Yo, precisamente, no había querido tocar la situación actual de Barcelona para no involucrar dos problemas que yo tengo por distintos. Eso no quiere decir — y hablo en el terreno hipotético — que Cataluña, si tuviera un Gobierno, no resolviera esos asuntos mejor que vosotros; de eso estoy seguro, y estoy seguro porque tiene mejor sentido y más conocimiento de la realidad, porque la tiene más cerca... (Varios señores diputados: Muchas gracias.) Digo que conoce mejor la realidad porque la tiene más cerca. Esto no es una ofensa; es más difícil gobernar desde Madrid a Cataluña que gobernar a Cataluña desde Barcelona. (El señor Sarradell: ¿Me permite S. S. una interrupción? En ningún estatuto de autonomía figura como facultad del Gobierno regional ni las cuestiones sociales ni las de orden público. Seguiría el Gobierno central exactamente igual que hoy.) Yo digo que un Gobierno de Cataluña resolvería mejor este asunto. En este estatuto se establece que la legislación social es atributo del Poder Central por una transacción, no porque nosotros no entendamos que deba corresponder al Poder regional. (El señor Guerra del Río: Eso fue pedido por los socialistas. — El señor Sarradell: Y por todos los obreros del mundo. — El señor Guerra del Río: ¿Qué tiene que ver eso con lo que dice el señor Martínez Domingo? — El señor Besteiro: Sin perjuicio de que ellos pudieran desenvolver una legislación social propia; pero sin renunciar a ventajas ya concedidas.) Este ha sido un incidente que no tiene importancia para el asunto que ahora discutimos; no desviemos la cuestión.

Hablando de la situación de Barcelona. Quién duda, señores diputados, que dicha situación es grave, muy grave? Porque hechos que todos vosotros conocéis, hechos que se repiten allí con aterradora frecuencia han generalizado el temor paralizante al espíritu de ciudadanía. El valor colectivo, señores diputados, se pierde con mucha facilidad cuando existe la amenaza de un mal tan grave como la muerte, que sobre todos puede recaer el día menos pensado, a hora insegura, sin que exista más medio para evitar el riesgo que la inhibición de toda actividad ciudadana. Ya hace tiempo que en Barcelona se practica el terror con distintas finalidades; hasta los Gobiernos, cuando han querido ser energéticos, no han hallado medio más eficaz para mantener el orden que practicarle por su propia cuenta. (El Sr. Saborit: Y entonces no se hablaba de eso por las derechas.) Y esto, señores diputados, no es propio de un Estado civilizado. Si yo tuviera tiempo, expondría aquí las numerosas y complejas causas que han preparado el terreno para que el terrorismo arraigue en Barcelona; pero no quiero hablar de esto; me limitaré a decir que Barcelona se halla dominada por un terrorismo ante el

cual las autoridades gubernativas se han declarado impotentes para combatirlo, como lo demuestra el hecho de que no lo acaban; porque yo no puedo creer que exista interés en mantener una ciudad de España en tal estado de desorden, de anarquía, que no puede envanecerse a los ciudadanos de Barcelona, pero que, ciertamente, es un baldón de ignominia para el Poder público que lo consiente o no acierta a terminarlo.

EL LÍMIT DE LA PACIENCIA

Mire el Gobierno — y ya que se me obliga a hablar de este asunto de lo tengo que hablar — que no es posible jugar, como parece que lo está haciendo, con la paciencia de un pueblo, que la paciencia tiene sus límites; que ya en Barcelona se oyen voces desesperadas alzando acusaciones que no tendrán fundamento, que yo creo que no tienen fundamento, pero como la fatalidad de las apariencias las reviste de ciertos aspectos de verosimilitud, se va formando un ambiente que luego será difícil desvanecer, que va abriendo un abismo entre el Gobierno y Cataluña que os sería patriótico reducir y no ensanchar. (El señor Ministro de Instrucción Pública: En buena hora, ayudando todos un poco.) ¿Quién es el que no ayuda? (El señor Ministro de Instrucción Pública: Como yo no sé bien a quién representa S. S., no puedo decir «vosotros», pero la Lliga Regionalista ha procurado estorbar, en vez de ayudar, desde que surgió el conflicto.) Eso yo no lo sé. Yo he desempeñado tres años la Alcaldía y no he visto nunca esa acción de la Lliga respecto a los Gobernadores civiles. (El señor Ministro de Instrucción Pública: Hablamos de un conflicto de hace cuarenta días. No se refiere S. S. a tres años atrás. — El señor Guerra del Río: Pero, señor Martínez Domingo, S. S. como alcalde no procedía como el actual alcalde de la Lliga.)

Es el temor de que yo hablaba antes es causa de la actitud inexplicable de ciertas autoridades en momentos difíciles para la vida ciudadana, de la actitud inexplicable de los que están arriba y es causa de que el Poder público le sea también difícil hallar voluntarios para un Gobierno como el de Barcelona, viéndose obligado a mantener en su puesto más tiempo del que el interés público permite a personas de notoria ineptitud.

En fin, ante los hechos que en Barcelona se desarrollan, y que si yo hubiera tenido tiempo hubiera expuesto con más detención, porque creo conocer bastante el problema social de aquella ciudad, hay que decir que ante la incapacidad, la ineptitud y la negligencia que ha demostrado el Gobierno, no es extraño se haya formado allí un movimiento separatista, no va por ideales, como aquellos que responden a las doctrinas nacionalistas extremadas, sino por la ira, por la indignación, por la exasperación que ha provocado en todos la ausencia total de Gobierno. Y, naturalmente, todas estas cosas, que parecen inexplicables, suceden porque cuando el Poder público no actúa, por debilidad o por incapacidad de los que lo ejercen, es sustituido inmediatamente por otros Poderes, ya legales, ya fuera de la legalidad, porque los pueblos no pueden vivir sin una autoridad que mantenga el orden. Yo confieso, y por eso el otro día salí indignado de este salón, que es deprimente la situación de los hombres civiles en España por la intrusión de los elementos militares en los asuntos públicos. (Muy bien en la izquierda.) pero cuando el Poder público se ejerce sin dignidad, se ejerce sin honor, se ejerce con cobardía, no es extraño que lo suplan otros poderes, no es extraño que otros poderes suplan su incapacidad. He dicho.

El señor MARTÍNEZ DOMÍNGO: Para justificar mi aserto no quiero yo hablar de la actuación de la Junta de Defensa militares, ni de la manera ignominiosa como se expulsó de Barcelona al representante del Poder civil, ni tampoco de como el señor Martínez Anido ha sido nombrado comandante general de Melilla, ni de como ha vuelto a Barcelona el general señor marqués de Estella. (El señor Rodríguez de Viguri: Sería más interesante saber quién aconsejó el nombramiento del señor Martínez Anido.)

Recomanem a les entitats i als particulars que tenen a bé trametre'ns articles o notes suplicant, la necessitat absoluta (sense la qual no ens és possible fer-ne el menor cas) d'avaluar degudament els originals amb un segell a una firma de la Lliga.

Han passat les eleccions

REPOSICIÓN DE L'AJUNTAMENT DE CALDES DE MONTBUI. — L'ALCALDE DE CASTELLÓ D'EMPÚRIES JA NO ESTÀ PROCESSAT

La vila de Caldes de Montbui, el poble més gran del districte electoral de Castelló, en el període pre-eleccional de les passades eleccions de diputats a Corts, com altres pobles de Catalunya, la vergassada del centralisme, rebé en ple rostre la fuetada del poder central, afanyós de treure una acta més per un districte de Catalunya, per un districte dels més catalanissims: pel districte de Castelló, nom que evoca tot seguit la memòria excel·sa del gran Català Prat de la Riba.

L'instrument d'aquesta vergassada era el conglomerat híbrid que blasma de totes les còstes de la nostra terra: era de a U. M. N. de qui el centralisme servia per a produir l'estrell a Caldes.

Es volia pegar un cop fort a la testa del poble de major cens del districte, perquè repercutís a la resta dels pobles que el componen, a fi que aquest, temènt-se igual, cop, es possessin al costat incondicionalment i fessin sortir el candidat llerotat per tercera volta i que cercava la victòria valent-se dels mitjans de l'altra centúria, ja inadequats en ple segle XX.

Per a aquestes fins s'envia un delegat governatiu a inspeccionar els serveis de l'Ajuntament de Caldes, i com a conseqüència d'aquesta inspecció es formularen una sèrie de càrrecs a la Corporació popular en la qual, entre onze llocs, sols n'hi ha dos de minoria; a l'Ajuntament que porta executades una porció considerable de millores que són l'admiració dels que visiten la població; que no devia, ni deu a ningú, ni una pesseta a l'Estat, a la Mancomunitat i al Partit, ans bé; acreditat de l'Estat; que s'ufana de poder dir ben alt que sempre és dels que compleixen els múltiples serveis que s'imposen amb llur classicisme a les Corporacions populars; que mai grànt tenir autorització per a emetre un emprèstit de 90.000 pessetes per a una cosa de tantíssima importància com és la compra i habilitació d'un edifici per a Cases Consistorials, en dos anys, no tingut necessitat, tot i haver comprat l'esmentat edifici i d'habilitar-lo degudament, ni de la tercera part del dit emprèstit; que va a saldar el pressupost de 1922-23, amb més de 2.000 pessetes d'existència en Caixa, i amb una relació de deutors que sobrepassa la de creditors amb més de 17.000 pessetes.

Tots aquests fets no serviren per que aquells evidencien, no serviren a res. Res detura la inspecció ni els seus efectes. Calia complir el que volia el poder central; el que volia l'oligarquia madrilenya; cercar càrrecs, o, si no, inventar-los per a poder satisfer llurs desigs. Hi havia necessitat de decapitar un Ajuntament, una majoria municipal de nou entre onze, la qual no havia comès, ni cometia, cap més delicte que el d'aportar al candidat que el districte lliurement havia designat. En Ramon Albó i Martí.

Simultàniament a la suspensió es va nomenar un Ajuntament interí, per la qual cosa el puritanisme, la bona ètica popular, fou foragada, no donant-se a Caldes la repetició del nobilíssim gest d'un altre poble català — Molins de Rei — el qual rebutjà una mesura semblant.

A Caldes, després mal continguts, llargs dejunis governamentals, i, per sobre de tot, l'afany d'adquirir el poder municipal per a tenir-lo com una arma per a l'esdevenidor, foren la determinant de l'acceptació per part de l'oposició republicana, composta en sa major part d'aquelles persones que durant un quart de segle han integrat les minories.

Vinguda l'acceptació, es veié a Caldes com canviava el seu govern municipal; un govern municipal que pel seu immediat origen volia semblar governamental i que era tot a l'inversa, contrari al règim. Contemplaren com aquella entrada famosa de cavall sicilià que ho havia de trepitjar tot; com aquella fortíssima preparació guerrera; com aquell mània providencial que havia caigut a Caldes es convertia en aigua ben freda i no res més per obra i gràcia de la retirada abans d'hora de qui l'havia fet bullir. Lliure el districte de contrincant, Caldes pogué fer una afirmació plena de son valor, sortint de les urnes espontàniament 465 sufragis per a la candidatura d'En Ramon Albó i Martí.

Fèbles i injustificats eren — com es demostrà en el recurs d'aloçada que contra la suspensió feren els nou regidors de majoria, el qual està pen-

dent encara de resolució — els càrrecs formulats, i, per tant, la suspensió governativa sols podia durar els 50 dies que legalment i clarament està previngut, fora que per aquest cas concret es fes una llei especial. No fou així. Foren endebedats els requeriments. Existia per entremitg la promesa primitiva i l'afany de servir el poder fins qui sap quan. Si fins a darrera hora es va voler posar en dubte l'autenticitat d'un document oficial de l'ordre governativa de reposició! Però, en fi, en el món tot s'acaba i també s'ha acabat aquesta etapa de Caldes. Dilluns, a les set del vespre, van ésser reintegrats en llur càrrec els nou regidors suspesos, quedant altra volta l'Ajuntament de Caldes, constituït, en la seva expressió popular.

Ara hom parla de tributar un homenatge als nou regidors, víctimes de la suspensió. Hom creu que serà això un complet acte de desgreuge. Que serà una brillant corona posada al damunt de la testa dels benemèrits consellers de Caldes.

L'Audiència de Girona ha revocat l'auto de processament de l'alcalde de Castelló d'Empúries. En Josep Borlles de la Cuesta, el qual va ésser dictat pel jutjat de Figueres en el sumari que per suposat delicte de malversació de cabals públics va instruir-se contra la majoria d'aquell Ajuntament, suspès violentament després de l'expedient governatiu que va fer tramitar el senyor Lluje en vigílies de les passades eleccions.

Subscripció pública de 50.000 OBLIGACIONS

de la Unió Elèctrica de Catalunya, S. A. al 6 per 100 d'interès

Lliure d'impostos vigents, i garantitzades subsidiàriament per les Companyies

Barcelona Traction Light & Power Co. i Energia Elèctrica de Catalunya

La Unió Elèctrica de Catalunya, S. A., amb un capital accions de 20 milions de pessetes, completament desemborsat, ha estat constituïda amb l'objecte d'assumir la direcció del subministre de la producció elèctrica de les dues Societats productores, la «RIEGOS Y FUERZA DEL EBRO, S. A.» i la «ENERGIA ELÉCTRICA DE CATALUÑA, S. A.», que en l'últim any ha arribat a 331 milions de k. w. hs.

En remuneració de la intervenció referida, ambdues Societats productores han garantitzat a la «UNION ELÉCTRICA DE CATALUÑA, S. A.», per tot el període de vida d'aquestes Obligacions, la percepció d'un canón de 11 cèntims de pesseta per k. w. hs. venut, la suma del qual, que importa sobre les xifres de 1922, pessets 3.669.000, ha estat afectada per la «Unión Eléctrica de Catalunya, S. A.» en garantia del pagament de l'anualitat d'interès i amortització de les seves Obligacions.

El dit canón és revisable periòdicament de tal manera que en tot temps cobreixi l'anualitat d'interès i amortització de les dites Obligacions. La venda de k. w. hs. de la «RIEGOS Y FUERZA DEL EBRO, S. A.» i de l'Energia Eléctrica de Catalunya, S. A., en els últims cinc anys, és com segueix:

Any	K. w. hs. venuts
1918	266.326,188
1919	233.787,098
1920	257.370,543
1921	266.143,766
1922	331.913,441

La «Unión Eléctrica de Catalunya, S. A.» ha adquirit la totalitat del capital Accions de l'Energia Eléctrica de Catalunya, S. A., els valors de la qual, així com la resta de l'actiu social, queden especialment afectats a les Obligacions que s'han creat, sense que pugui la Companyia crear cap títol de caràcter igual o preferent que gravi els béns que en l'actualitat posseeix la Companyia.

Les 50.000 Obligacions que s'emeten formen part de les 100.000 creades; són al portador, de 500 pessetes nominals, al 6 per 100 d'interès anual, lliures d'impostos vigents, amortitzables a la par, per sorteig anual en un termini de 40 anys, a comptar del dia primer de juliol de 1926, reservant-se la Societat el dret d'antelupar l'amortització de totes o d'una part de les dites Obligacions, per sorteig o per compra a Borsa.

Condicions de subscripció

Un Sindicat integrat per la Societat Anònima Arnús-Gari, la Banca Marsans i el Sindicat de Banquers de Barcelona, ha adquirit en ferm aquestes 50.000 Obligacions i les oferia en la subscripció pública que s'obrirà el dia 3 del pròxim mes de juliol, reservant-se la facultat de declarar-la coberta en tot temps.

Les comandes es serviran per l'ordre que es rebí, contra pagament de llur import, al tipus de

93 per 100, o sia 465 pessetes

per Obligació, i remesa de les carpetes provisionals representatives de les Obligacions, proveïdes del cupó del primer d'octubre.

La cotització a la Borsa de Barcelona serà sol·licitada immediatament.

Barcelona, juny de 1923.

PUNTS DE SUBSCRIPCIÓ

- Societat Anònima Arnús-Gari
- Banca Marsans, S. A.
- Banca Tusquets, S. A.
- Fills de F. Mas Sardà
- Jover i Companyia
- Banc de Catalunya
- Soler i Torra Germans
- Banc de Pèstecs i Descomptes
- Banc Urquijo Català
- Banca Mir, S. A.
- CASSA DE LA SELVA: Bosch i Codolà, Jubert i Presas
- GRANOLLERS: Banc de Granollers
- REUS: Banc de Reus de Descomptes i Préstecs
- HIPOLL: P. Suñer Ferrer
- SABADELL: Banc de Sabadell
- TARRAGONA: Banc Comercial de Tarragona
- TERRASSA: Banc de Terrassa
- TORTOSA: Banc de Tortosa
- VALLS: Banc de Valls
- VILANOVA I GELTRÚ: Banc de Vilanova

LOCALS

Observatori Meteorològic de la Universitat de Barcelona.—Dia 30 de juny de 1923.

Hores d'observació: A les set, a les tretze i a les divuit.

Baròmetre a 0° i al nivell de la mar: 766'2, 766'2, 764'9.

Termòmetre sec: 22'0, 22'3, 21'0.

Termòmetre humit: 16'5, 17'0, 17'3.

Humitat (centèsimes de saturació): 53, 56, 67.

Direcció del vent: E. SE. ESE.

Velocitat del vent en metres per segon: 6, 4, 3.

Estat del cel: Quasi serè. Serè. Quasi serè.

Classe de núvols: Fr.K., C.St.

Temperatures extremes a l'ombra: màxima, 23'5; mínima, 15'4; mínima prop del sol: 17'4.

Oscil·lació termomètrica: 5'1.

Temperatura mitja: 20'9.

Precipitació aigua, des de les set del matí del dia anterior a les set del dia de la data, 0'0 mm.

Recorregut del vent en igual període: 128 km.

Observacions particulars: No-cap.

El director, E. Alcobé

Vanos Cardús Portaferriassa, 10.

Al carrer de Ribes caigué d'un

tramvia Joan Martin Ferrer, de 19

anys, jornalier, i es va fer una ferida

per esquinçament d'alguna gravetat al

peu dret.

L'auxiliaren al dispensari de la

Ronda de Sant Pere.

-EL MILLOR OBSEQUI

per a les vacances és un aparell foto-

gràfic de la casa **OUYAS**, Portal de l'Angel, 11.

De l'escola que En Joan Salvatella

i Parellada té a Sans hem rebut una

paperera amb litografia i relleus molt ben

presentats.

Vaixelles PORCELLANA

J. Llorens. Rbla. Flors, 30.

Una noia de 19 anys que viu a

una barraca de prop del Cementiri

Vell, tingue la mala pensada de cer-

car raons a un matrimoni, i com

es natural, entre marit i dona, la

van deixar feta una llàstima i preci-

sada a anar amb tota pressa al dis-

pensari del Taulat.

Poc després ingressava al dispen-

sari de Can Tunis una noia de 16

anys, que viu a una barraca de la

platja, la qual tenia el cap badat

d'un cop de cadira que li va clavar

el seu padastre, el qual havia arribat

a casa deploablement alcoholitzat.

L'excel·lent ciutadà fou detingut.

I com que deu ésser una mala tonga

de peus que viuen en barraques, dues

dones que habiten en unes del pas-

seig de la Creu Coberta, es van fer

malbe les cares a ungles, i un

noi que habita a una barraca de Ma-

goria, Antoni Pubill, d'onze anys,

muntant un cavall del seu pare, cai-

gué i es fracturà la clavícula dreta.

Cristalleries J. Llorens, R. Flors, 30

Quan més atafegat estava, durant

la nit, un minyo de 20 anys, Apolloni

Balibé Camero, espanyant un apa-

rador a can Trius, carrer del Call, 16,

va ésser sorprès per un sereno i con-

duït a la delegació.

-JOIES VILANOVA Unité, 6.

La Junta Directiva del Salut Esport

Club fa avinent que ha estat suspesa

la funció d'avui, per no ésser

possible la seva representació dispo-

sant de material apropiat, com es cos-

tum en aquella societat, i mereix l'au-

tor senyor Góngora, a conseqüència

de la vaga de transports.

Oportunament s'annunciarà la data

de la representació suspesa.

- Aparells fotogràfics

garantitzats i econòmics, els troba-

reu a la casa **OUYAS**, Portal de l'An-

gel, 11.

La Delegació Regia d'Ensenyament

Primari autoritza els mestres, els lo-

cals dels quals no estiguin en les de-

gudes condicions de ventilació, per-

què suprimixin la classe de la tar-

da, i prolonguin una hora de la mat-

inal, en tot el que resta de curs.

- Vanos Casa NOU, Fernando, 30,

costat església St. Jaume.

Amb motiu de la mort del seu pre-

sident, don César A. Torras, s'han

rebut al Centre Excursionista de Ca-

talunya, moltes comunicacions de

condol, entre les quals hi ha la del

Club Alpí Francès, Centre Excursion-

ista de Vich, Centre Excursionista

de Sabadell, Ajuntament de Cam-

prodón, Club Pirenenc Terrassí, Cen-

tre Excursionista Montserrat, Centre

de Lectura de Reus, Secció del Ca-

nigou du Club Alpí Francès, Cen-

tre Excursionista de la Comarca de

Bages, Federation des Sociétés Pire-

nétes, Foment Martinenc, Centre Ex-

cursionista del Vallès, Esport Ciclis-

ta Català, Grup Excursionista Mai

Enrera, Grup Excursionista Mari-

nenc, etc., etc.

El Centre Excursionista de Catalu-

nya reagraça efusivament totes les

entitats que han tramès el seu condol,

en la impossibilitat de fer-ho particu-

larment.

- Per a cines de família

no hi ha com la casa **OUYAS**, Por-

tal de l'Angel, 11.

La senyora que va donar una

conferència al Casal de l'Estalvi,

amb motiu del V Congrés de Metges

de la Llengua Catalana, no es diu

Cecilia, sinó Herclia, i pertany a

l'Escola d'Infermeres de Santa Ma-

drona.

- VINS RIOJA : M. LAQUESTA

Hem rebut el segon número de la

novella d'ara, corresponent a aque-

ta setmana, que publica la interes-

sant novella "Nostramo", de l'em-

inent Victor Català, amb il·lustració

de l'Antoni Jiménez.

La Manufacture Parisienne, del

Passaig de Gràcia, 115, s'encarrega

d'executar plànols i projectes en

mobles de jonc i mèdula, en coope-

ració amb els millors decoradors i

moblistes.

Des de demà, 2 de juliol, quedarà

obert a les oficines de l'Ateneu Bar-

celonès el pagament del cupó núm-

ero 23 d'obligacions hipotecàries, i el

del cupó núm. 4 de bons de reforma

de la dita entitat, continuant-se en

els successius dies fèiners.

- CECIL HOTEL-PARIS

7, Rue du Conservatoire, 7

Al centre de negocis i grans bule-

vards, algua calenta i freda, calefacció

i telèfon privat a totes les cam-

bres, i quarto de bany, cuina agra-

da. Pensió des de 36 francs. (Cam-

bres des de 12). Es parla català.

Relació dels objectes trobats i dipos-

itats a la Majordomia de l'Ajunta-

ment:

Un clauer amb tres clauetes; una

bufanda, semi-seda, color verd; un

tros de tela negra; fotografies, certi-

ficats i una cédula personal a nom

de Marian Ruiz; unes ulleres usa-

des; una bossa-moneder de pell, color

marro, contenint dos mocadors de

butxaca, una clau i centins; un pa-

raquis; un paquet, contenint rosa-

ris; una clau.

Relació dels objectes trobats en au-

tomòbils durant el transcurs del juny

els quals estan a disposició de sos

propietaris en les oficines de la Fe-

deració Aribau, 21, entresol.

Dos plànols de carreteres franceses;

un vano, un estoiç amb eines de den-

tista.

- Sangrà Pelayo, 11. Banyeres

Hem rebut l'edició econòmica de la

Guia de carrils "Expres" corresponent

al mes de juliol.

La societat Tibidabo estableix des

d'avui l'hora d'estiu per al tramvia

i Funicular fins la una de la mati-

nada.

Avui, diumenge, a les onze del ma-

ti, tindrà lloc a la Escola Cantorini

de Sant Just, la reunió mensual

d'«Els Amics dels Goigs».

- VINS RIOJA : M. LAQUESTA

Ahí tardà va ésser curat al dispen-

sari de la Ronda de Sant Pere,

el nen Pasqual Invernati Parra, de

3 anys, habitant al carrer de Monta-

nyans, 3, el qual s'havia intoxicat

bevent lleixiu.

Al de Sant Martí van auxiliar un

altre nen, Joan Josep Moreno, d'un

any, fill d'uns gitano acampats prop

de la Monumental, també intoxicat

per haver begut trementina.

I al de Santa Madrona, va ésser

assistit un noi, Marcell Bosson, de

7 anys, d'una vaqueria del carrer de

la Fontonrada, que havia estat atrop-

ellat al Paral·lel per una tartana i

havia rebut mal al peu esquerre.

Al carrer d'Urgell la motocicleta

número 1759 va atropellar ahir a la

tarda Pere Pujol, de 31 anys, i li va

causar contusions a les cames i a

les mans que li van ésser curades al

dispensari del carrer de Sepúlveda.

HÈRNIA

Aparell gítrori graduable

NOTTON (patent). De gran

precisió per a la contenció per-

fecta, comodíssima i perma-

nent de totes les hèrnies i cura-

ció radical en nens i casos

recents en adults. Sense acció

ni ressorts molestosos i perlu-

dicels. De pilotes multiformes

de goma, suaus, impermeables

i rentables. Invisibles i lleugers.

Per la seva flexibilitat permet

tois els exercicis, esports i els

treballs més pesats. Les més altes recomen-

des a les Exposicions de París 1911 i Barcelona

1921. Institut de Herniologia i Ortopèdia, Ronda

de la Universitat, n.º 7, Barcelona.

Sardanes

Demà, a les deu del vespre, l'Agrupació

Sardanista "Mossèn Cinto" celebrarà una

audició de sardanes davant l'Escola Mossèn

Cinto.

El programa anirà a càrrec de la cobla

Catalunya.

Avui, a les deu de la vetlla, sardanes

al Centre Moral del Poble Nou (Passaig del

Triomf, 33), a càrrec de la cobla Barcino.

AUTORIZEU LES NOTES DE LES

QUALE ENS PREGIEN LA PUBLICA-

CIO, AMB UN SEGELL O UNA FIR-

MA QUE ENS SIGUI CONEGUDA.

COL·LECCIÓ

MINERVA

Fontserè. - Instruccions meteo-

rològiques per a prevenir el

temps. Ptes. 0'90

Dr. Roig-Baventós. - «Nocions

de puericultura» per a criar els

fills (segona edició). Ptes. 0'90

«Llicons pràctiques de cuina».

Cent fórmules fàcils i variades.

Ptes. 0'90

Capmany. - «El Contrapès». El

ball popular a Catalunya.

Ptes. 0'80

Garriga. - «Manipulacions foto-

gràfiques». Indispensable als afi-

Les Terres Catalanes

GIRONA LLEYDA

(Conferència de les 9'30 de la nit)

L'Assemblea dels republicans

S'ha celebrat l'Assemblea dels republicans nacionals de les comarques gironines amb assistència de delegats de totes les comarques, el diputat a Cortes per La Bisbal senyor Albert i dels de la comunitat dels districtes gironins.

Varen ésser elegits president el senyor Albert i vicepresident els senyors Casals i Tolosa, presidents respectivament dels centres de Figueras i Girona.

Varen posar-se a deliberació els punts següents:

Denominació del partit; forma de Govern; problemes econòmics, socials, religiosos; nacionalisme català; Març; política interior; organització del partit i tònica a seguir; premsa, etc. Intervingueren en les discussions els membres de la comissió organitzadora i els senyors Farragans, Gallart, Llobera, Martínez, Noguera i Comet, Pibernat, Quintana, Inglès, Rahola i Santaló.

Entremig de les sessions de l'Assemblea sortiren tots els assistents per anar al cementiri a visitar les tombes del comandant Ferrandiz i tinent Bellés, fusellats per sublevació a favor de la idea republicana.

Informalitat d'un equip de futbol

Ahí corregueren rumors que l'equip català de l'Olimpic es desdria de son compromís de venir a jugar, després que l'havia firmat.

Aquests rumors han estat confirmats, car el sudit equip no ha volgut venir, quedant-se a València, malgrat son compromís per escrit i les gestions amistoses de la Junta de la nostra Unió Deportiva que li havia fet el contracte.

Ha estat posat aquest comportament a coneixement de la Federació Catalana i s'ha gestionat la vinguda del Martinec.

Desgràcia

Ahí el tren número 235 de la línia Girona-França va esclatar un home prop de Bordils.

Aquest home feia poc havia complert 9 anys de presí per haver robat dues gallines.

El Sometent

El capità general ha aprovat els següents nomenaments del cos de sometents:

Caporal de parat de Terrassa, Amadeu Torrens Astals.

Caporals de districte. — Terrassa, Josep Guillaumot Musons; de Polinyà, Hermenegild Villandell Solà; d'Olerdola, Josep Hill Ros; de Cervià de Ter, Heraci Ripoll Gali; i de Molló, Bartomeu Nogué Vila.

Sot-caporals de districte. — De Terrassa, Miquel Domingo Pagés; de Castelló, Emili Torras Claret; Sitges, Ramon Soler Tassia; Calonge, Joan B. Rodon Botet; de Molló, Sebastià Vilardell; de Ripoll, Benet Miquel Ferrarons; d'Alguairó, Miquel Pellissé Moranchó; de Bellvís, Jaume Torrent Blosa; i de Barruera, Agustí Benaví Fondevilla.

La Sagarra

SANTA COLOMA DE QUERALT. — La revetlla de Sant Pere es va celebrar amb una animació extraordinària, veient-se nombroses colles pels carrers, i visitant les fons dels Comtes.

—El dia 10 de juliol, tindrà lloc la tradicional fira coneguda de «les torques», degut a la gran venda dels dits elements útils a la pagesia.

—Avancen ràpidament les obres dels nous locals socials del Casal Nacionalista i Cooperativa Obrera.

—Ha estat nomenat mestre efectiu per l'Escola graduada, el senyor Naves, el qual residia actualment a Riudecols.

—Degut al foc que s'inicià a la casa de N. Aleix Borràs, i amb les dificultats hagudes per a sufocar-lo, és probable que l'Ajuntament es vegi obligat a adquirir aparells adequats per aquests casos.

(Conferència de les 9'45 de la nit)

El Congrés dels sindicats obrers

Avui probablement acabaran les deliberacions del Congrés dels sindicats únics. Assisteixen de 40 a 50 delegats.

Demà donaran compte de les conclusions en un miting que faran al teatre dels Camps Elisis.

Altres noves

El dia 5 de juliol es farà el pagament de les finques expropiades per a la construcció de la carretera de Cervera a Agramunt, tros del terme de Les Pallargues.

El dia 12 es pagaran les del tros de Soleris a Albegades de la carretera de Molterusa a Flix.

—L'inspector de Sanitat ha recordat als alcaldes que estan obligats a donar-li compte de les vacunacions que es fan en llurs pobles.

—Aquesta tarda han estat detinguts al Pont, Lluís Rodríguez i Enric Salvat, indocumentats que afearen un rellotge i altres coses.

—S'ha trencat al terme d'Albelda el canal d'Aragó i Catalunya, en una extensió d'uns 30 metres. S'ha telegrafiat al ministre que el faci reparar ràpidament perquè a més de que es necessita molt l'aigua, podria fer-se malbé més tros.

—Han estat aprovats els comptes dels ajuntaments de Riú i Masoteres.

—S'ha anunciat la provisió de la plaça d'auxiliar de la secció de lletres de l'Escola Normal, entre ex-alumnes de l'Escola Superior del Magisteri.

—Demà celebrarà solemnes cultes la Congregació de la Sang.

TARRAGONA

(Conferència de les 9 de la nit)

Excursió artística

L'Onco Tarragoní i la cobla La Principal del Camp de Valls han fet una excursió artística a Tortosa, que ha resultat d'un èxit molt superior al que podia esperar-se.

En arribar, varen anar a la Catedral a cantar una salve a la Mare de Déu de la Cinta, i després anaren a observar l'Ajuntament, cantant el «Cant de la Senyera» i l'«Himne Riera».

També han estat un gran èxit els concerts que han donat al Circ i al teatre Principal.

Audicions de sardanes

La Principal del Camp ha començat avui, abans de sopar, a donar unes audicions de sardanes. Ara la Rambla era plena i es ballava animadament.

Després en donarà en diversos indrets de la ciutat.

Miting

Demà es farà a Valls un miting en pro de la premsa catalana, parlant-hi entre altres l'advocat Eudald Meléndez, de «La Veu de Tarragona»; el doctor Company, de «La Cruz»; i En Joaquim Panadés, del «Magisterio de Tarragona».

Altres noves

Ha mort sobtadament l'ex-regidor i conegut comerciant En Josep Vició Herro.

—Ha rebut el grau de filenciat en teologia, en nostra Universitat Pontifícia mossèn Josep Lucas Solà, de Barcelona.

—Demà vindran a posar la primera pedra de la fàbrica de tabacs el senyor cardenal arquebisbe, que en beneirà la pedra, el diputat a Cortes senyor Bastos, director de la Tabacalera, i N. Edoard Recasens, diputat per aquesta circumscripció.

—Es troba en nostra ciutat, visitant els monuments d'art la senyora vídua i filla del patriarcat del catalanisme senyor Prat de la Riba.

—Aquesta vetlla arribarà el cor Harmonia de Matarró.

La Costa

PINEDA. — Demà, dimecres, 1 de juliol, don Ramon d'Alós donarà una conferència a la sala de Biblioteca Popular de Pineda sobre l'interessantíssim tema «La Divina Comèdia» de Dant Alighieri.

La festa expiatòria de la blasfèmia

Al Temple de la Sagrada Família

Divendres, dia de St. Pere, tingué lloc en el nomenat per En Maragall «Temple de la Idealitat catalana», la XVI festa eucarística de reparació del vergonyós vicí de la blasfèmia, de Catalunya afronti que tant rebel·la la paria nostrada en devaluar el verb, distintiu de nacionalitat, a la més fastigosa baixesa.

A la cripta s'acoblaren les entitats de pietat, no mancant-n'hi cap de les que promouen el ressorgiment religiós de Catalunya, i molt de veïnatge que juntà el cent de la missa «Fons Bonitatís», dirigit pel vicari Mn. Jaume Lluch, amb el de les entitats esmentades. Fou un efecte cor-porador el de la pregària col·lectiva.

Combrerem prop d'un miler de persones, sense parlar mai la llengua a Jesús Eucarístia.

En acabar la Comunió fou exposat el Santíssim Sagrament a l'adoració dels fidels perquè poguessin invocar-lo durant tot el dia a l'hora de la processó. Entorn de la Custòdia amb l'Hostia consagrada, cremaven els ciris entre flors blanques i vermelles i en la vetlla s'anaven rellevant les associacions del Temple.

A les cinc de la tarda tingué lloc la funció de desgranges assenyada, predicant el Rnd. Dr. Valentí Martí, catedrati del Seminari Conciliar sobre l'honor que devem a Déu Nostre Senyor, sobre tot agraïment i so-les el fonament de la Litúrgia, i com major ha d'ésser aquest honor sobre tanta abominació i ingratitud dels homes.

Seguidament s'organitzà la processó eucarística, que fou molt concorreguda. Anaven al davant obrint camí batidors de la guàrdia municipal a cavall, vestits de gala; seguien els gegants de la ciutat. Precedia l'acompanyament la creu processional. Concorrien les escoles del Patronat de la Sagrada Família i les del Temple; banda de l'Asil Naval i escoles de l'Immaculat Cor de Maria, Circul Tradicionalista de Sant Martí, Vella Nocturna, Catequisme del Temple de la Sagrada Família, Catequistes de la Immaculada i Sant Lluís Gonzaga amb el seu penó, banda de paisans, obres post-escolars del Temple, «Nostre Casal», banda uniformada titulada L'Harmonia Espanyola, col·legis de noies i el Pomei «Poncelletes del Nostre Casal», veïns del Poblet amb la seva bandera de Sant Roc banda de Veterans, acompanyament del penó principal, que portava el regidor senyor Escalà; banda Salesiana, portants del talem, escolants del Bon Suocós i del Temple, clerecia i el Santíssim Sagrament sota talem. Portava la Custòdia Mn. Torner, vicari que havia estat del Temple de la Sagrada Família. Presidia la processó el tinent d'alcalde senyor Masot, amb les representacions cabdals de les institucions al redós del Temple establertes.

El veïnatge tenia els carrers amb domossos i en alguns indrets alçada altars. Es veien onejar molts draps batrals i la bandera nostrada volava als centres corporatius de la barriada. Presenciava el pas de la processó una gran gentada.

En tornar a l'Explanada que ha d'ocupar la Basílica, es feu la reserva solemne cantant l'himne l'himne eucarístic, i des de la part alta, damunt de la cripta, mentre abrandava el foc a les teieres amb flamarades gegantines i tocaven totes les músiques i la munió de fidels ocupava aquella gran extensió amb ciris encesos, es beneí el poble amb l'Hostia Santa. Molta estona després encara flamejaven les teieres i les bengales donaven colors a les obres dels campanars del gran monument d'expiació situat al bell mig de la urbs barcelonina.

A les funcions del matí i de la tarda es repartiren fulletos convidant a tothom a lloar el Senyor, fent raonables consideracions sobre la ingratitud de la blasfèmia a la nostra terra.

Banca Tusquets, S.A.

CANVI — VALORS — DUPONS
Banc del Centre número 6

Vida Comercial

NAVEGANT DE REM

Ha fondejat al nostre port un petit bot de fons, que amida quatre metres de llarg, tripulat per l'esportista danamarqués Johan Frederik Tryde.

Ha fet el viatge de Copenhague a Barcelona a rem, amb el següent itinerari: de Copenhague pel Mar Bàltic, a Kiel; de Kiel, per canals fins a Emden, per la via fluvial a Holanda, arribant a Amsterdam, a La Haia i a Rotterdam; d'aquí a Anvers; des d'aquesta població a Brusselles; després a Gant i a Bruges; de Bruges a Dunquerque, on arribà el 28 de setembre darrer; romangué a París fins a l'abril, treballant de pintor mentre li espariaven l'embarcació.

El 20 d'abril sortí de París, pel Sena i afluent, fins a Cete; des de Cete, per Narbona, a la Nouvelle; des de La Nouvelle a Barcelona, per mar; l'11 de juny emprengué la marxa per mar.

Emprengué l'excursió el primer de juny de 1922.

Sortí amb un altre excursionista en altre bot, Buchwaldog, que arribà fins a Brusselles, on desistí de continuar el viatge.

El senyor Frederik és artista i ha realitzat l'excursió amb fins purament esportius i artístics, puix per tota els llocs que ha passat ha anat prenent punts pictòrics.

El dia que més quilòmetres féu foren 112, comptant amb el corrent favorable, des de les vuit del matí fins a les cinc de la tarda.

MOVIMENT DEL PORT

Dissabte, dia 30

VAIXELLS ENTRATS:

Vapor espanyol «V. La Roda», de Marsella, amb càrrega general i trànsit i 3 passatgers.
Vapor espanyol «Núria», de Cádiz, amb càrrega general.
Vapor noruec «Kau», de Copenhag, amb carbó.
Vapor espanyol «Mallorca», de Palma, amb càrrega general i 75 passatgers.
Vapor noruec «Stromboli», de Cristiania, amb càrrega general.
Vapor francès «Circassie», de Megador, amb càrrega general.

VAIXELLS DESPATXATS:

Vapor espanyol «Villarejo», amb càrrega general, cap a Les Palmes i scales.
Vapor espanyol «Escalona», amb càrrega general, cap a Les Palmes i scales.
Vapor espanyol «Tintor», amb càrrega general, cap a Alacant i scales.
Llargut espanyol «Cervera», en llast, cap a València.
Llargut espanyol «Riquelme», en llast, cap a Matarró.
Pallesol espanyol «Maria del Naufragio»,

amb càrrega general, cap a Màlaga i scales.

VAIXELLS SORTITS:

Vapor francès «Circassie», de trànsit, cap a Marsella.
Vapor espanyol «Mabón», amb càrrega general, cap a Ràvisca.
Vapor espanyol «Balear», amb càrrega general, cap a Mabó.
Vapor noruec «Stromboli», de trànsit, cap a Gènova.
Vapor espanyol «Reina Victoria», en llast, cap a Palma.
Vapor espanyol «Mallorca», amb càrrega general, cap a Palma.

COMPANYIA PINILLOS

Situació dels vapors de la Línia Pinillos, segons informes que ens comunica el seu agent, en aquesta plaça:

El vapor «Infanta Isabel» va sortir de Vigo el dia 21 de juny, cap a l'Havana.

El «Barcelona», al port.

El «Cadix», sortirà de Barcelona el dia 3 de juliol, en viatge cap a l'Havana, via Canàries.

El «Catalina», sortí de Barcelona el dia 28 de juny, en viatge vers el Brasil-Plata.

El «Conde Wifredo», sortí de Nova Orleans, el dia 21 del corrent.

El «Balmes», a Buenos Aires.

MERCAT VINICOLA DE BARCELONA

Dia 30 de juny de 1923

(Informació facilitada per l'Associació de Magatzemistes i Exportadors de vins de Barcelona.)

Preus per grau i hectolítre i mercaderia posada al celler del col·lector:
Penedès: blanc, a 165 pessetes; negre, a 165.

Camp de Tarragona: blanc, a 175 pessetes; negre, a 175.

Conca de Barba: blanc, a 150; negre, a 150.

Priorat: negre, a 2 pessetes.

Vilanova i Geltrú: negre, a 175 pessetes.

Igualada: negre, a 165 pessetes.

Martorell: blanc, a 2 pessetes.

Manxa: blanc, a 2 pessetes.

Alacant: negre, a 225 pessetes.

Mistela blanca, a 275 pessetes.

Mistela negra, a 275 pessetes.

Moscato, a 4 pessetes.

Tendència flua.

(Prohibida la reproducció si no s'esmenta la procedència.)

ADOS

Dia 30 de juny de 1923

(Informació de la casa J. Espinós, de Barcelona.)
Superfostat d'os de 12'90 d'àcid ros-

Centre Cotoner de Barcelona

INFORMACIÓ TELEGRÀFICA

TELEGRAMS OFICIALS DEL DIA D'AVUI

Liverpool	Tanca anterior	Obriment avui	Segon telegrama	Tercer telegrama	Quart telegrama	TANCA
Disponible	16.34	00.00	16.52	00.00		00.00
Futurs:						
Juliol	15.13	15.17	15.16	00.00		15.22
Octubre	13.63	13.70	13.66	00.00		13.68
Gener	13.05	13.12	13.08	00.00		13.08
Març	12.90	N.	12.93	00.00		12.93
Maig	12.77	12.81	12.80	00.00		12.80

Alexandria	Agost	Octubre	Junel	Tanca anterior	Obriment avui	TANCA
Futurs, Ashmouni	29.75	28.85	Juliol	15.00	00.00	15.02
		Juliol	Nbre.	15.40	00.00	15.50
» Sakellaridis	30.52	32.35				

Nova York	Tanca anterior	Obriment avui	Segon telegrama	TANCA
Disponible	28.55	00.00	00.00	28.50
Futurs:				
Juliol	27.33	27.42	27.25	27.29
Octubre	24.91	24.99	24.88	24.78
Desembre	24.33	24.45	24.32	24.23
Gener	24.05	24.15	23.98	23.87
Març	24.00	24.08	23.95	23.82

Nova Orleans	Tanca anterior	Obriment avui	Segon telegrama	TANCA
Disponible	25.75	00.00	00.00	25.38
Futurs:				
Juliol	27.75	27.75	00.00	27.46
Octubre	24.35	24.35	00.00	24.13
Desembre	23.98	00.00	00.00	23.76
Gener	23.81	00.00	00.00	23.62
Març	23.68	00.00		23.52

Barcelona, 30 de juny de 1923

tòric i mig de nitrogen, a 16 pessetes els 100 quilos.

Superfosfat de calç de 18/20 per 100 d'àcid fosfòric soluble, a 13 pessetes els 100 quilos.

Superfosfat de calç de 16/18 per 100 d'àcid fosfòric soluble, a 12 pessetes els 100 quilos.

Superfosfat de calç de 13/15 per 100 d'àcid fosfòric soluble, a 10 pessetes els 100 quilos.

Sulfat d'amoniac de 20/21 per 100 de nitrogen, a 57 pessetes els 100 quilos.

Nitrat de sosa de 15/16 per 100 de nitrogen, a 44 pessetes els 100 quilos. Sulfat de potassa de 90/92 per 100, equivalent a 49/50 potassa pura, a 33 pessetes els 100 quilos.

Clorur de potassa de 80/85 per 100, equivalent a 50/51 de potassa pura, a 31 pessetes els 100 quilos.

Materia orgànica còrrida natural de 10/11 per 100 d'nitrògen i 2/3 d'àcid fosfòric, a 40 pessetes els 100 quilos.

Nitrogina Sant Jordi de 8/10 per 100 de nitrogen, a 35 Ptes. els 100 quilos.

Producte fosfatat Sant Jordi, a 60 pessetes els 100 quilos.

Sofres

Sofre Sant Jordi 98/100 per 100, a 13 pessetes els 40 quilos.

Sofre Sant Jordi extra 98/100 per 100, a 15 pessetes el sac de 40 quilos.

Sofre precipitat gris, a 9 pessetes el sac de 40 quilos.

Sofre sublimat (flor), a 19 pessetes el sac de 50 quilos.

Sofre de terròs, a 28 pessetes els 100 quilos.

Sofre en canó, a 48 pessetes els 100 quilos.

Anuncis Oficials

BANC HISPANO COLONIAL

Des del dia 2 de juliol vinent, tots els dies feners, de nou a dos quarts d'onze del matí, es pagaran per aquest Banc els cupons i títols amortitzats del Deute municipal de l'Interior, emissions de 1903, 1904 i 1905 sèries A, B i C, emissions de 1906; sèries D de 1907 i 1910; sèries E i P de 1912; sèries B de 1912, 1913, 1916, 1917, 1918, 1919 i 1920; emissió de 1921, per 8 per 100; així com també els cupons de les obligacions de l'Exposició d'Indústries Elèctriques, emissió de 1922, i Bons de la Reforma, de 1908.

Barcelona, 30 de juny de 1923. — El delegat del Consell i secretari general, Francesc Fontanals.

EDITORIAL MUNTAROLA, S. A.

Des del dia 25 d'agost vinent, els senyors posseïdors d'Obligacions 6 per cent d'aquesta Societat, poden passar a cobrar el cupó corresponent a l'entitat, Balmes, 163, baixos.

Barcelona primer de juliol de 1923. — El Director-gerent, Antoni Muntarola.

UNIO D'EMPRESARIS DE POMPES FUNERBRES DE BARCELONA, S. A.

El Consell d'Administració posa en coneixement dels senyors obligacionistes que el sortel·la per a l'amortització de les obligacions de l'emissió de primer de juliol de 1914, tindrà lloc el dia 14 de juliol vinent, a les cinc de la tarda, a les oficines de la Societat, Plaça de Santa Anna, 24, primer, davant el notari don Guillem A. Tell.

Barcelona, 27 juny 1923. — El secretari accidental, Agustí López.

COMPANYIA DEL FERROCARRIL DE MADRID A ARAGÓ

Venent el primer de juliol vinent el cupó de les Obligacions d'aquesta Companyia, es participa als posseïdors de les dites obligacions que els esmentats cupons seran satisfaits a partir de la indicada data, deduits els impostos de l'Estat, o sia a raó de pessetes líquides 13762 per obligació, a Barcelona, als domicilis de la Banca Marsens, S. A., i al Banc Urquijo Català.

29 de juny de 1923. — L'Administrador-representant, Pau Hernández Rózpide.

Cultura

Per a les Colònies Escolars que organitza l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, s'han rebut els següents donatius: Pagant les despeses de dos infants, del F. C. Barcelona i de la senyora Joaquina Carné de Pibernat; pagant les despeses d'un infant, dels senyors Maties Dos Santos, Enric Pérez Capdevila, Enric Panadés, Lluís Jover, doctor Francesc Fàbrega, Eduard

Puig i Carcereny, de Barcelona; Enric Soler, i Enric Badiella, de Terrassa; a més donatius en metalla, de la senyora Glòria Buibena de Salas, i de la senyora Anna Senyó d'Aymà, i dels senyors Artur Buibena Tusell, Josep Maria Torrens i Costa, Antòs Sans i Rossell, Josep Grant i Sala, Josep Botey, i Lluís G. Fàbrega, de Lima (Perú).

L'Associació Escolar Femenina ha organitzat un curs d'ortografia catalana, a càrrec de la sòcia senyora Maria Pascual, de l'Escola de Normalistes de la Mancomunitat. Les classes es donaran els dimarts, dijous i dissabte del mes de juliol, de dos quarts de set a dos quarts de vuit de la tarda, en el local social de dita Associació Escolar Femenina (Pati de Santa Anna). Poden assistir totes les sòcies que ho desitgin.

Els esports

FUTBOL

Barcelona-Júpiter. — Ha despertat veritable expectació el partit de futbol que tindrà lloc al Camp d'Esports del Club Deportivo Masnou, entre els primers equips d'aquests clubs, demà, a dos quarts de cinc de la tarda. Serà disputada una formosíssima copa d'argent donada pel comte de Masnou.

Els equips s'aliniaran així: Barcelona: Platko, Planas, Coma, Bosch, Elias, Samitier, Vilals, Piera, Martí, Alcántara i Sagi Barba. Suplent, Blanco. Júpiter, primer equip complet.

MARITIMES

El C. N. Barcelona. — En aquest Club diumenge al matí es feren tres partits d'entrenament el primer partit fou entre infants i jugadors de tercera categoria (equips mixtes) guanyant l'equip blanc per 2 gols a 1. El segon partit fou entre el segon equip el C. N. B. i el de tercera categoria A empatant a 2 gols.

El tercer partit fou entre jugadors de primera categoria, guanyant l'equip blanc per 2 gols a 1; l'equip guanyador era integrat per: Giménez, J. Trigo, Baste, F. Gibert, L. Gibert, M. Trigo, Fàbrega.

Després d'aquests partits es feu la repartició de premis per la Federació Espanyola, corresponents a l'any 1922.

LAWN-TENNIS

Wimbledon, 30. — Proves eliminatories de lawn-tennis.

El comte de Gomar i el senyor Flaquer, espanyols, vencen als senyors Gazelet i Wertheim, per 7-5, 6-2 i 6-2. — Havas.

TTR

Pròxim concurs regional. — Entre els elements aficionats al deport del tir hi ha entusiasme amb motiu del concurs pròxim que aquest any promet ésser importantíssim a jutjar per la diversitat de tirades i pel gran nombre de valuosos premis que es van rebent.

A la llarga llista de donatius recentment publicada cal afegir-hi els següents: 250 pessetes del comte de Godó una figura de bronze d'En Daniel Miquel i uns binocles del capità senyor Ricard de Arriola.

Relació dels dies que han de celebrar-se les tirades del concurs: 15 juliol: Popular per categories a fusell, 200 metres, posició lliure, 15 disparos.

15 tarda: Fills dels socis.
21 Empleats de Banca.
22 Campionat fusell.
25 Campionat arma curta.
29 Arma curta per categories.
4 agost: Caps i oficials.
5 Copa de la Representació.
11 Classes i soldats.
12 Campionat de precisió.
15 Rapidesa a fusell.
15 tarda: Senyores i senyorettes.
19 Equips a fusell.
26 Sometents de Catalunya.
2 setembre: Compensació per categories.
8 Mestres tiradors a fusell.
9 Mestres tiradors arma curta.

AVIACIO

Nou aeròdrom. — Es diu que no transcorreran molts dies sense que la nostra ciutat pugui comptar amb un nou camp d'aviació, puix ja estan acabant-se els treballs de nivellació dels terrenys que el Reial Aero Club

de Catalunya destina a ésser el seu aeròdrom.

Es digne d'elogi l'interès amb què la Junta de la sudita entitat aeronàutica treballa, malgrat les dificultats amb què ha de lluitar, pel desenvolupament de l'aviació a Catalunya.

Le Bourget, 20. — L'aviador capità Girie, acaba d'ésser proclamat definitivament guanyador en la carrera nomenada de la copa Michelin.

El recorregut d'aquesta carrera era de 2819 quilòmetres amb 460 metres, havent l'esmentat capità realitzat aquest trajecte en 20 hores, 41 minuts i 50 segons.

Aquesta copa la tenia fins ara el comandant Gilerman. — Havas.

BARREJA

La Confederació Deportiva de Catalunya a l'Ajuntament. — Demà, a les dotze, es reuniran a l'Ajuntament els representants de tots els esports afiliats a dita entitat junt amb els càrrecs electes que constitueixen el ple Consell Superior de l'esmentada entitat.

El president de la Confederació Deportiva, En Joan Ventosa i Calvell, remetrà al senyor alcalde la instància i el calendari deports que han estat establerts per l'entitat dita, a l'objecte de deixar precisa i concretament assenyalada tota la importància del deport català i sollicitar de la nostra corporació municipal l'apoi que necessita aquest important sector per al seu degut i adequat desenvolupament.

Havent estat cursades les corresponents convocatòries a tots els individus del Consell Superior el dia 28 de juny darrer, es posa a coneixement dels ciutats i de les respectives entitats, que és convenient procurin assistir les alludides representacions personals i en cas d'impossibilitat siguin designades altres que les supleixin en dit acte el qual ha d'ésser d'unànime afirmació deportiva davant l'autoritat corporativa i popular de nostre Ajuntament.

Arxius, Museus i Biblioteques

Provincial Arqueològic. — Obert de les onze del matí a la una de la tarda: Capella de Santa Agata. Plaça del Rei.

Municipal: Obert de les deu del matí a la una de la tarda i de les quatre a les set de la tarda: Casa de la Ciutat.

Museu Pedagògic de Ciències Naturals de L. Soler Pujol. — Plaça Real, número 10.

— Del Consell de Foment (Aragó, número 287, principal). Agricultura, Indústria, Comerç i Patologia vegetal. Pública. Tots els dies feners, de deu a una i de quatre a sis de la tarda, els diumenges.

Especial de Mineralogia, Petrografia, Paleontologia i Conquillologia, de la Societat de Ciències Naturals «Club Muntanyenc», Princesa, 14, primer. — Obert d'onze a una i de cinc a onze de la vetlla.

D'Arquitectura: Escola d'Arquitectura. — Segon pis de la Universitat.

D'Història Natural de la Universitat: Edifici de la Universitat.

De la Catedral: Plaça de la Catedral.

Artístic i Arqueològic de Barcelona. — Obert de les nou del matí a la una de la tarda.

— Especial de Patologia Vegetal del Consell de Foment (Aragó, número 287, principal). Públic. Tots els dies feners, de deu a una i de quatre a vint també es pot visitar els dies festius.

De la Universitat: Edifici de la Universitat.

Biblioteca de l'Institut de Fisiologia (Facultat de Medicina), especialitzada en Fisiologia, Biologia i Biquímica, tots els dies feners, de deu a una. Dies festius, de dos quarts d'onze a dos quarts d'una.

Centre Excursionista de Catalunya (Carrer del Paradís). — Obert de sis de la tarda a dos quarts de nou del vespre.

Biblioteca del Consell de Pedagogia. — Urgell, 157. — Obert, de 12 a 1 del matí, i de 4 a 7 de la tarda. Els diumenges, de 11 a 1 del matí. Aquesta Biblioteca és circulant.

Episcopal: Palau Episcopal. D'onze a una del matí.

De la Corona d'Aragó: Carrer dels Comtes de Barcelona.

De l'Associació de la Premsa d'Ària (Canuda, 13): De sis a nou del vespre.

— Institut de Cultura i Biblioteca Popular de la Dona. — De les deu a dos quarts d'una del matí, de les cinc a dos quarts de nou de la tarda, els dies feners; de les deu del matí a dos quarts de sis de la tarda, els diumenges. Els dilluns, al matí, roman tancada.

BIBLIOTECA LITERARIA

Acaba de sortir:

J. Swift

Viatges de Gulliver

Trad. de J. Farran i Mayora

A punt de sortir:

Jacint Verdaguer

POESIES

Tria de Carles Riba

Rudyard Kipling

Llibre de la Jungla

(II part)

Trad. de Marià Manent

Per a l'estimeig:

A. Manzoni

Els Promesos

Trad. de Maria Antònia Salvà

M. Costa i Llobera

POESIES SELECTES

Dels Museus Artístics (especial de Art): Oberta de les deu del matí a la una de la tarda. Museu Arqueològic: Palau Reial del Parc. D'Història Natural de l'Acadèmia de Ciències i Arts: Rambla dels Estudis, 2.

Espectacles

Teatre Català ROMEA

Telèfon 3500 A.

Companyia MARTINEZ SIERRA

Primera actriu:

CATARINA BARCENA

Avui, diumenge, a dos quarts de cinc de la tarda. Dues grans creacions de Catarina Barcena.

LA MARA DE LA MARICA i

HABLE V. CON MI MAMA

Estrenada ahir amb gran èxit. Nit:

ROSINA ES FRAGIL i

HABLE V. CON MI MAMA

Demà, dilluns: EL DILEMA (estrenada) i HABLE V. CON MI MAMA. — Dimarts, funció en honor i benefici de la gentil Catarina Barcena, amb l'estrena de CORAZON DE MUJER, de H. Maura.

Es despata a Comptaduria.

Teatre Tivoli

Companyia de sarsuela i opèta

PINEDO - BALLESTER

GRANS FUNCIONS DE COMIAT

Avui, diumenge, a dos quarts de quatre de la tarda. 3 formoses obres, 3.5 actes, 5. La sarsuela en dos actes, dividits en tres quadros i un pròleg, de Josep Tellache, última producció musical del mestre Rafael Calleja.

Las mariscalas

per les senyores Mir, Aguilà, Lebrón, etc., i els senyors Lloret, Ballester, Fuentes, Alaria, Gallego, etc., i chor general. Totes les segones tiples. Rondalla de guitarras i bandorries. Gran presentació. Música espanyola. L'encisador poema líric-romàntic, en un acte (gran opèra) del mestre director i concertador d'aquesta companyia, Santiago Sabina (cantables de Rafael Alaria).

NELVA

pels grans cantants

JOSEFINA BUGATTO,

EMILI VENDRELL

JOSEP LLUIS LLORET

La sarsuela en dos actes, de Ramos

Martín i mestre Guerrero.

LA MONTERIA

BUGATTO - PINEDO

BALLESTER - VENDRELL

i altres principals artistes de la companyia

Nit, a les deu. Última funció de la temporada. La sarsuela en dos actes,

Las mariscalas

pels mateixos artistes de la tarda.

134 i ULTIMA REPRESENTACIO de la sarsuela en dos actes i quatre quadros, de Josep Ramos Martín i mestre Jacint Guerrero. L'èxit més gran de la present temporada

LA MONTERIA

pels eminents cantants

JOSEFINA BUGATTO

VICTORIA PINEDO

LLUIS BALLESTER

JOSEP LLUIS LLORET

(acte primer)

EMILI VENDRELL

(acte segon)

i tota la companyia, les segones tiples i chor general.

GRANDIOSA PRESENTACIO

Teatre Novetats

Temporada d'estiu de 1923

Gran companyia cómica-dramàtica del

Teatre Lara de Madrid

Director d'escena

Ricard Simó Raso

Avui diumenge:

COMIAT DE LA COMPANYIA

Tarda, a les quatre. La comèdia en un acte, de M. Heenniquen, adaptació de M. Mihura.

La madrina de guerra

i la comèdia en tres actes, de Joan Josep Lorente.

La pena de los viejos

Nit, a les deu. L'èxit de l'any. La comèdia en tres actes, de Linares Rivas.

LA MALA LEY

clamorós èxit. Insuperable interpretació. Adéu a Barcelona de la companyia del Teatre Lara, de Madrid.

ELDORADO

Companyia de drames i comèdies

MARGARIDA XIRGU

Primer actor ALFONS MUNOZ

Avui, diumenge. Últimes funcions en dia de festa. Tarda, a dos quarts de cinc. Nit, a les deu. Segona i tercera representació del drama en tres actes, dividits en set quadros, de Calderón de la Barca, refos per Eduard Marquina LA NINA DE GOMEZ ARIAS. Decorat de Vilomara i Alarma. Esplèndida presentació. — Demà, dilluns, a la nit. COMIAT de la COMPANYIA. La formosa comèdia en cinc actes, de Pierre Berton i Ch.

Simón, versió castellana de Carles Costa i Josep M. Jordà ZAZA. — Dimecres, DEBUT de la companyia comico-lírica LORETO PRADO-ENRIC CHICOTE.

TEATRE COMIC

Avui, diumenge, tarda, a dos quarts de quatre, i nit, a dos quarts de deu. EL ALCALDE INTERINO, i la farsa comica en tres actes, del mestre Lleó JAVE CESARI. — Demà, dilluns, a la tarda, TOREAR POR LO FINO, LA VIEJECITA I LA ALEGRIA DE LA HUERTA. A la nit, L'obra del dia JAVE CESARI.

Gran Teatre Espanyol

Companyia de vodevil SANTPERE I BERGES. Avui, diumenge, 1 de juliol. Tarda, a dos quarts de quatre, 2 obres! LA MANICURA DE L'AMOR I L'HOTEL DELS GEMECS. Nit, a les deu. Comiat de la companyia. Primer: ES LLOGA UN PIS I BAIXANT DE LA FONT DEL GAT, O LA MARIETA DE L'ULL VIU.

Teatre Poliorama

COMPANYIA DE COMEDIA DEL TEATRE INFANTA ISABEL de MADRID. Direcció artística: ARTUR SERRANO.

Avui, diumenge, tarda, a dos quarts de cinc. Secció especial. El divertit sainet en un acte, de Vital-Aza, LA REBOTICA.

I l'èxit comic en tres actes, de J. López Merino, CURRITO EL DE LAS GUITARRAS.

EL GORDO DE NAVIDAD

Nit, a les deu. L'entremès dels senyors Muñoz Seca i Pérez Fernández, PLANCHAI.

I l'èxit de broma, en tres actes, CURRITO EL DE LAS GUITARRAS.

EL GORDO DE NAVIDAD

Demà, dilluns, tarda, L'obra de dia LA PIMPINELA ESCARLATA. Nit, PLANCHAI I CURRITO EL DE LAS GUITARRAS, O EL GORDO DE NAVIDAD.

Cada tarda:

LA PIMPINELA ESCARLATA

Últimes representacions. Es despatxa a Comptaduria.

TEATRE GOYA

Companyia DIAZ-ARTIGAS ALTA COMEDIA

Avui, diumenge, 1 de juliol. Tarda, a dos quarts de cinc. LA PLANCHAI DE LA MARQUESA I MARIO Y MARIA. Nit, a les deu. MARIO Y MARIA. — Demà, dilluns, a la nit. MARIO Y MARIA.

Coliseu Pompeia

Travessera, 8 i 10. Telèfon 272 G. Avui, diumenge, tarda, a un quart de cinc, i nit, a dos quarts de deu. ESCRIMA Y AMOR (un acte), i LAS MEMORIAS DEL DIABLO (tres actes).

Teatre de la Comèdia

Companyia Claramunt-Adrià. Avui, tarda, a tres quarts de cinc. Nit a tres quarts de deu. El drama en tres actes d'Angel Guimerà, LA FESTA DEL BLAT, i la comèdia en un acte, d'Emili Vilanova, LES BODES D'EN CIRILO.

Teatre Barcelona

Telèfon 514 A. COLISEU DE VARIETATS

El quadro més bo d'atraccions. Avui, diumenge, tarda, a un quart de cinc. Nit, a les deu. Projectió de notables pel·lícules. Succés de la simpàtica ballarina ALONDRA. Exit de les famoses malabaristes FOUR CLOVELLY GIRLS. Grans ovacions a l'original transformista LAMPO. Grandiosos esdeveniments de la eminent cançonetista LA GOYA. Nou i selecte repertori. Riquíssima presentació. Exit ressonant.

PALACE CINE

Gran Saló de Moda

Avui, diumenge, tarda, de quatre a vuit. Nit, a les deu. Grandiosos programes. Últim dia de la pel·lícula de gran èxit EL BASTARD DEL REI. La formosa comèdia ACCELERA, per

l'estrella de la pantalla, Hoot Gibson. L'interessant film FALSA ALARMA. El divertit QUI TINGUES UN FORD! i la formosa pel·lícula A LA PORTA DE L'ESCAPARI, per diverses estrelles del cinema.

Diorama

Programa per a avui, diumenge. Tarda, grans sessions. Nit, augment de programa, i estrena de la primera jornada de la super-sèrie STANLEY A L'AFRICA INEXPLORADA, per George Walsh. QUE BENEITS SON ELS MARIS, superproducció del Programa Ajúria, per Enig Bennet. LA TRAGEDIA DEL CIRC. L'ESPOSA PREVISORA. L'HORA FATAL. S. M. TOMASET L'UNIC, comica, d'extraordinària broma. — Demà, dilluns, noves estrenes.

Saló Catalunya

Avui, diumenge, gran matinal d'onze a una. Tarda, sessió continua. Últim dia de l'èxit dels èxits: DOLORETES, adaptació de la popular sarsuela de costums valencians. Exit grandiosos de l'emocionant exclusiva Verdaguier: CARNAVAL, magistral interpretació dels més bons artistes anglesos; presentació, luxe i riquesa insuperables. Nit, grandiosa estrena del Programa Ajúria: UN PROMES MASSA PERFECTE, pel simpàtic «Bryant Washburn». — Demà, dilluns, dues jostrenes: EN PATTY EN DIA DE CAMP, broma continua. VISITA A VIL·LA PARAMOUNT, la més grandiosa manufactura de pel·lícules de Nova York. — Dijous, una altra estrena: L'OMBRA DEL PARE, per «Charles Ray», i la tan desitjada represa: NO CALEN JOCS AMB L'AMOR, per «Constance Talmadge».

KURSAAL - Aristocràtic Saló

TEMPLE DE LA CINEMATOGRAFIA. Saló de reunió de famílies distingides. — Orquestrina Suïça. — Avui, diumenge, sublim programa. Matinal, d'onze a una. Tarda, sessió continua de dos quarts de quatre a vuit. Nit, a dos quarts de deu. A totes les sessions, estrena de la grandiosa comèdia dramàtica d'interessant i sentimental argument A LA PORTA DE

L'ESCAPARI, sublim interpretació, per les bellíssimes estrelles «Robertson» i «Coke». Gran èxit del sensacional drama americà ACCELERA, pel cèlebre artista «Hoot Gibson». QUI TINGUES UN FORD, de broma continua. Exit colossal de l'emocionant cine-drama FELICITAT EN PERILL (exclusiva), veritable creació de la gran artista «Gertrud Weicker».

Demà, dilluns, magnífic i esplèndid programa. Estrena de la formosa comèdia d'original argument TRENCA NOCES, per la gentil artista «Viola Dana». A LA PORTA DE L'ESCAPARI I FELICITAT EN PERILL, d'èxit sense precedents.

Dimarts, represa de l'extraordinària i interessant pel·lícula (Natural) EXPEDICIO SHACKLETON AL POL ANTARTIC 1914-1916.

Cine Princesa

Granvia Layetana

Tocant a la Plaça de l'Angel EL LOCAL MES FRESC I COMODE

Avui, diumenge. Exits. STANLEY A L'AFRICA INEXPLORADA, segona jornada. NO FACI FOC. L'HOMME SENSE NOM, vuitè llibre. EXPOSICIO INFANTIL, comica. Nit, estrena de L'HOMME SENSE NOM, novè llibre. — Demà, dilluns, estrena de LA CLAU DE L'ENIGMA.

Casa Beethoven

Tenim un gran assortit d'òperes antigues i modernes, d'ocasió, que realitzem a preus sumament econòmics.

Frontó Principal Palace

Avui, diumenge, tarda, a un quart de cinc. Dos extraordinaris partits de pilota a cistella. Primer: OSCAR I URQUIDI contra BARRENECHEA I LA SA. Segon: ARGOTIA I PALAU contra SOTO I GASTANAGA. Si hi ha temps, es jugarà un tercer partit. A la nit, no hi ha funció.

Club Deportivo Masnou

Avui, diumenge 1 de juliol. A dos quarts de cinc de la tarda.

Festa Major de Sant Pere de 1923. Gran partit de futbol entre els primers equips del

F. C. BARCELONA I C. D. JUPITER

Camp d'Esports del C. D. Masnou. Carretera d'Alella.

Gran Concurs Hípic Internacional

Avui, cinquè i darrer dia. Prova Baró de Benimusalim i Comiat (4.000 pessetes de premi i una Copa). Despatx d'entrades i localitats, a la taquilla del Teatre Novetats, d'onze a una i de quatre a vuit.

PARC PISTA DE GEL

TRES SESSIONS DE PATINATGE CADA DIA

D'onze a una especial per a nens. De sis a vuit de la tarda, SESSIO TE. A les deu de la nit, patinatge i exhibició per la bellíssima professora Mlle. Else Derksen i el notable professor Mr. Angola i Jazz-Band Verdura. Acurat servei de Cafè-Restaurant d'una a tres i de vuit a deu. Coberts des de 10 pessetes.

TURO PARK

PARC DE MODA

Jardins, atraccions i exhibició del NAN PAQUITO

Cada nit, Concert per la Banda de Capadors de Barcelona. Cafè-Restaurant de primer ordre. Servei d'Autòmnibus des de la Plaça de Catalunya (davant Casino Militar) a Turó-Park. Taxis Federació des de Plaça Catalunya a Turó-Park.

Llet condensada NURIA

Preneu-la, que és la millor i de conservació garantida
Desfeta amb begudes carbòniques és deliciosa

Guarden les etiquetes interiors que volten el pot, puix amb elles obtindreu un esplèndid present

Vendes

Tapissos pintats

La casa més important d'Espanya. Especialitat en tapissos religiosos. Exposició permanent de quadres a l'oli, gravats, oleografies, etc. Fabricació de marcs. Encomiades. No compreu sense visitar aquesta casa.

F. MONTFALCON

Boters, 4, final Portaferrissa.

Botiga queviures

tocant Sant Pau, plena gamma 2.000 duros, lloguer 12, garga. Raó Asalto, 80, 1er, 2.

ELECTROMOTORS I DINAMOS

especialitat en les de

ELECTROQUIMICA

Bobinats - Instal·lacions

Maquinària Elèctrica, S. A.

(Antics tallers Balcells)

Corts Catalanes, 416. T. 568 H.

Gran LIQUIDACIÓ

en el

Taller de Calçat

Marca VILARET

La Verdad

MATERIALS, FABRICACIÓ

I PREUS NOUS

Grans gangues per a

de 12 a 40

ptes. parell.

de 3 a 40

ptes. parell.

de 3 a 15

ptes. parell.

Garantit a mida o d'encàrrec

Especialitat per a pous de

PREUS ECONOMICS

Cortes aparats

Vendes al major i detall

COMPOSTURES DE TOTES

CLASSES

Tapineria, 29

MEDICAMENTS

químics purs, específics farmacèutics i aigües minerals, es reben directament dels punts d'origen. Farmàcia de Botta i Balta, Rambla de Catalunya, núm. 1, cantonada Ronda de la Universitat.

Carret i aca

es venen a baix preu. Avinguda

d'Icaria, 175 (S. M.)

Es venen

en quantitat partides de diaris reils de totes menes i grandors. Dirigit-vos per escrit al número 30.002 de «LA VEU».

Lloguers

TORRE

desitjo prop de ciutat o en una de les seves barriades, que estigui ben a prop del tranvia. Precisa que hi hagi jardí i que el lloguer no passi de cent pessetes mensuals. Ofertir-la al número 10.004 de «LA VEU».

Pianos de lloguer de diferents preus. Bruch

n.º 78, entressol. C. BIEGER.

Llogu torreta

i habitacions moblades. R. Pàdua, 49 (S. G.)

A Vilasar de Mar

Casa amb jardí per llogar. Raó: Montserrat, núm. 15. Vilasar de Mar.

Anuncis

Per a anunciar

als periòdics servint-se

de la

EMPRESA IDEAL

D'INFORMACIÓ

estalviaren temps, mo-

lesties i diner. Rambla

de les Flors, 16, baixos.

Telèfon 4863 A

La Mutual Agrícola de

Propietaris, S. A. per a l'extrac-

ció de latrines. Dirigir-se, per a

avisos, al Passeig de Sant Joan,

30, 1er, i tel. 1378 S. P. 1529 H.

Llúpies i quistos

sense operar ni dolor, per fa-

cultatiu. Rambla Santa Mònica,

18, perqueria.

Vilanova i Geltrú

Al passeig de Ribes Roges,

prop del mar, en lloc cen-

tric i pintoresc de la magní-

fica platja mediterrània, es

construeixen, per a la ver-

da, esplèndids xalets, vol-

lats de jardins i amb tota

classe de comoditats: aigua

abundant de l'aqüeducte,

electricitat, telèfon, gara-

ge, etc.

Per a més detalls escriu-

re a G. Vivanco, carrer del

Teatre, núm. 15, Vilanova i

Geltrú.

Impressors, editors

Màquines de compondre, de

gran rendiment, podem vendre

a empresa editorial que vulgui

multiplicar la seva producció a

preus baratíssims. N'hi ha tres

en bastant bon estat que cedim

a preus baratíssims ad-

quirint-les totes. Escriure a LA

VEU, núm. 3657.

BATXILLERAT

Llçons particulars per pro-

fessor pràctic i acreditat.

Escriure LA VEU, n.º 3.872

indicant assignatures.

Demandes

Senyora amb negoci

de gran rendiment desitja soci

que aporti de 4 a 5 mil peses. Es-

criure al 444, Empresa Ideal

d'Informació, Rambla Flors, 16

(anuncis).

Dues germanes

habitatge a canvi de quefers

domèstics. Raó en aquesta Ad-

ministració.

Falten

aprenents i aprenent per a pe-

lietaria. Hospital, interior.

Dispeses

Habitació

per a llogar. Sant Honorat, 9,

segon, 2.º Trav. P. S. Jaume.

Portaferrissa, 23, 1.º

primera. Casa particular desit-

ja un o dos dispesers, tot estar,

bona cuina.

Traspassos

Per a Baa

Tinpasso botiga i pls. 8 habi-

tacions bon punt. C. Escuder-

ollers, 33 duros mes. Raó Ari-

bau, núm. 9, Granja.

Ofertes

Llçons en català

dono a domicili i a Centres,

Casinos. Escriure: Tiroleses,

13.900.